

Rare Book Dept.

No. *Q.105.115*

The Public Library of the City of Boston.

Han.

Proctor 2829.

B. M. Cat. II. 616

Fairfax Murray 191.

HERBARIUS. Herbarius Patavie impressus Anno domi
rcetera . lxxxv.

4to., Gothic letter, 173 leaves of 174, the blank f.156 cut away; two foliation numerals a little cut into, and half a dozen lines on f.58 scored through in red; with 150 woodcuts of plants, all lightly coloured by a contemporary hand; a fine crisp copy in the original oak boards covered with stamped calf, the back repaired and covered with white paint Passau, [Johann Petri], 1485

VERY RARE. This is the second edition of the Latin Herbarius, Fairfax Murray having shown that Schoeffer produced but one edition in 1484, of which several variant issues are known. It has no connection with the Herbarius of Apuleius, nor with the German Herbarius which was the fore-runner of the various editions of Hortus Sanitatis.

This is the first dated book from the press of Johann Petri. The copy in the British Museum, formerly Sir Joseph Banks's, is imperfect.

Hain *8445; Proctor 2829; Brit. Mus. Cat. of Incun. II. 616; Fairfax Murray, *Cat. of Early German Books*, no. 191.

herba benedicta est veterana Dat. hinc. off.

Herbarius Sataue ini:
pressus Anno domi r cete
ra .lxxxv.

Ad Infirmaria Rebdorff:

Codman
Nov. 14, 1939
M.

Aqua pro oculis. Augen Wasser

Rij lot zarten. ij lot örtht saliv. ij lot sthel,
wüerz. ^{lot} ijse nithl. ij lot Eißentrant. ij lot
rot felt kofen. ij lot kranbitper. ij lot tormetill
wüerz. ij lot polaj. ij lot poltrion wüerz. ij lot weg,
2 phoen. wartt. ij lot kittersporen blüemen. ij lot zifamie plüen
ij lot plub stoenplüen.

Tribus Viribus distillet² p alembicu

Wen ma die matterij nit mit ain and Colligiro kan
so mag guesß ain Wein der tot ist. Daro. also Dus es wol verth
wert. pist du die al zu samo colligirist.

Ain yethlich zu seiner zeit.

De gatu plurimorum

ioptū nūmorum egētū appotecas re-
futātū occasiōe illa. qz necessaria
ibidē ad corp⁹ egrū spectātia sunt
cara simplicia et pposita. nūmisqz
plurimis pparanda. sed ad p̄sens
mēs mea nō se diuertit sed ad ea q̄ in p̄uatis locis or-
tis siluis ac pratis inueniuntur. quorū presentia cor-
pus humanum egrum seu neutrum ad corpus sanū
reduci poterit: restanti solerti medico Arnoldo de
noua villa sic inquente in amphorismis suis. Cum
quis poterit mederi simplicibz frustra et dolose me-
dicamina composita querit ille. Sic etiam Auicēna
secūdo libro. c. iij. Ad medicine simplices habēt opa-
ciones v̄les et p̄ticulares. Et cum penes corp⁹ hu-
manū plures p̄currūt act⁹ scz circa p̄fecte sanū act⁹
conseruatiuus necessarius est. Circa sensibiliter lesuz
actūs curatiuus inducendus est. Circa vero insensi-
biliter lesum actus p̄seruatiuus seu resumptiuus
necessarius est. Cum ergo corpus egrum actum cu-
ratiuum requirat seu practicū. Ob id p̄sens opuscu-
lum suā sumpsit denomiātōnem. Aggregator p̄cti-
cus de simplicibus. In quo quibus hōim sibiip̄i sub-
uenire poterit paucis deductis expēsis aduersus quā-
libet egritudinē corpus humanum a vertice capitis
ad plantas pedum ab intra corpus focalqz affligen-
tem iurta tenorem plurimorum solercium medicorū
de simplicibus confuse tractantium quorū dicta ad
practicam expertā sunt redacta. ut puta sunt. Auicē-
na princeps sc̄ds suo libro de simplicibus. necnō sera-
pio de simplicibus. similiter pandecta 7 platearius 7c
Omnis ergo confusio nouerca cristit veritatis que
ad p̄sens refutatur. cum oīa que a p̄uincia origine

processerunt . ratione ordine et numero formata
sunt et sic cognosci habent. Boeci⁹ in arismetica sua
Diuidit ergo presens liber in septē pticulas In pri
ma particula tractat de virtutibus herbarum ad appo
tecam spectantium in modum antidotorum suspen
satarum In secūda pticula innuit de simplicibus laxatiuis
et limitiuis seu lubricatiuis superioribus antidotis
prime pticule deseruientibus. In tercia particula de
tegit de simplicibus confortatiuis seu speciebus aromati
cis. In quarta particula dilucidat de fractibus et
seminibus et radicibus. In quinta pticula de gumis et
eis similibus. In sexta pticula de generibus salis et mi
neris et lapidibus. In septima particula et vltima cō
siderat de animalibus et puenientibus ab eis. que omnia
ad practicā presentis opis deseruire habent.

Modus medicinale i figu
ris sic agnosces. ʒ. j. id ē uncia vna. ʒ. ʒ. id ē uncia me
dia. ʒ. ʒ. id est Dragma vna. ʒ. ʒ. id est dragma media
ʒ. j. id est Scropulus vnus. ʒ. ʒ. id est Scropulus
medius. m. j. id est manipulus vnus. m. ʒ. id est mani
pulus medius Ana. id est de quolibet equaliter.
lb. j. id est libra vna. lb. ʒ. id est libra media. Et. ʒ. j. fa
cit duos lotones Et. ʒ. ʒ. vnum lotonez. Et dragma
vna id est quarta pars vnius lotonis Et. ʒ. id est ter
cia pars vnius dragme

Capitula herbarum secundum ordinem alphabeti

Capitulum primum de absinthio
Secundum de abrotano.
Tertium de altea
Quartum de scoro
Quintum de aceto sa
Sextum de agrimonia
Septimum de alleo
Octauum de alkakenge
ix. de aneos vel athanasia
Decimum de aneto.
Undecimum de apio.
xii. de arthemisia .
xiii. de aristologia longa.
xiiii. de Aristologia ro-
tunda .
xv. de asarabacca.
xvi. de atriplice .
xvii. de aaron vel iaron :
xviii. de auricula muris .
xix. de arnoglossa.
xx. de ambrosiana .
xxi. de affodillo.
xxii. de agno casto.
xxiii. de boragine.
xxiiii. de buglossa .
xxv. de bethonica .
xxvi. de brauca vrsina.
xxvii. de bleta .
xxviii. de bursa pastoris.
xxix. de berbans

xxx. de baselicone.
xxxi. de brionia
xxxii. de cicorea
xxxiii. de calamento
xxxiiii. de centaurea.
xxxv. de cartamo.
xxxvi. de cinoglossa
xxxvii. de camomilla.
xxxviii. de camepitos .
xxxix. de capillis vener
xl. de cepis .
xli. de coriandro .
xlii. de custute .
xliii. de cipro :
xliiii. de celidonia.
xlv. de catupucia .
xlvi. de cucumere.
xlvii. de calamo aromati-
co agresti .
xlviii. de canapo.
xlix. de dauco cretico.
Quinquagesimum. de di-
ptamo .
li. de esula minore .
lii. de endiua
liii. de eupatorio .
liiiii. de enula campana.
lv. de epatica.
lvi. de elleboro albo.
lvii. de elleboro nigro.

viii. de Ebullo.
ix. de edera terrestri
x. de edera arbozea
xi. de fumo terre
xii. de feniculo.
Lxiii. de fragaria.
lxiiii. de fraxino.
lxv. de granis solis.
lxvi. de galletrico
lxvii. de garioffilata.
lxviii. de genciana.
lxix. de genesta.
lxx. de gramine.
lxxi. de hermodattulo
lxxii. de insquiamo
lxxiii. de ylopo
lxxiiii. de yreos
lxxv. de iuniperis
lxxvi. de iringi.
lxxvii. de lilio
lxxviii. de lupulo
lxxix. de lappacio acuto.
lxxx. de lactuca.
lxxxi. de leuistico.
lxxxii. de lauendula.
lxxxiii. de laureola
lxxxiiii. de mellissa
lxxxv. de millefolio
lxxxvi. de malua
lxxxvii. de menta
lxxxviii. de melliloto.
lxxxix. de matricaria
xc. de maiorana.

xc. de marubeo
xcii. de morocelli et mo
rabaci
xciii. de mercuriali
xciiii. de mandrag ora.
xcv. de nasturcio ortulão
xcvi. de nasturcio aq̃tico.
xcvii. de nigella.
xcviii. de nemifare
xcix. de origano.
L. de piretro
Li. de pionia
lii. de petrosilino.
liiii. de polipodio.
liiiii. de paritaria.
lv. de portulaca
lvi. de polegio.
lvii. de porro
lviii. de pentassilone
lix. de pipinella
lx. de papauere
lxi. de populo
lxii. de pastinaca siluestri
lxiii. de pastinaca doestica
lxiiii. de rosa
lxv. de raffano.
lxvi. de radice
lxvii. de rutb.
lxviii. de roze marino.
lxix. de rapa
lxx. de ribes
lxxi. de rubea tinctura
lxxii. de solatro

cxliiii. de spinacha
cxliiii. de silere montan
cxlv. de sinapi
cxlvi. de squinanto.
cxlvii. de serpentaria
cxlviii. de satirione.
cxlix. de scicados citr
cl. de scicados arab
cl. de spargo
clii. de saffina
cliii. de semperuina.
cliiii. de squilla.
clv. de sambuco.
clvi. de salice.
clvii. de sapifraga
clviii. de stolopendo
clviii. de scabiosa
cl. de saluia.
clj. de spicaromana
clii. de spica celtica
cliii. de serpillo
cliiii. de taro barbato
clv. de tormentilla.
clvi. de viola.
clvii. de virga pastor
clviii. de ortica
clix. de valeriana.
CL. de vsnea.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines, though the characters are too light and blurry to be transcribed accurately.

Absintheum wermut

Absintheum est calidū i p̄mo gradu et siccū i secūdo
et habet ponticū et amarissimū saporē. et debz colli-
gi in fine veris et in umbra ericari et p̄ annū seruat̄
et est multe efficacie. Absintheum habet oppositas
pprietates scz laxatiuam. Laxat enim ex caliditate et
amaritudine. et habet pprietatem constrictiuam quia
cōstringit ex grossicie substantie. et sic absin. cōtraria
opat̄. ideo nō debet exhiberi nisi materia existente di-
gesta sic sua caliditate dissoluit̄. et pōticitate sua con-
stringēdo euacuat̄. Absin. enim fouit̄ apit opilacōes
epatis et splenis. p̄pterea curat morbos ex opilacōe

pueniēs ut sunt yctericia ydrops ꝛc. notanter cuz ꝑ
ueniāt ex causa frigida ut dicit Auicē. ii. canone. pri
mo ꝑ. 3. iii. vel ꝑ. 5. de succo absin. mane bibite ꝑ de
cem dies ꝑtinuando valde curat illas egritudines.
sed apparet talis potus abhominabil. ideo valet si
bi misceri zuchrum sufficiens ꝑ dulcoratione. Et bu
liat absinthium. in sero caprino miscendo parum
zucri. Et fiat syropus ex eo isto modo dispensando
℞. extremitatum absin. m. 5. floꝝ centauree floꝝ vi
olaz floꝝ boraginis floꝝ tamaristi añ. 3. ij. radic. reu
pontici liquiricie añ. 3. j. vuaz passulaz. ꝑ. 5. oia ꝑm
danē et bulient in aqua ad consumptionem tercię ꝑ
tis. postea cola colatum dēcoret cum sufficienti zuc
ro et fiat siropus de quo sumat tepide mane et sero
ꝑ qualibet vice in quantitate mediꝝ cippi. prius su
mant pillule de reubarbaro. et confortatiuum dia
rodon albatis postremo. Item absin. valet in alopi
cia scz in casu capilloꝝ et in tinea. ℞. de absin. et ab
rotano et de spica celtica de quolibet quantum pla
cet et buliat cum vino et inde fiat ablutio capit. Va
let etiam succus absin. cum melle vel farina ordeꝝ mi
xtus ad liuorem vel ad vestigia circa oculos vel ali
orum locoꝝ ex percussione vel cōtusione venientia.
Valet succus absin. cum puluere lumbricoꝝ mixtus
cum parum melle contra vermes. Item succus absin
oculo impositus valet cōtra rubedinem eius et pan
num. Item vapor decoctionis absin. ex vino et aqua
auri immixtus valet contra sorditatem et tinitū eius
Et succus absin. cum oleo nucleoz persiccoꝝ auri im
mixtus interficit vermes. Item vinum decoctionis
absin. cum coriice citri valet in fetore oris pueniente
ex materia putrida in stomacho peccante. Et succus
absin. cū melle mixtꝝ ꝑ ebrietatē Et zenā absin. cū ar
thiz. et olo cōi coctū fiat ide pessariū instrū ꝑ uocādo

Abrotanū

Asperula
gartham.

Abrotanū calidum est in primo et sic in secundo. Qui.
 Valet in alopecia et tinea ut sup̄ dictum est et absin.
 Abro valet ad accelerandū barbā et eius ortū isto
 modo. R. succum abro. cum oleo anetino vel oleo
 de squinanto miscendo de quo liniat̄ barba vel ali⁹
 locus depilatus. Item decoctio abrotani et ysopi cū
 liquoricia buliēda in aqua cum zucro pēnidii dulco-
 rando multum valet ad discrasiam pectoris ex cau-
 sa frigida ab intra sumendo

Sed ab extra liniat̄ minera pectoris cum butiro mē-
sis may. vel cum vngento dialtee p̄ maiori mollifica-
tione humoz̄ peccantium in pectore postea sumant̄
pillule de agarico p̄ euacuatione materieꝝ peccanti-
um per viam ductuum cōmuniū. deinde suma diape-
nidium vel diayris salomonis pro confortatiuo. Itē
abro. valet contra vermes et lumbricos et ascarides
℞. abro. contriti et pulueres ludinorum añ. ʒ. ʒ. mi-
sce cum felle alicuius animalis et oleo de absin. et fi-
at linimentum supra intestina. Idem valet succus ab-
rotani et absin. cum lacte bibendo. Item succus ab-
rotani mixtus cum mirra in modum pessary applica-
tus educit menstrua. secundinam et fetum mortuum
eicit et clausam vuluam aperit et flegmatica aposte-
mata ibidem nascentia. sanat. Etel fiat suffumigium.
℞. abro. saffine arthimetic añ. m. ij. polegij origani
tenacetiañ. m. i. asarebacce apij añ. m. ʒ. contundant̄
omnia et fiat suffumigium et potenter prouocat men-
strua. Item resoluit apostematata flegmatica ⁊ dure re-
solutōis si misceat̄ succus abro. cum farina ordeii vel
melle et supponatur. Idem remouet concussiones la-
terum. Item abro. fugat venenosa animalia si ponit̄ i
angulis domus. Etel cum aqua decoctionis eius do-
mus vel cubile aspergatur vel fiat fumus in domo d̄
abro. Item abro. coctum in vino et bibitus valet cō-
tra venenum. Et abro. contusum cum sale et oleo cōi-
et pulsus manuum et pedum inde vngantur. febrien-
tis autem perorismū aufert rigorem. Item abro. co-
ctum cum apio in vino et parum dulcoratum cū zuc-
ro stranguiream soluit et lapidem frangit. Et quan-
do caput inungitur cum abro. contuso cum oleo va-
let vertigini et scotomie

Altea wildpapel

Altea calida et sicca cum equalitate. operatio et p
 prietas ipsius est lenificare et maturare et mollifica
 re et resolvere et abstergere. Semē et radix sunt ma
 ioris efficacie. notanter radix viridis. Decoctio ra
 dicis altee et seminis eius cum abrotano et vino et
 potata valet strangurie et lampidi et supfluitatibz
 crudis et sciaticis et ulceribus nervoz. Et quādo ra
 dix altee decoquitur in aceto cum piretro ⁊ paz ma
 stice et fiat inde ablutio oris tepide sumendo valet
 contra dolorem dentium. Item semen altee coctum
 cum jallio et aceto et inde liniat morphea in sole era

dicat eā. Adē mixtū cū oleo ⁊ applicatū morsui ve-
nenoso pfert. Et simlr valz in pūctura apū. Itē qñ
bibit radix altee cū vino aut aqua cū paz mastice de-
cocta curat vlcera intestinorū ⁊ cōtusiones neruorū;
Itē radix altee valz apostematibz calidis mamillarū
⁊ apostematibz ani ⁊ tentōni neruorū ⁊ apostematibz
duris ⁊ scrofulis. ⁊ soluit apostemata inflata ⁊ tumo-
rē in palpebris ⁊ glandes auriū ⁊ sedat dolorē iun-
cturaz. ⁊ valet ad extensionē neruorū decocta cū fa-
rina fenugreci ⁊ farina semis lini cū sepo aneti ⁊ ter-
pētina miscēdo. qz resoluit ⁊ maturat ⁊ aperit apo-
stemata. Adē mūdificat matricē et supfluitates par-
tus si inde fiant pessaria. Itē decoctō radicis altee
et abrotā cū aceto ⁊ liniat sup alopicia curat eā i so-
le exiccādo. Itē decoctō semis altee ⁊ liquiricie ⁊ fi-
cū facta cū aqua dulcorata cū zucro albo valz i tuss-
si in causa frigida ⁊ facile excreare facit sputū. Et p-
hibet sputū sanguinis si addit dragantū. Adē valz
contra sitim ⁊ ardorem vine. Et valz etiā in pleu-
resi peripulmonia tali mō. R. radicū altee. ʒ. j. liqui-
ʒ. ʒ. radicū cicoree ordeī seminū qtuor frigidorum. se-
endiuiē. se. portulace. añ. ʒ. ij. floz violaz vnaꝝ passu-
laz añ. ʒ. ʒ. omnia cōtundātur ⁊ buliant. Et exhibet
eo mō quo supius narratū est capitlo de absintheo.

Acorus ^{herbula} **gelsewortel**

Acorus calidus est et sic⁹ in se⁹bo. Habet virtutem diureticā, dissolventiā, abstersiuā et apitiuā. Acorus ergo valz ad dissoluēdū duriciē splenis, et valz contra opilationē splenis et epatis ex cā frigida puenientē, isto mō dispēsando. ℞. radicē acori cōquassati quartā. lb. humectet radix in aceto ad tres dies cui adde radicē reupontici. ʒ. ij. floz boraginis stolope die añ. m. ʒ. seminis anisi liquiricie añ. ʒ. ij. vuaz pas sulaz. ʒ. ʒ. oīa grosso mō trita et bulita i aqua simplici duaz libraz ad p̄sūptionē terciē ptis cola et colatū

dulcorando cum zucro q̄ sufficit et fiat potus mane
et sero tepide sumentus p̄ qualibet vice in quanti-
tate mediꝝ cipi. Postea sumatur pillule ut puta R
masse pillulaz de reubarbaro. masse pillulaz d̄ lapi-
de lasuli. añ. ʒ. ʒ. misce cum siropo de stolopendria ⁊
fiant pillule. vii. aut. ix. Deinde sumatur diagalange
vel diaboraginatū p̄ confortatiuo. postremo unga-
tur minera splenis ac epatis cum ungento dialtee p̄
mollificatione materie opilantis Item vinum de co-
ctionis acori valet ad idem sed nō febricitanti Gla-
let etiam acorus contra ictericiam coctus cum stolo-
pendria et endiuiā et liquiricia et quatuor seminibus
frigidis colatum cum zucro albo dulcoret̄ sumat̄ ut
supra. Item acorus valet contra albuginem seu pā-
num oculoz. R. succi acori et feniculi añ. ʒ. iiij. lapi-
dis calaminaris. ʒ. j. aloepatici thurcieañ. ʒ. ʒ. teren-
da terantur subtilissime et buliantur paz̄ p̄ incorpo-
ratione et fiat colatura p̄ añum quo utatur ad ocu-
los cum penna guttatim applicando. Item succus
acori datus in potu vel eius elixatura puocat urinā
quia abstergit et aperit. et valet d̄ dolori lateris ⁊ pul-
monis. et idem valet morsibus venenosus. Glaz̄ etiā
ad dolorem matricis quando fit eukacisma. id est ses-
sio super acorum decoctum. Dicitur q̄ quādo quis
penes se gestat acorum nunquam incurret fluxū san-
guinis vel spasmum dicit pandecta

Acetosa sawer ampfer

Acetosa alia est domestica alia siluestris. nam frigida est in primo et sicca in secundo. In ipsa est stipticitas et acetositas super coleram. et acetose humiditas est laudabilis. Radix acetose cum aceto cocta confert scabiei ulcerose et excoriationi unguis. Idez valet contra morpheam et serpiginem et similibus defedationibus cutis. pluribus vicibus talia loca unguendo. Postea ungantur talia loca scabiosa cum tali unguento. ℞. succi acetose. ℥. ij. teripentine. ℥. ʒ. salis cois. ℥. j. misce cum oleo laurino et fiat unguentus circa ignem in incorporando Item acetosa valet contra

ictericiã ex opilacõne causata a causa calida. Unde decoquat acetosa cū aqua endiuie ⁊ cum quatuor seminibus frigidis et inde potet. Cel coquat cū vino albo subtili ⁊ hoc vinū bibat ⁊ valz cont̄ ictericiam a causa frigida. Et tale vinū dicit sedare nauſiam.

Itē acetosa valz p̄tra pūcturā scorpionis vel alterius animalis venenosi. Unde dicit Serapio ⁊ Aliucenna. q̄ si quis comedat de acetosa vel bibat de ei⁹ decoctōne ⁊ postea pūgit a scorpione nō nocet ei punctura ⁊ ita valet p̄tra venenū. Itē aqua acetose mixta cū parū tiriace valz contra pestilēciã. Unde. R. aque acetose. ʒ. ʒ. ⁊. ʒ. j. tiriace misce ⁊ fiat haust⁹ qui detur tepide circa mediū noctis. deinde tegatur paciens ad p̄uocatōnē sudoris istud p̄ expto habeat.

Itē acetosa habz acetositatē ⁊ stipticitatem manifestas in suo sapore adeo q̄ curat vlcera intestinorū et fluxū ventris. Et virtus semis eius est forcōr in stringendo ventrē. Valet etiã in fluxu emoroidarū succus acetose bibitus. ⁊ valet etiã ebriosis. Itē fit ex acetosa emp lastrū ad scrophulas. Dicit q̄ si eius radix suspēdit in collo habētis scrophulas inuet̄ ab ea Aliucenna. Valet etiã succus eius vel decoctō acetose cū vino p̄ dolore dencū tepide abluendo os. Item radix eius trita ⁊ bulita cū vino valz fluxui matricis et frangit lapidē in renibus. Idem valet rasure intestinorū Aliucenna.

Agrimonia hail allerwelt

Agrimonia est calida et sicca in secundo. Decoctio radicis eius cum salvia et premula veris proprie flusselblo men cum vino veteri valz ad palisim. isto modo siropum dispensando. R. radicem agrimonie salviae premule veris. an. m. .j. radicem pionie cathupucie an. m. .v. castorie calebori cinamomi an. .z. .ij. contendantur grosso modo et buliantur cum vino veteri duarum librarum ad consumptionem tercie partis cola colatum dulcorare cum sufficiente melle despumato et fiat digestivum. de quo sumatur mane et sero tepide pro qualibz vice in quantitate medij cyphi. q. siropo

sumpto sumant sequentes pillule in sero cūdo dor
mitum R. masse pillularum de euforbiomasse pillula
rum fetidarum. añ. 3. 5. misce cum siropo de scicados 7
fiant pillule. vii. aut ix. Postea sumat diacastorium
vel diamusci pro confortatinis Inane et sero assu
mendo. unguendo etiam nucham. id est posteriorem pte
colli et loca paralytica cum isto unguento par p̄us
calecto. R. succi agrimonie sinapis pulpe seminis
pionie añ. 3. 1. castorei piretri añ. 3. 5. croci. 3. 5. conte
rantur et misceantur cum oleo de castoreo et par ce
re circa ignem incorporando et fiat unguentum molle.
Item succus agrimonie clarificatus in quo imbiba
tur parum thucie puluerisate lento igne incorpora
te et cum residuam fecerit valet frigidē applicari
oculis et clarificat eos. Item succus agrimonie cuz
farina fenugreci et boli armeni cū aurugia porci mi
scendo valet contra dolorem et tumorem membroꝝ
Elgrimonia sumpta in cibis vel oleribus mixta cum
bleribus et spinachia valet ad dolorē ventris 7 sple
nis. Item agrimonia est diuretica valde et viridis tri
ta et cum aqua acetose potata valet ad antraces .i.
pustulas malas. et ad morsum serpentum et canis et
hominis rabidi. Et valet similiter ab exē applicatio

Alleum**knoblach**

Alleum est planta et est duplex. aliud est domesticum aliud siluestre quod scordion dicitur est calefactuum et exiccatum in tercio vsq; ad quartum. et siluestre plus illo. unde de facili potest dispōi q; fiat venenum et hoc illo modo. capiat semē allei et seminet et ex illius allei pducti semē itez seminet et hoc fiat quinquies vel pluries. tunc alleum posterius productum erit venenum quare alleum deplantari et non seminari debet. hoc fit punitur ppter causam iam dictam licet ortulani eam ignorant. Item alleum confert

alopicie pueniente ex putrido humore . Si misceat
alleum contritum cum oleo lauri vel cū fecibus olei
comunis de illo liniatur locus et valet . Item alle
um consum atque applicatum vlceribus humidis ⁊
furfuribus capitis confert. Idem valet contra pedi
culos et lendes et si assiduatur eius cōmestio valet ad
idem. Item dicunt doctores q̄ assidua eius p̄mestio
inducit sodam id est dolorē capitis . imo magn⁹ vs⁹
allei crudi inducit lepram et huiusmodi graues mor
bos. Item alleum notanter crudum p̄mestum debi
litat visum quia multum exiccat sed humidis oculis
non obest. Item decoctio allei cum mastice et pirez
tro valet dolore dentium cum os inde tepide ablu
tur. Alleum coctum et assatum cum zucro mixtur cō
mestum clarificat vocem et confert tussi antique et
dolori pectoris ex frigiditate . Valet etiam alleum
habentibus grossos humores et viscosos in stoma
cho quoniam est calefactiuum inscisiuum et resoluti
uum. Item confert alleum illis qui vsi sunt fungis .
nam fungi dicuntur venenosi ratione excessiue frigi
ditatis. Similiter valet rusticis qui excessiue bibunt
aquam frigidam et vtuntur cibis grossis et frigidis
p̄pter hoc dicit q̄ alleum sit tiriaca rusticoꝝ et alleū
rectificat aquam bibitam post eius p̄mestionem qua
re valet nauigantibus qui bibunt aquam sepe nume
ro corruptam. Item alleum contritum et sumptū cū
aqua mellis educit soluendo flegma et vermes. Item
alleum est valde sedatiuum inflationum qui fiunt ex
ventositate. Unde dicit Gal. li. de cōseruatione sani
tatis q̄ alleum plus resoluit ventositates aliis medi
cinis ventositatum resolutiuis. Item valet succus
ei⁹ ad remouendum morpheam ad vngendum eam
prius scarificatam Item contra fetorem allei p̄me
sti valet radix yreos cōmesta

Alkakenge iudentockel

Alkakenge est vna species solatri et est frigida z sic
 ca citra secundum gradum. et habet folia similia fo
 lysolatri et habet fructum in cista rotundum simi
 lem vesice. et est fructus granum rubicundum simile
 vne. et virtus eius proxima est virtuti vne lupine. Al
 kakenge delet fistulas. succus eius mixtus cuz succo
 celidonie et cum vitriolo romano puluerisato in
 tronittendo fistulis plibz vicibz et iterpellatis tpiibz

abluañ fistula cū melle rosato donec mortificet̃ fistu-
la hoc senties cū virulētia amplius emanare non ha-
bet sed sanies alba tūc p̃p̃inqua est consolidationi.
Valet etiam ad antiqua vlcera auris et ad vlcera in-
flata quando tota herba cum stipitibus conquassata
cum aceto ibidem loco emplastri apponatur. Cōfert
etiam asmam et inflationem epatis et yctericie et difficul-
tati vrine et strangurie quia prouocat vrinam et dis-
soluit calculum in renibus seu in vesica peccantem ī
forma potus sumendo. ℞. succi alkakenge succi pe-
trosilini añ. lb. ʒ. seminis feniculi. se. apij. se. lactuce
se. sarifrage vel mily sol. añ. ʒ. ij. vuaz passulaz florū
violaz añ. ʒ. ʒ. bulliantur omnia in aqua et parum vi-
ni albi ad consumptionem tercię partis et coletur et
dulcoretur cum zucro albo q̃ sufficit et fiat siropus
valens ad ea vt supranarratum est mane et sero tepi-
de administrando pro qualibet vice ī quantitate me-
dij cipi quo potu consumpto sequentes pillule su-
mantur citra medium noctis. ℞. masse pillulaz feti-
daz. ʒ. ij. masse pillulaz de miserion. ʒ. i. misce cū siro-
po acetoso de radicibus et fiant pillule. ix. altera die
sumat̃ electuariū ducis vel dialacca pro cōfortatio
Item valet succus alkakenge bibius. apostematibus
intrinsecis et extrinsecis. et precipue grana alkakēge
bibita valent vlceribus renum et vesice.

Ameos

Reinfar

Ameos seu atbanasia seu tanacetū est plāta cui⁹ se-
mine utimur in medicinis. et est calida ⁊ sicca ī tercō
Ualz in doloribus vētris ex vētositate causatis. Et
est puocatiua vrine ⁊ mēstrui ad hec oīa valz deco-
ctio eius cū vino in cā frigida vel fiat decoctō cum
aqua in cā calida. Itē succus ameos cū melle mixt⁹
valz interficiendo vermes ī vētre peccantes nomine
ascandes vl' cucurbitini ex grosso flectate puenien-
tes. Item mundificat renes ⁊ venas imiericas īdo
valz calenlosis ⁊ paciētibz strāguireā seu difficultatē

Anetum

Lille

Anetū est calidū inter scđm ⁊ terciū gradū. ⁊ siccum inter p̄mum ⁊ scđm gradū. Et quādo aduritur fit sic cum i scđo. Est resolutiuum ⁊ maturatiuū apostematū ⁊ vlcerum. notanter semen aneti intelligitur cōtusum cum radice altee ⁊ aurugia porci valet ad apostemata fleumatica maturādo ea ad saniei generacōnē. Et cinis seminis aneti combusti valet vlceribus exiccando ea cum puluere radice yreos miscendo Item oleum aneti confert doloribus neruoz et iuncturarum cum vngento dialtee miscēdo. Oleum eciā aneti cū oleo papaueri mixtum inducit somnum

Apium

Eppe

Apium est calidum in primo. ⁊ siccū in scdo ḡ. Anis-
 cenna. Sꝫ fm platearium est calidū ꝑ circa terciū gra-
 dū. ⁊ siccū in medio terciū. Est resolutiuum inflacōis
 aperituum opilacōnis. ⁊ sedatiuum doloris. ⁊ sunt
 plures species apii. domesticū ⁊ siluestre. ⁊ aliud qđ
 oritur in aqua. Et semen apii debet sumi ī medicinis
 qꝫ in eis est maior virtus. Semē apii masticatū valet
 in fetore oris. Apium eciā valet in opilatōne sple-
 nis et epatis in cā frigida. R. succi apii. ꝫ. iiij. scolopē-
 die boraginis añ. m. ꝫ. radicum .acori .brusti. spargi

añ. 3. ij. seminū feniculi petrosilini añ. 3. j. fiat decoctō
in aqua ad p̄sumptiōz medietatis coletur ⁊ colatum
dulcoretur cū zucro albo ⁊ fiat potus quo utatur. ut
supra dictum est. ca. ix. cū suis pillulis ⁊ cōfortatiuis
exhibendis. Et emplastrū factū cū succo apij ⁊ semie
aneti ⁊ radice altee cū parum butiri maij miscēdo cū
quo emplastretur regio splenis ⁊ epatis. ⁊ valz deopi
lando ea. Item succus eciam apii cū miliosolis ⁊ sa
rifraga ⁊ semine alkakenge ex hys fit siropus cū vi
no ⁊ zucro ⁊ valz ad frangēdū lapidem cum d̄ eo po
tatur. Item apium valet ad alopiciam quādo bulitur
apium cū abrotano in lixiuio quo abluat̄ caput: Itē
apium incitat ad epilenciam. Unde dicit Ga: q̄ pre
gnantes non debent uti eo. qz soluit retentacula fet̄
et in corpe infantis putrida apostemata ⁊ scabiē fa
cit nasci. ⁊ lactantes pueros abstineāt ab apio. ne pu
er fiat insipiens ⁊ epilenticus. qz dissoluit materiam
⁊ eam mouet sursum ⁊ meatus pueroz sunt subtiles ⁊
p̄pter eoz cōstrictōnē parati sunt ad epilenciam. Itē
decoctō radicis apii ⁊ feniculi in succo fumiterre et
storiole cū parū zucri dulcorando fit siropus contra
ydropsim ex flegmate. Idē valet contra yctericiā pro
uenientē ex opilacōne. Item apium decoctum in vi
cum seminibus feniculi. petrosilini ⁊ miliosolis. valz
ad strāguiriā ⁊ puocat urinā ⁊ mēstruū ⁊ eo magis p
uocat urinā qñ miscet̄ liconpetron i tli decoctōne.

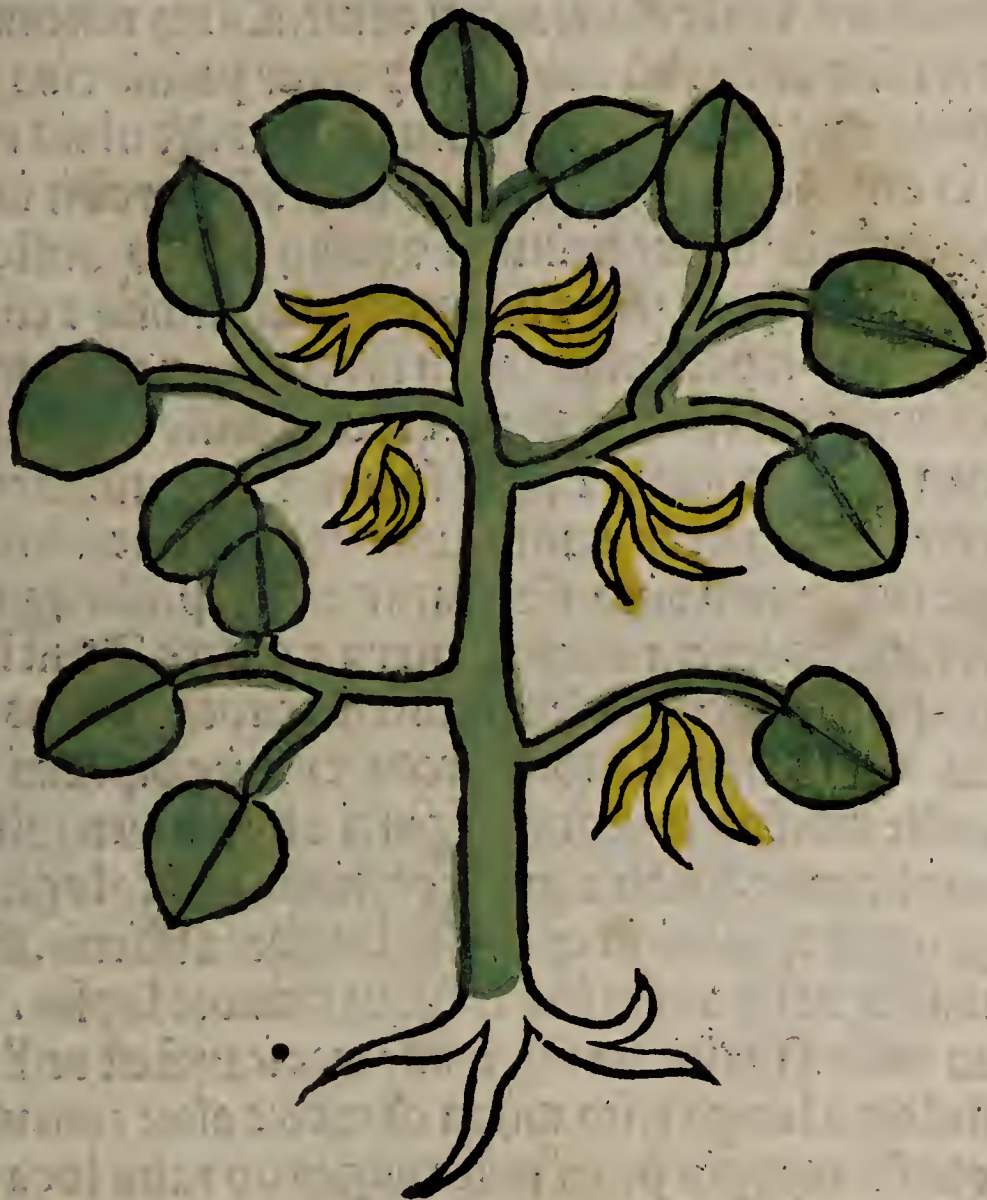

Arthemisia

Seifos

Arthemisia est herba calida et sicca in tercio. fm placetariū. et dicitur mater herbarum. cuius folia sunt maioris efficacie precipue virida q̄ ericcata. Artemisia ē apitina valde ideo v3 in opilationib3 splenis et epatis ex causa frigida. fiat decoctō eius et scolopendrie et parū absin. cū vino et zucro dulcorata. Idem valet in yctericia vicio splenis cui addatur parū floz. centauree. Et residuum de herbis relictū applicetur regiōni splenis tepide. hoc idem valebit ad splenis tumorem. Item balneum factum ex aqua decoctionis

arthimesie ⁊ folioꝝ lauri ⁊ athanasie in quo mulier se
det vel vulua fomentet multum valet ad puocandū
menstrua ⁊ fetum mortuum expellendo. Et arthimes
sia cocta cum folijs lauri cum oleo oliuē vel nucum
valet ad menstrua puocandum ⁊ inde matrix pessari
set. Contra thenasmonē ex frigiditate. recipiat pa
ciens per anum fumum colifonie posite sup carbo
nes. deinde calefiat arthimesia in vino ⁊ posita sup
lapidem molarem ⁊ sedeat desup paciens. pbatū est
Et alz eciam puluerisata arthimesia cum rasura ebo
ris ⁊ cornu cerui ⁊ nuce muscata cum melle mixta et
vino decoctionis arthimesie potata mulieribꝫ nō fe
cundis quia valet contra sterilitatem factā ex humi
ditate. Pandecta ⁊ Platearius. Nam si esset sterili
tas ex siccitate obessz qđ potest ppendi ex cōplexiōe
mulieris si sit pinguis vel macilenta. et vtatur tali
mane ⁊ sero in modum electuarij postea balneat et
fomentet vulua ⁊ pessari setur vt sup insinuatū est.
Valet eciam puluis arthimesie ⁊ maurubi ptra glā
dines que nascunt circa anum aut aures. pmo stari
ficetur. postea apponatur puluis eius. Arthimesia
fugat demonia posita vel fumigata in domo. Item
ipsa cōtusa cum aurugia ⁊ supposita pedum dolore
tollit ex itinere:

**Aristologia lōga lāg hol
wurtz** *oder osterlutz*

Aristologia habz duas species scz longā z rotun-
dā. ambe sunt calide in primo gra. z sicce in secūdo.
Szm aliquos sunt calide in tercio z sicce in sc̄do
Longa aristologia est abstersiue z calefactiue virtu-
tis. ideo valet in vlceꝝ incarnacōnibus. Puluis ari-
stologie longe cum puluere yreos mixtus multum
valet in cōsolidacōne vlceꝝ. Contra asma humidū.
R. partes duas aristologie longe z mediani ptem

genciane cū puluere yreos cōficiantur cum melle de
spumato ⁊ tale electuarium detur. Cōtra venenum ⁊
morsum animalū venenosoz detur puluis eius cum
succo rute vel mente cū parum mellis. Puluis radi-
cis aristologie longe mortuam carnē corrodit in vul-
nere ⁊ fistulis fiat licinium ⁊ desup puluis aristolo-
gie longe spergatur ⁊ intromitatur fistulis ⁊ cōfert.
Item ad expellēdum fetum mortuum ⁊ vinum ⁊ se-
cundinam deponit. Fiat decoctio aristologie longe
cum pipere ⁊ mirra ⁊ de ea sumatur in potu. Sed ab
extra fomentetur matrix cum decoctiōe radi. aristolo-
gie longe cum vino. Et vtatur eciam pessarijs sc̄tis
ex radice decocta cū oleo. mirra ⁊ pipere. Item ifixa
corpori ⁊ vlceribus seu vulneribz euocat puluis ari-
stologie longe cū radice yreos ⁊ radice diptami cum
melle miscēdo in modū ungenti vulneribus talibus
applicando. Item aqua decoctionis aristologie lon-
ge valet epilepticis ex grosso humore afflictis. Et si-
militer valet asmaticis ex simili humore lapsis. Itē
ad mēbra spasmata sup omne medicamē est util' ari-
stologia longa trita mixta cū radice altee contuse cū
oleo ⁊ aurugia porci misce ungerendo talia loca ari-
stologia icca fumigata ī domo fugat demonia. Ad
decta. Item aristologia decocta in aqua ⁊ bibita valz
podagricis.

Aristologia rotunda Simbelholwurtz

Aristologia rotunda ē eiusdem caliditatis ⁊ siccitatis
 ut longa. ⁊ rotunda magis cōpetit medicīe p̄cipue ra
 dix ei⁹. h̄z aut̄ v̄tutē dissoluēdi ⁊ sumēdi ⁊ expellēdi.
 ⁊ radix d̄z colligi añ p̄ductōz floz. Radix aristo. ro.
 vtilissima ē ad curas. qz magis h̄z subtiliare ḡ p̄ oīa
 rotun. efficacior ē lōga. ī quibz vulneribz aut aliis di
 scrasijs volumus grossum humorem forcius subti
 liare. aristologia rotunda est incolumior Nec ꝑdan
 decta. Item puluis aristologie rotunde confectus

cum succo lappacii ⁊ fumiterre ⁊ parū aloepatici et
calēvine cū oleo laurino mixtus valz cōtra scabiem
Puluis eciam aristologie rotunde in vlceribus car-
nem mortuā corrodit. ⁊ notanter in fistulis extirpa-
re facit cū melle miscēdo. Item cōtra epilenciam et
paralysim valet vngentū factū ex puluere aristologie
rotūde. ℞. ptes. ii. ⁊ castorei vnā partē ⁊ sulfuris vi-
ui ⁊ euforbii añptē mediam misce cum oleo de casto-
reo ⁊ cera q̄ sufficit ⁊ fiat vngentū vnde vngat nu-
cha cū spina dorsi inferius. Itē vinū decoctōis aris-
tologie ro. ⁊ asari ⁊ apii valet puocādo mēstrua et
fetū mortuum ⁊ vinū ⁊ secundinam de tali potādo.
Pessaria ex hys facta cum melle valent ad idem ad-
dento mirrā. Itē decoctio aristo. ro. ⁊ ysopi ⁊ liquiri-
cie cum vino valet asmaticis. Valet eciam puluis ari-
stologie ro. cum puluere aloē ⁊ calēvine cū melle mi-
xtum ad vlcera cancrosa in naribus. Item valet eciam
aristologia ad dolores qui fiunt ppter aliquē hūo-
rem opilantē incessu spirituum vitalium rotunda sa-
nat magis q̄ longa. Et valet puluis aristolo. rotun.
cum melle ad putredinem oris ⁊ carnis dentine ⁊ gi-
ngiarum. Item puluis aristo. rotun. mixtus cum pul-
uere radicis diptami ⁊ melle in modū vngenti spias-
trabit qz aristo. rotun. habet virtutem abstersiuā sub-
tiliatiuā attenuatiuam ⁊ attractiuam. in hys opacio-
nibus aristologia rotunda ē dignior longa. licet lō-
ga sit dignior in nascēciis ⁊ vulneribus putridis: qz
magis abstersiuā Pandecta. Serapio. Plateari⁹.

Asarum Haselwurtz

Asarum est calidū z siccū in terciō. aperit z resoluit et abstergit z membra frigida calefacit z sedat dolores intrinsecos omnes. mēstrua ergo puocat et urinā de flegmate grosso retentā. valet ergo ydropicis q̄s purgat p̄ urinā isto mō. **R.** asari ameos ra dicē acori. añ. m. ʒ. busti spargi seminum feniculi petrosilini milii solis. añ. ʒ. ʒ. fumi terre. m. i. folioꝝ sene uuarū passulaz. añ. ʒ. ʒ. omnia contusa buliant̄ cū vino et aqua. añ. lb. ʒ. i. aceti vini albi. ʒ. ʒ. ad cōsumptōnē terciē. ptis colet̄ z cū paz zuci albi dulcoret̄ z fiat siro

Atriplex **molten**

Atriplex ē herba que humectat in scdo ⁊ in frigidat in primo. et eciā resoluit resolucōne pauca. Et valet apoftematibꝫ calidis scz erisipile in puincipio sui vel eius ifine. ⁊ cū indurat ⁊ in frigidat siluestris atriplex magis puenit ei. Et decoctō semis atriplicis et endinie ⁊ scolopendrie cū aq̄ ⁊ pazꝫ zuci miscēdo valet aduersus yctericiā puenientē vicio opilacionis splenis ⁊ epatis ex causa calida. Et quādo coquit i oleribꝫ cū mercuriali mollit ventrē. et qñ fit emplastrum ex eo ⁊ radice altee decoctū in aqua applicādo

151
apostematibus calidis resolvit ea. Item semen atriplicis cū aqua raffani ⁊ pap croci miscēdo de quo sumat sobrie bonā quātitatē tepifactā puocādo vomitū. ⁊ nō solū prouocat vomitū sed etiā assellare facit ymmo assumptio solius succi atriplicis in quātitate ʒ.ii. vʒ. ʒ.iii. facit vomere ⁊ assellare Serapio. Et atriplex cōtusa cū sempviva ⁊ aceto valz cont ignē sacz Atriplex etiā trita cū melle valet curādo feruorē podagre. Et folia eius cōmesta ī inre carniū vel cū ole ribus dolorē vesice amputat. Et comestū cū blenibz ⁊ mercuriali febres acutas extinguit. Et lumbricos educit miscēdo succū atriplicis cū semē lūbricorum. Comestū dissintericis auxiliat. Atriplex cōtusum cū radice altee ⁊ suppositū matricis dolorē mitigat. Itē atriplex cruda siue cocta omnes duricies sanat addēdo radicē altee ⁊ semē fenugreci ⁊ semē lini cū parū butiri cōtūdendo. Itē succus atriplicis cū melle mixtus valz dolori vnguinum siue vlcere. Atriplex domestica multū frigidior ē agresti. q̄prop̄ flecmati bus cōfert cōtusa cū aceto applicata. Atriplex ī ole ribus comesta bene nutrit. Ictericis vero ⁊ calidum epar habentibus beneficiū prestat.

Aaron**ARON**

Aaron. i. iarus est calida ⁊ sicca in pmo fm pande
ctam, sed fm plateariū est calida ⁊ sicca in tercio.
Dabet virtutē dissoluendi, laxandi attenuādi ⁊ ab-
stergendi, valz ad menstrua puocanda fiant pessaria
cum laudano ⁊ mirro cū succo aaron. Et valet cont
inflationē aurium emplastrum factū cum ipsa aaron
et cimino bulita cū parum vini ⁊ olei comūis. Et alz
eciam contra emorroidas ipsa tota aaron et tarus
barbatus cum kino et aqua cocta et fiat supct illud

eukacissima Idem valet ad ficus circa anum. Valet
eciam herba ipsa cōtra frigida apostemata trita cum
re:eri aurugia ⁊ calide apponatur. Valet eciam con
tra scrofulas ⁊ indurata apostemata ipsa herba cū
squilla ⁊ aurugia vrsina veteri mixta ⁊ supponat. Ad
faciem depurandam et cutem subtiliandā fiat puluis
subtilis ex radice triccata ipsius aaron ⁊ osse sepie et
cerusa cū aqua rosaz miscendo ⁊ ex tali mixtura ablu
atur facies. Diascondes caplo aaron. Virtus aaron
est in semine foliis et radice cū fimo bouis mixta po
dagricis medetur. Radix ab intra ⁊ ab extra exhibi
ta multum attenuat membra tumefacta ex pigui hūo
re. misceat ergo cū tartaro ⁊ zucro ab intra ammixtrā
do. ⁊ ab extra cū tartaro ⁊ oleo cōmuni. Unde ad ex
pellendū toracis humorē grossum ⁊ viscosum valet
tota herba in cibus comesta. Uel recipiatur herba de
cocta in aqua ⁊ parū mellis ⁊ vtatur ad excreandum
humorem in pectore et gutture viscosum peccantem.
Item puluis radice aaron sup vlcera putrida appli
cata malā carnē corrodit ⁊ supfluat. ⁊ sic fm folia ⁊
semen habet magnam efficaciam. fm radicem autem
maximā. Pandecta. Platearius.

**Auricula muris mewsz
orlein.**

~~ad. Nagelstein.~~
 Anriculamuris est que calefacit parum et desiccet si
 ne mordicatione. et abstergit abstersione forti et at-
 trahit. Emplastrum factum ex auricula muris et ex
 aaron ⁊ tarobarbato in vino cocta valet contra tu-
 morem ani. Et succus auriculemuris cum aqua celi
 donie curat oculorum caliginem. Et confert ydropi-
 cis calculos ⁊ epaticis fiat inde pot⁹ ex eo ⁊ laureola

*semen habet in
 radice valet contra
 morbum caducum*

7 fumoterre 7 endiua i aq̄ 7 paz aceti 7 uuis passul
et semie fenculi petrosilini cocta 7 colatum dulcora
tum cum zucro 7 vtañ mane 7 sero tepide postea su
mantur pillule. R. masse pillulaz d miserion. maess
pillulaz de reubarbaro añ. 3. 5. pulpe granoꝝ coco
nidii numero. v. misce cum siropo de fumoterre 7 fiat
pillule noue. Tercio sumatur dialacca vel electuari
um ducis p̄ cōfortatiuis. Item ip̄a herba ptusa cum
radice diptami mixta attrahit infixa corpi notanter
telas euocat 7 tumorē in vulnere non permittit. Et
dolorem dencium phibet succus auricule muris cum
edera terrestri cōtusa et naribus immissus. hic succ⁹
mixtus cum melle valet caligini oculoꝝ. Adorsibus
venenatis succus bibitus medicat. Succ⁹ auricle mu
ris naribus infusus putredinē capitis purgat. Et suc
cus eius vulnera cōglutinat 7 ventrem mollificat cū
mulla exhibitus in potu. Et succus eius cū tarobar
bato in vino coctus cōfert exitui ani 7 calefactū fiat
eukacisma. Et confert epilencie bibita cum vino. Et
puluis eius mixtus cum parū zinziberis facit sternuta
re 7 caput inde purgat. Item auricula muris cum ca
tapucia 7 cimino cocta talis potus cum vino factus
valet in colica 7 yliaca passionibus. Item succus ei⁹
cum holoarmeno valet in sputo sanguinis. Et valet
contra vertiginem eius puluis naribus ipositus eua
cuando fleema. Et valz contra suffocationem matri
cis succus eius datus cum aqua arthimesie.

pagit

Arnoglossa wegrat

Arnoglossa siue plantago est frigida et sicca in secundo gradu. ⁊ sunt due species scz maior ⁊ minor. Utilis ē ad exiccandum vulnera ⁊ mundificandū eoz putredinem. ⁊ et succus ei⁹ cū paz aloepatici pulverisati miscendo. Epar cōfortat cum aqua endiuie buliendo ⁊ colatum cū zucro albo miscendo ⁊ fiat potus in cā calida. Et cū succo eius et aqua endiuie regionē epatis limendo vel epithimando Et repugnat sacroigni succus eius cū succo sempervive ⁊ aceto miscendo. ⁊ alz

eciam emorroidibus succus eius cum puluere radices aaron miscendo. Et omnem carnem que est ex ignis usione refrigerat. Valet etiam dissintericis et fluxui ventris et contra fluxum menstruorum. Valet etiam emoptoicis et ulcerationem pulmonis curat. R. succum arnoglosse cum eius semine et bolo armeno et corallis rubeis pulueris miscendo et sumat in potu. Item radix eius cum aqua et piretro cocta valet dolori dencium si os inde tepide abluatur. ut ait Pandecta et Serapio etc. Et succus eius cum pax aceti valet ad maculas negras in corpe abstergendas. Succus eius valet vulnere circa nasum vel oculos. Item succus eius cum pax tiriacice valet contra quartanam dat ante duas horas accessionis. Succus eius valz cum aurugia veteri porci vulneribus recentibus quia consolidat multum. Item succus arnoglosse mixtus cum cerusa et parum aceti valet ad postulas et putredinem oris. Et valet idem contra erisipilam. id est defecationem cutis ignitam. ideo valz ulceribus corrosiuis. propter hoc valet ulceribus incessiorum et iucarnat ea et fistulas et alia ulcera antiqua. Et semen eius et radix et folia sunt apitua opilatois epatis et renum. Et valet febribus tercianis et quartanis quando bibitur succus eius ante accessionem. Item succus eius valet ad ulcera fluencia. morsui canis presidium prestat. et ydriopisim curat et ptisicis confert. Pandecta. Platearius etc.

Emorroid

Dentes

vuln

Ambrosiana wildersaluan

Ambrosiana dicitur salvia agrestis. est calida et sicca in secundo gradu. Dioscorides dicit quod ambrosiana est species arthemisiae que vocatur tanacetum. Idem dicit Pandecta. Valet contra universalem et particularem paralysim. R. ambrosiane herbe paralisis cathapucie añ. m. j. centauree. m. 5. castorij sinopis añ. 3. 5. seminis cubeborum. 3. j. contundantur singula et bulliantur in vino et aqua añ. lb. j. ad consumptionem tercie partis colectur et colatum dulcoretur cum parū

mellis despumati et fiat potus quo utatur mane ⁊ se-
ro tepide pro qualibet vice in quantitate .iiij. ℥. quo
potu cōsumpto sequentes pillule sumantur. ℞. mas-
se pillulaz de euforbio. masse pil. fetidaz añ. 3. ʒ. mi-
sce cū sir opo de scicados et fiant pillule. viij. Deinde
sumantur diacastorium ⁊ diamusci p confortatiuis. Gla-
let eciam idem potus cōtra palisim lingue gargarisā-
do pluribus vicib. ideo valet carentibus voce vicio
apptie particlaris. Item confert eciam decoctio am-
brosiane cū succo api ⁊ endiuie ⁊ scolopendrie cū se-
minib. diureticis scz semie spargi feniculi petrosilini
zē. aduersus ydropisim ⁊ yctericiam. Et desup sumā-
tur pillule. ℞. masse pillulaz de miserion masse pil.
de fumot erre masse pillulaz de reubarbaro. misce cū
orinelle squillitico ⁊ fiant pillule. ix. postea sumātur
pro cōfortatiuis dialacca vel diarodon albat. Item
succus ambrosiane mixtus cū nucleis persecoz valz cō-
tra lumbricos. Item valet ambrosiana cocta cū ar-
thinesia ⁊ tarobarbaro in vino cōtra tenasmonē cū
fuerit sessio sup talem decoctōnem calefactam. Item
valet eciam decoctio amrosiane cū saluia domestica
et feniculo in vino contra dolorem capitis noie emi-
grania. Valet eciam decoctio eius contra dolorem
neruoz et pedum.

Affodill? wildschwertel

Affodillus calidus ⁊ siccus in tercō gradu. Platea-
rius. vinam puocat. imperat mēstruis. dolorem late-
ris tollit prouenientem ex conquassatōnibꝫ. Succ⁹
eius cū apio ⁊ athanasia cū radice. brusti spargi. ⁊ se-
feniculi petrosilini cū vino decoquendo istud ad pre-
dicta confert. Item puluis radiceis eius valet ad vlce-
ra putrida. et decoctō affodilli cū vino valet ad con-
similia vlcera ea abluendo ⁊ ea saluberrime curat. Et
succus ei⁹ cū fece vini ⁊ mirra et paz croci mixtus vꝫ

tumori ⁊ ordeolis circa oculos applicando. Itē suc-
cus eius tepide auribus parū infusus valde dolori des-
tium cum succo edere terrestris miscēdo. Idē dolo-
ribus aurium singulare presidium prestat. Radix af-
fodilli cū abrotano in lixurio cocta ⁊ caput inde la-
uetur valet ad alopeciam siue casum capilloꝝ. Ra-
dix eius cocta cū fursure tritici in aqua liuorem faci-
ei ex sole factum emendat. Radix eciam cocta cum
aqua mollit ventrem. Affodillus multum contrari⁹
est serpentibus. Item radix affodilli cum oleo pista-
ta vel melle cū quo limatur locus pilis carens ⁊ faci-
cit ibidem pilos oriri. Confert eciam cōtra strangi-
ream ⁊ dissuriam. R. affodillū coctū in vino cū gra-
nis milii solis ⁊ semine apii ad cōsumptionē medie-
tatis. da patienti colaturā cū zucro. Item cū scribit̃
R. affodilloꝝ. debz interligi radix. Item valet cōt̃
ydropisim ex causa frigida scz cōtra leucofleumanciā
⁊ yposarcam. R. succi affodilloꝝ mediani corticis
sambuci et ebuli añ. ʒ. iij. seminis apii se. spargi radi-
cum busti añ. ʒ. ii. omnia cōtusa buliantur in vino cū
parum aceti ad cōsumptionem medietatis colatū dul-
coretur cū zucro et fiat potus habens p̃rogatiuam su-
per alios potus cōsimilis intentionis quo bibito se-
quentes pillule sumant̃. R. masse pillulaz de miseriō
masse pillulaz fetidaz añ. ʒ. ʒ. turbit. ʒ. ʒ. zinziberis
gra. i. mixe cū orimelle squillico ⁊ fiāt pillule. ix. Po-
stea sumatur dialacca vel diacurcuma vel diacostum
pro cōfortatiuis.

Agnus castus Schaffmulle

Agnus castus est arbor calida et sicca in tercio Se-
 rapio . et habet virtutem subtiliandi et resoluendi et habet eci-
 am virtutem abscidendi coitum et maris quam comedere semen ei-
 us in cibis . et illa que administrantur in medicina ex hac ar-
 bore sunt folia flores et semen et puocat menstruum
 eius decoctio . Item semen eius comestum in multa
 quantitate inducit sodam et subet . Item agnus castus

valet in opilacōne splenis ⁊ epatis. Eius decoctō cū
scolopendria ⁊ absintheo ⁊ liquiricia cū vino cocta ⁊
colatū cum zucro sumatur in potu. Idē valet si biba
tur cum orimelle ydropicis. Item agnus castus valz
contra duriciem ventris ⁊ splenis. R. seminis agni
casti puluerisati. ʒ. ij. radi. altee contuse misce cū fece
olei ⁊ parz vini ⁊ fiat ungentū quo ungetur regio sple
nis vel ventris indurati. Item emplastrū factū ex fo
lijs ⁊ floribus eius ⁊ castoreo ⁊ aceto ⁊ carbaplasme
tur genitalia valz cōtra geomorream. i. euacuacōnem
spermatis in somno. Item valet eciam agnus cast⁹
libidinē reprimēdo demur succus ipius in potu in quo
decoquatur parz castorei. Fomentent eciam genita
lia ex aqua decoctōis ipsius ⁊ libido carnis reprimē
Quidam faciūt lectulū ex folijs agni casti vt reddat
hominem castum. Quidam extinguunt libidinē sper
ma inspissando cū semine lactuce psilij. se. citrulli me
lonum cucumeris cucurbite portulace cū aceto agre
sta et camphora ꝛc. sumendo eoz decoctōnem in po
tu. vel in fomentationibus circa genitalia. Aliqui la
borant inaniendo spūs ⁊ cōsumendo sperma vt sunt
ruta maiorana agnus castus ciminū anetū calamētū
ꝛc. sunt enim calida ⁊ apitiua ventositatē consumen
cia. Item fomentū factū ex decoctōne agni casti ⁊ ce
ptri galli et arthemisie in aqua supfluitates matricis
ericeat ⁊ ipsius orificium angustat ⁊ ad conceptōnem
disponit. Item contra litargiam accipe agnum castū
castoreum apium. ⁊ saluiam ⁊ fiat decoctō i aqua sal
sa cū qua fortificetur posterior ps capitis embrocā
do posteriorem ptem capitis Mandecta. Plateari⁹.

Borago

Borago est calida et humida in primo gradu. Eius folia dum sunt virida precipue competunt medicine. exsiccata non conferunt secundo semini. Virtutem habet generandi bonum sanguinem. unde valet cō- ualescentibus ex egritudine eius decoctio. Valet eci- am cordiacis sine sincofisantibus ⁊ melancolicis bo- rago cum carnibus comesta vel loco olei. Cōtra sin- copim tali modo fiat potus. ℞. succi boraginis. ℔. i. vii. i decoctōnis citri quarā. i. ossz. de corde cerni. ʒ.

Borisz

¶ misce cum zucro albo ⁊ fiat potus quo utatur māe
et sero quantum placet. Confert eciā aduersus opi
lacōnē splenis ⁊ contra melancoliā seu febrē quar
tanam. ℞. succi boraginis. lb. j. scolopondrie custute
añ. m. s. folioꝝ sene. radicum busti spargi. seminum
feniculi petrosilini anisi liquiricie añ. ʒ. s. omnia bu
liantur in aqua ⁊ vino añ. lb. s. ad cōsumptionem ter
cie partis coletur ⁊ colatum dulcoretur cum zucro ⁊
fiat siropus quo utatur tepide mane ⁊ sero p̄ quali
bet vice in quantitate medii cippi. Quo sumpto reci
pantur sequentes pillule. ℞. masse pillulaz de reu
barbaro masse pillulaz de lapide lasuli añ. ʒ. s. pul
pe granoꝝ catapucie numero. vii. misce cum siropo d̄
scolopondria ⁊ fiant pillule. ix. Deinceps sumat̄ tiri
ace. ʒ. i. cum paz vini vl' diacor^o p̄ confortatiuis. Ra
dir boraginis nō cōpetit vsui medicine. Herba crn
da comesta cum buglossa generat bonum sanguinē.
Contra yetericiam valet succus eius vel ipsa herba
cum atriplice cum carnibus cocta cuius ius vel bro
dium confert. Item olera facta cum boragine ⁊ ble
tib^o ⁊ petrosilino in iure carniū elixata prestāt bo
num nutrimentum. Item borago sua pprietate ha
bet cor confortare. Unde aqua boraginis est mltum
cordialis ⁊ valet in plurib^{us} passionib^{us}. ⁊ in ip̄a aqua
decoquant̄ folia sene ⁊ fiat inde siropus cum zucro ⁊
valebit patientibus multū debilitatis. Serapio. Hā
decta. Auicenna.

xxiiiij

Buglossa Ochsenzungen

Buglossa siue lingua bouis quod idem est quia assimilatur in figura sua lingue bouis. et virtus eius prima est que calefacit et humectat. Secunda virtus est que confortat tussientibus et asperitate pulmonis. Istomodo fiat potus. R: succi buglosse. lb. j. ysopi mellis se añ. in. s. radice lilii. radice yreos. enule campane liquiricie añ. s. ficuū siccarum numero .vii. buliant singula cū aq. lb. ij. ad p̄sumptōnē medietatis colatū

dulcozetur cum melle despumato ⁊ fiat potus admi-
nistrandus mane ⁊ sero tepēfactus ꝑ qualibz vice. ʒ.
v. quo cōsumpto sequētes pillule sumant̃ circa medi-
um noctis. ℞. masse pillularū de agarico. ʒ. j. agarici
ʒ. ʒ. salis gēme ʒ. j. misce cū siropo de liquiricia ⁊ fi-
ant pillule. ix. ꝑ ostea sumātur ⁊ iapenidiū vel diay-
ris salmonis ꝑ cōfortatiuis. ꝑ ostremo ungat̃ regio
toracis cū ungeto dialtee mane ⁊ sero cui misceat̃ pa-
rum olei amigdulaz dulcium. Virtus eius tertia est
que letificat cor scz qñ buglossa decoquitur cū car-
nibus vel misceatur in oleribus que fiant ex buglos-
sa boragine ⁊ bletibus in iure carniū recencium de-
coquendo. aut fiat decoctō cū vino qđ vinum simile
opatur Serapio. Et quando folia eius comburunt̃
istud valet fluxibilitati dencū ⁊ gingiuarū. Idē va-
let ad alcolam ⁊ ꝑꝑrie in ore pueroz ⁊ in omibus ca-
lidity acibus que fiunt in ore. Et ꝑꝑrietās eius est pur-
gare coleram ⁊ melācoliam. ⁊ quādo aliquis vult eā
sumere sumat succum eius cum sene puluerisato cum
parum zinziberis ⁊ parū zncri. Adesue. Valet eciam
vt sumatur succus eius cū boloarmeno ī cordiaca pas-
sione miscendo parum de mellecrato. ꝑandecta.

Betonica **Bethonich**

Betonica est calida et sicca in tercio. habet virtutem abstergendi et incidendi grossos humores ideo valet ad frangendū lapidem renū ⁊ vesice ⁊ puocat mēstrua Et valet in doloribus latez. Et valet cōtra opilationem splenis. ad hec omia confert decoctō eius ⁊ scolopendrie ⁊ radice feniculi cū vino potando. Idem valet in ydropisi addendo radices brusti spargi notāter in causa frigida. Item puluis betonice valet ad consolidandū vulnera capitis cū mirra et parū croci

miscendo Item betonica decocta in aceto cum edera
ra terrestri et parum piretri valet ad dolorem denciu
os abluendo. Aqua betonice cu puluere aloepatici
parum thucie puluerisate miscendo valet contra ob
scuritatem visus imponendo oculis guttatim. Item
decoctio betonice in vino et paru absinthei z cubeba
ris valet ad dolorē capitis pfortando nervos. Et be
tonica cu spica celtica et cubebis in liriūo cocta va
let contra vertiginem et dolorē capitis ipsum caput
crebre inde lauando. Idem valet cōtra epilenciam.
Item decoctio betonice cum aceto valet cōtra moz
suram anialis venenosi desup applicando. Et vinum
decoctōnis ei⁹ cu paz galange puluerisate valz eru
ctuatōni acetose. Itē decoctō radicis betonice z flo
rum cartami data in potu cu ydromelle facit potēter
vomere flegma. Item quando bibitur betonica cocta
in vino valet malicie iudicinaz mortiferaz. Serap.
Et vinum dectōnis betonice cum boloarmeno mi
xtum valet spuentibus saguinē ex pectore. Cōfert eci
am vinum betonice cum ebulo z catapucia. S̄coetum
contra artericā. Item valet colice passioni. Et vinum
betonice valet mulieri in partu nō febricitanti. Et fe
bricitanti valet aq̄ betonice. Pandecta. Serapio et
Platēarius.

Braucarsina bernklaw

Braucarsina est herba calida et humida in secūdo gradu virtutem habz mollificandi et maturandi ⁊ leniendi .valet contra ariditatem neruoz et membroz ⁊ ad apostemtas indurata. Et contra vicium splenis indurati fiat vngentū ex braucarsina ⁊ radice altee ⁊ et seminibz fenugreci et lini cū oleo cōmūi buliat ⁊ colet colato addat cere quod sufficit et fiat vngentum :

quod valet vniuersaliter ad omnia apostemata indu-
rata et ad vicium pectoris ex flecmate fiscofo ibidem
peccante qđ indiget mollificacōne vt per viam scres-
tus facilius euacuet et si loco olei cōmunis recipiatur
oleum amigdularū dulcium pfortat eo melius pect⁹
liniendo. Idem vngentum valz ad dolorem matricis
7 ad dolorē aliorū mēbroz ex frigiditate et ventosita-
te quod sic potest dispēsari. ℞. succi brauce vsine .ʒ.
iij. savine polegii arthimesie abrorotai absinthei sal-
uie maiorane rorismarini añ. m. j. cinamomi spice ci-
mini galange añ. ʒ. ij. omnia contundantur 7 buliant^r
cum vino ad vini cōsumptōnem postea exprima^t suc-
cus cui adde cere albe q̄ sufficit et fiat vngentū mol-
le spēs sup̄dictas in fine addendo et inde linia^t ven-
ter vel alia loca dolorosa ex flecmate seu ventositate
Brauca vsina sedat dolorē iuncturaz cum adipe an-
seris 7 radice altee 7 parū vini miscēdo. simlr valz ad
extensionē mēbroz inde limita. Item decoctō brau-
ce vsine 7 folioz altee 7 semie psilij in aqua valz cō-
tra ardorē vrine 7 intestinoz dolorē. Et precipue va-
let cōtra sitim 7 apostema ipsius ani. et contra mor-
sum venenosi. ℞. andecta. ℞. latearius 7c.

Bleta

oou tale
Siessen

Bleta est frigi. et humide cōplexionis et sunt due species alba et nigra. Alba habet virtutem abstergendi et leniendi et humectandi et infrigidandi. Sed nigra habet aliqualem stipticitatem ideo nigra stringit ventrem. sed alba sua humiditate laxat ventrem. ideo cōstipatur valet decoctio blete in carnibus. Galz eciam expurgando supfluitates capitis fiat inde sternuatorium cū succo blete et melle et pax zinciberis imponendo naribus. Et succus eius cum sempvius prohibet

generacionem apostematis. Idem valet ad ignem sac-
crum ad erisipilam cum aceto mixtum. Et usus blete
nimis mordicat stomachum et intestina. et ambe spe-
cies sunt pauci nutrimenti propter nitrositatem que est in
eis Serapio. Sed bleta est bona in aperiendo opila-
tionem splenis et epatis ab intra capiendo eius decocti-
onem cum scolopendria loco cibi. Item ex decoctione
eius radices et abrotani abluuntur caput auferunt furfu-
res et lendes capitis et pediculos. Item ex succo ble-
te et sale nitri fiat mixtura qua abluunt morphea et con-
fert. Idem valet ad ulcera fraudulenta putridam car-
nam abluendo. Idem valet ad ulcerationem oris. Idem
valet ad impetiginem et curat ulcera narium. Item cum
linuntur caput cum succo blete et abrotani facit oriri pi-
los in alopecia. Item decoctio blete valet contra sitim
et tussim. Et decoctio blete cum sinapi aut cum aceto co-
medit spleneticis profert et eis est bona medicina magis
quam nutrimentum. Dioscorides capitulo de bleta. Ble-
ta epati laborantibus et spleneticis cum sinapi utilissi-
me esum datur. Ignem sacrum et que adusta sunt cum albu-
mine illinita restringit et ad incolumitatem reducit.
Item succus blete auribus tepide parum infusus sedat
dolorem aurium. Et liniatur cum eo cicatrix auferit ei-
us liuorem seu nigredinem. **Handecta.**

**Bursapastoris taschel
krawt**

Bursapastoris siue sanguinaria est fri.complexionis
habet virtutem stipticitadi. z sunt due species. vna ha
bet folia in modū pere z dicitur bursapastoris. f alia
dicit centinoia z est herba serpens super terram ha
bens folia in modū rute et semen habet circa folia et
dicit eciā lingua passerina. Hee herbe multum
iuuant ad apostemata calida scilicet ad erisipilam

et valet similitur ad flemones siue postulas rubicun-
das ex calore ideo bursa pastoris cum aceto cōtusa et
talibus iam dictis applicata repercutit humores ne
reumatisare habeant ad locū apostematum. Et sum-
mum est remedium dissintericis et emoptoicis deco-
ctō bursipastoris cū plantagine et boloarmeno cum
aqua pluuiali decoquendo ⁊ inde bibatur donec ces-
set talis fluxus. sed ab extra sup intestina fiat catha-
plasma cum tota herba ipsius bursipastoris et plan-
taginis ⁊ boliarmeni ⁊ albuminis oui cum aqua plu-
uiali decoquēdo hoc magnum prestat in tali casu iu-
uamentum. Item succus bursipastoris est cōsolida-
tium vulnez sanguinosoz. Iuuat eciam ad vlcera in
auribus existencia repleta putredine pus ibi existens
ericeat. Iuuat eciam ad fluxum mēstruoz ⁊ coctō bur-
sipastoris et psecarie. i. herbe cū maculis nigris cum
aqua pluuiali. Et cum eodē fiat fomētātō per inferi-
us circa femozalia. Succus eciam bibitus cū boloar-
meno mixt⁹ emoptoicis medicatur et stranguirosis
opitulatur. urinam puocat. morsibus venenatis cum
vino bibitus pdest dolozē aurium cōpescit. Et deco-
ctio bursipastoris cū sempvina in aceto et applicata
loco ignito valet contra ignem sacrum .

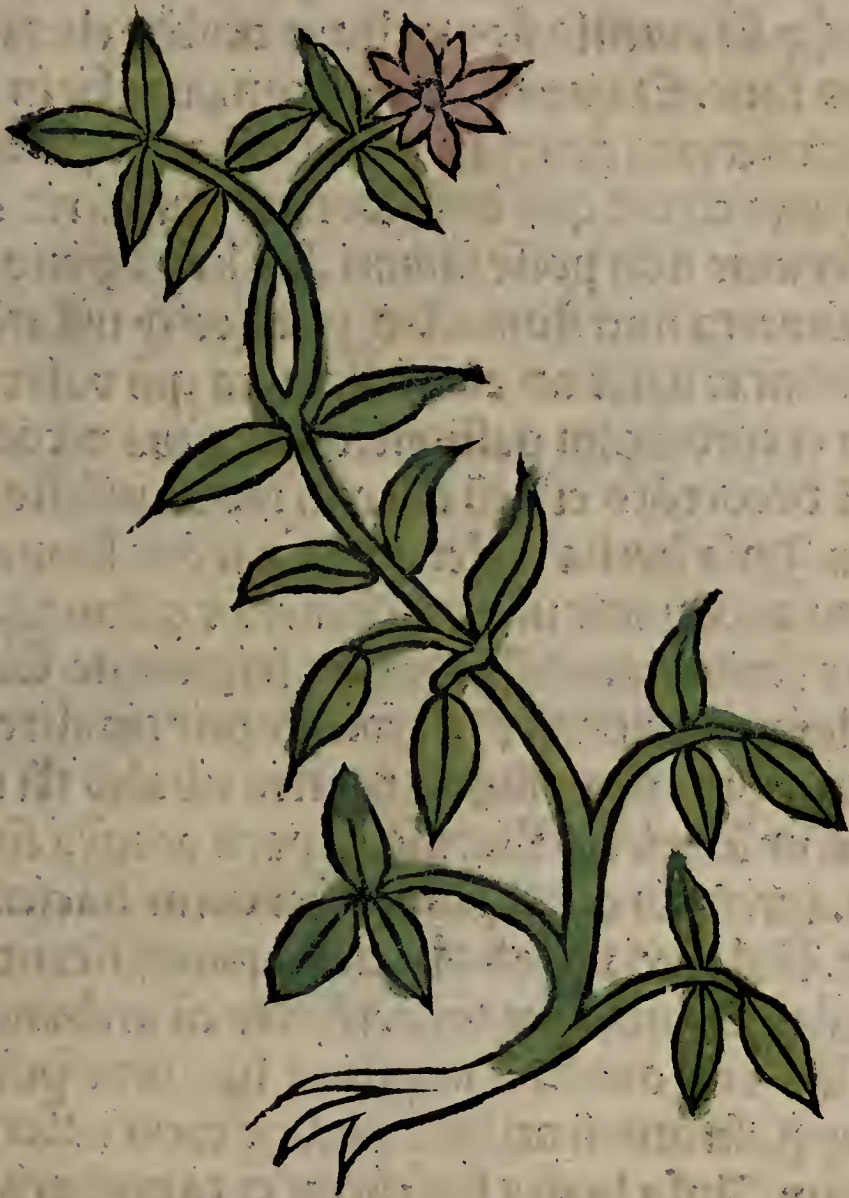

non flos. h. ut. v. p. c.

Berberus Saiffelpere

Berberus est frigi. & sic. in secūdo. sed siluestris est sic. & fri. in fine tercū gradus. et est frutex cū spinis. Et fructus eius est cum stipticitate forti vincenti colerā. Succus fructus eius cū aqua plantaginis abscindit fluxum ventris inueteratum et humiditates a matrice fluentes. Et quando fit emplastrum cū fructu berberis trito cū succo diptami vel auricule muris atrobis sagittas infixas carni vel spinas & alia similia. Et succus fructus berbari aufert sici calida & fortificat

311
stomachum et epas preter naturaliter calefacta vicō
colere: Et succus berberi cū aqua rosaz valet aposte
matibus calidis cum albumine oui miscendo ipis sup
positum. Et cōfert valde fluxui sanguinis pueniētis
ex rasura intestinoꝝ. succus fructus berberi cū aqua
plantaginis cū parū mastice miscendo. Valet eciā con
tra calefactōnem epatis succus berberi cū aqua endi
mie ⁊ paz sandali rubei miscendo et epas epithiman
do crebre donec perpendas eius infrigidatōnem. Va
let eciā cōtra discrasiam febrilem notanter in febre
terciana isto modo. R. succi berberorum succi endimie
an̄ lb. ʒ floꝝ violaz. m. j. seminū quatuor frigidooꝝ. ʒ. ij
prunooꝝ damasceni numero. vi. j. omnia buliātur ī aq̄
simplici .lb. ʒ. ad cōsumptōnem tercię ptis colādo
colatū dulcorando cū zūcro albo et fiat sirop⁹ sumē
dus vt sup̄ dictū est in aliis capitulis quo p̄sumpto se
quentes pillule sumant. R. masse pillulaz de reubar.
ʒ. ij. masse pillulaz de fumoterre. ʒ. diagredii grad.
ij misce cū siropo de endimia ⁊ fiant pillule. ix. sequē
ti die sumant diaradon albat vel triasandali p̄ con
fortatiuis. postea epithimando epas vt supra. ¶ Dan
dacta. ¶ Platearius.

Baselicon **basilgrin**

Baseliconis due sunt species. una est garioffilata qz
 habet odorē garioffiloz. et est cali. in primo gradu et
 siccū in secdo. z est maioris efficacie. Platearius au-
 ctoritate cōstantini. sed citrinum est calidū z sic. in pri-
 mo z cum reperitur baselicon in receptis semen intelli-
 gitur in medicinis sed in emplastris ipsa herba sumi-
 tur. Et sua aromaticitate habet virtutē cōfortandi et
 dissoluendi. psumendi. abstergēdi z mundificādi. Pā-
 octa auctoritate diascorid. cap. d. ozimo vl' baselicōe

q̄ virtus eius inter medicos penitus sit incerta. et di-
cunt q̄ sit inutilis stomacho et oculos ebetat et insa-
niam facit. Et quando baselicon putrefit in sole con-
tingit vermes generari ex ea herba. Et putant aliqui
q̄ si quis eo die quo baselicon em sumpserit a scorpio-
ne ferietur non posse saluari. sed hec opinio falsa est
¶ Mandecta iuno stomacho p̄dest eo q̄ inflatōnes ei⁹
dissoluit et valet ad alia iuuamēta qm̄ valet ad sino-
pim et cordiacam passionē. detur aqua decoctōnis v̄
vinū decoctōis ei⁹ cū citro in modū infusionis p̄ no-
ctem. Ipsa herba valet in frigidacōne stomachi. hoc
modo decoquatur in vino cū mēta ⁊ galanga. Sic idē
valet contra indigestionem ex frigiditate. Valet etiā
ad fluxum ventris ex frigiditate principaliter ad lien-
teriam que dicitur fluxus ventris cibalis t̄li mō. Re-
cipiatur semen baseliconis cū parū acacie. i. succi pru-
noz. agrestū in aqua pluuiali et detur patienti et va-
lebit. Valet etiam ad matricem mundificandā ⁊ men-
strua p̄uocanda fiat decoctō eius cū arthimesia ⁊ fo-
lijs lauri et fomentē matris et fiat inde pessariū si-
ue suppositorium ad vuluam. hoc idem valet ad con-
ceptum. Ipsa herba baselicon et tarus barbatus cū
vino cocta cū oleo mirra ⁊ cathaplasmata anchis iu-
uat ad rheumatismum. Baselicon comestū in olerib⁹
præstat bonū anhelitū. Et decocito ei⁹ cū vino bibita
valet doloribus oculoꝝ. ¶ Mandecta. ¶ Platearius.

Brionia Brionich oder wilde Weinreben.

Brionia est calide et sicce complexionis scz tota herba scz folia fruct⁹ z radix z habent virtutem abster-
gendi et subtiliandi z dissoluenti ideo valent induri-
cie splenis faciendo emplastrū ex eo et radice altee et
ficubus cū aqua decoquendo cum aurugia porci z lo-
co indurato ipsius splenis applicando vel alio mē-
bro idurato z valebit. Itē cū succo brionie abraduntē

pili corioꝝ . Et succus brionie cū sale cōmuni cōfert
ulceribus fraudulentis quando abluūtur cū eo. Idē
valet curando firuras tibiaꝝ. Item radix eius cōtusa
cum fenugreco . 7 orobo 7 aceto quo abluatur cutis
mūndificat et abstergit eam 7 aufert pannū 7 vestigia
nigra 7 cicatrices vlceꝝ 7 aufert liuorem sub oculo .
Et succus brionie mixtus cum oleo et parū cere fiat
ungentum ad fistulas ani et sedat dolorem Et sumi-
tas huius herbe in principio sue maturitatis coqui-
tur cū feniclo 7 petrosilino 7 bibitur puocat urinā 7
larat ventrem. Et quando fit emplastrū ex decoctōe
brionie cū vino sedat pānericiū . i. apostemata in un-
gue 7 eciam resoluit apostemata et aperit ea. Exhibet
eciam ossa in vlceribus et putridā carnem. Ungentū
ex succo eius et viride eciam factum cum parum olei
et cere. Et vinum decoctōnis eius valet ad apoplexi-
am et epilenciam et occidit fetum. et cōfert morsib⁹
turi et parum inde sumere debet et si nimis sumat de
ea accidit p̄mixtio racōnis dos eius est. ʒ. ij. Et quā-
do mulier subicit brioniam sibi expellit fetum 7 secū-
dinam Et si bibitur eius decoctio cum vino puocat
urinam et menstruum . 7 quādo fit sessio sup idē per
mulierem mundificat matricem. Iuuamentū ecia fa-
cit ad apostema saniosum rumpendum fiat emplastrū
cū brionia et altea 7 auxugia porci mutuo cocta. Se-
rapio. Auicenna. Pandecta.

Licozea**wegwart**

Licozea est frigida et hūida in scdo. Et sunt due species. vna agrestis. alia ortulana. Et ortulana magis ī frigida q̄ siluestris. Succus eius valet cōtra opilatōnem epatis ⁊ eius calefactōnem isto mō sumendo
 ℞. succi licozee et endimie scolopendrie añ. lb. ʒ. floꝝ violarū vnaꝝ passularū añ. ʒ. ʒ. quatuor seminum frigidooꝝ. seminis lactuce seminis portulace. añ. ʒ. iij spo dij. ʒ. j. omnia contusa buliantur cum .lb. ij. aque simplicis et parum aceti ad consumptionem medietatis

colatum dulcorando cū zucro albo et fiat siropus q̄
utatur mane et sero tepide vt supra. quo siropo con-
sumpto sequētes pillule sumantur. R. masse pillula-
rum de reubarbaro .ʒ.ij. masse pillularū stomaticarū
ʒ.ij. diagredii gra.iiij. misce cum siropo de endiua et
fiant pillule.ij. Altera die sumat diaradō albans v̄l
triasandali vel diadragantū frigidū pro confortatis.
Et ab extra fiat inunctio sup mineram epatis cū vn-
gento triasandali v̄l fiat epicbumia sup epas cum aq̄
endiue miscendo puluerisatū sandalū rubeum cū pan-
nis lineis imbibitis in ipso epati applicatis. Succ⁹
eciam cicoree iuuamentū prestat morsui animalis vene-
nosi. Idem valet erisipule seu apostemati ignito cum
sauch ordei siue ordeo fracto cum aceto miscendo et
parum ceruse inde fit vngentū vtile vbi oportet ifri-
gidare. Succus cicoree mixtus cū succo altee ⁊ her-
ba palas. cum oleo lini et parum croci miscendo va-
let ad podagram notanter sedando dolorem eius.
Item aqua cicoree mixta cū nitro siue sale nitri va-
let contra morfeam ipsam abluendo crebre. ⁊ dande-
cta. Item succus eius cum aqua lactuce valet cōfor-
tando cor. Aluicēna de viribus cordis.

Calamētum Staimmūtz

Calamentū est calidum et siccum in tercio gradu. Et sunt tres species. vna est in odore suo et in folijs simili polegio nisi q̄ folia sunt maiora. ⁊ aliqui nomināt illud polegiū agreste. Et sc̄da spēs nomināt nepita. Et est tercia species sum̄tis mente agresti nisi q̄ folia sunt longiora folijs mēte. Pandct̄a. Serapio autoritate ga. quando bibitur succus ei⁹ cum aqua mellis puocat sudorem. Et calamentū tritū cum oleo ⁊ parum salis ⁊ parum aceti quo vngant̄ pulsus manuum

et pedū confert rigoribus parioticis ante porismum
per horam uniendo. Idem valet sciaticae passioni ip-
sam sciam inde uniendo. Et succus calamenti cū vi-
no sumptus vel decoctio eius in vino sumpta in po-
tu prouocat menstrua efficaciter. Et quando calame-
tum sumitur in medicinis cōferentibus leprosis mul-
tum cōfert ipsis resoluēdo humores resolutōne for-
ti. Et eius emplastratio cum vino aufert liuorem sub
oculo. Et quando sumitur succus eius in potu vñ mi-
scetur in clisteri occidit ascarides ⁊ lumbricos Et oc-
cidit similiter vermes qui generant̄ in auribus et ī vl-
ceribus profundis. Et quando fit pessarium ex cala-
mento cōtuso cū paz vini occidit ⁊ expellit ferum igi-
tur inscissina quedam virtus ̄est ei ppter caliditatē ei-
us ⁊ subtilitatem parcium et ei⁹ amaritudinē. Et so-
la herba in potu data cōfert asmaticis ⁊ yctericis p
pter amaritudinē maxime apiendo epatis opilatiōz
vnde bibita decoctō eius urinam puocat ⁊ morsibus
venenatis occurrit eius succus quo ungetur cutis le-
sa et torsionibus vel cōquassacōnibus membrōz sub-
uenit. Et bibitum calamētū cū vino venenū amputat
Et comestū ⁊ bibitū stomaticis pstat effectū. Et suo
fumigio serpentes de domibus fugat. vnde nobilif-
simis antidotis meruit ascribi. Pandecta. et hodie
a medicis dialcamentū predicatur.

Centaurea fieberkraut

Centaurea calida et sicca in tercō gradu. et sunt due species scz maior et minor. et est cōsolidatiua tantū qz si radix centauree maioris ponatur in olla buliente ī qua. sunt carnes separate eas cōglutinat. Et si recēs ponatur sup vulnus cōsolidat vehementer. ⁊ similiē exiccata puluerisata idem facit. Radix centauree maioris sumpta in potu cū liquiricia valet in sputo sanguinis. Item decoctio centauree maioris vl' minoris cum scolopēdia et vuispassulis et liquiricia ⁊ colatū

cum zūcro dulcoratū p̄fert febricitantibus. **Dicitur** pla-
tearius auctoritate. **S.** q̄ centaurea ē ex medicinis no-
bilibus remouendo opilatōnē splenis et epatis sine
nocumento ergo yctericia causata ex opilatōne valz
decoctō iam sup̄ius dicta. **Item** decoctō eius cū vīo
p̄uocat menstrua et educit fetū. et nullo mō pregnāti
exhibeat quia abortum causat. talis etiā decoctio cū
semine feniculi et petrosilini p̄uocat vrinā. **Et** similit̄
vinum decoctōnis centauree addito zūcro valet cō-
tra opilatōnem splenis et epatis renum ⁊ vesice ⁊ cō-
tra stranguiream ⁊ dissuream. **Et** centaurea cū vino ⁊
oleo cocta ⁊ cathaplasmata circa renes ⁊ pudibun-
da et pectini et etiā sup̄ splenē cōfert. **Ungentū** eci-
am factum ex succo eius et puluere et oleo ⁊ parū ce-
re valet sup̄ splenē induratum. **Item** i duricie splenis
et epatis ⁊ ad alia predicta et p̄ncipaliter cōtra yc-
tericiam valz talis siropus. **R.** succi centauree. lb. .j. aq̄
scolopēdie. lb. .s. radice feniculi petrosilini apij q̄tu-
or seminum frigidorū añ. .s. quibus decoctis ad con-
sumptionem tercię partis colatū cū zūcro dulcoret ⁊
fiat potus sumendus vt supra. **Pr̄ius** sumant pillule
de reubarbaro. ⁊ diacalamū p̄ cōfortatiuo. **Idē** po-
tus valet cōtra yliacam passionem. **Item** pro oculis
clarificandis valet succus eius cum aqua ros. **Ad** de-
cta. **Platearius.**

Cartamus wildesaffran.

Cartamus est cali. in primo et siccu in secdo gradu. ⁊ melior pars plante ipsius est semen post illud flos eius. Est autem cartamus aperitiu⁹. abstersiu⁹. cōturbatiu⁹ faciens nauseam. ideo inest ei virtus puocatiua vomitus et laxatiua per ventrem et multū nocet stomacho faciens fastidium. sed est debilis solutio⁹ nis ideo additur ei parum zingiberis pro rectificatōne. sed q̄ nocet stomacho emendať cū galanga vl' maicibus. Semen cartami datum cū paz mellis despūati

et parum galange purgat ventrem. Item flos cartami tritus mixtus cū aceto et liniatur sup malam carnem siue impetiginem aufert eam. Et idē auctoritate mesue linitum sup linguam pueroꝝ vñ os ulceratum confert. Cartami flores decocti cū vino ab extra applicando lac coagulatum dissoluit ⁊ dissolutum coagulat. et laxat humores flegmaticos et adustos cum parum zinziberis miscendo. Decoquitur eciā medulla seminis cartami cū speciebus vt supra in iure galli. et multum valebit pro eductōne flegmatis peccātis ī pectore seu stomacho p vomitum simili per ventrē. Idem valet in colica per viam clisteris. Decoctio vero floris cartami in aqua mellis remouet ictericiam. Valet eciā potus florum cartami contra puncturā scorpionis. Item lac amigoulaz dulcimum cū succo seminum cartami ⁊ aqua ordeī aut psilij cū aniso ⁊ parum mellis fiat decoctō ⁊ colatura qđ valz in dissinteria et dicūt multū valere. ⁊ quātitas illius p vna dosi est. ʒ. vj. Item flores cartami cōtusi cū aceto ⁊ puncture scorpionis appositum pfert. Et quidam putāt qđ si percussus a scorpione si tenuerit radicē cartami non senciēt dolorem. ⁊ qñ picit eam senciēt. Itē galus antiquus virga percussus ⁊ illico interfecus ⁊ d. plumatus ⁊ in eius ventre. ponat de cartamo ⁊ poli podio et aniso et calamento ⁊ cinamomo ⁊ buliatur ī aqua cuius ius multum valebit ad predicta. **¶** Ande cta. **¶** Platearius.

Linoglossa **Schfenzum**
gen *hundtz Zungen.*

Linoglossa. i. lingua canis .et dicitur a cinos quod est canis et glossos quod est lingua . et est herba silis arno glosse. nisi quod sunt ei costae appentes in folijs. Et succus mixtus cum aceto medetur ulceribus oris et alijs ulceribus fraudulentis. Et est frigide complexionis et sicce. Et eius succus cum succo plantaginis et radicis yreos et pauca mellis usque ad alcoholam siue apostema oris ulcerati

Et balneum decoctionis cinoglosse cum plantagine
et bursepastoris valet cōtra geomorream. ⁊ post bal
neū fomentent genitalia cū decoctione floꝝ agnicasti
⁊ paz castorei ⁊ aceti. Mel fiat potus cū semine lactu
ce psiliij citrulli melonū cucumeris portulace storio
le. sumat cū aceto ⁊ agresta qui pot⁹ extinguit libidi
nem inspissando sperma. Alia autem sunt inanitaua
spiritus consumendo sperma ⁊ ventositates vt agn⁹
castus ruta maiorana calamētū ciminum anetū sunt
enim aperitiua ⁊ resolutiua. Ad lateari⁹ capitulo ag
nuscastus. Confert eciam decoctō cinoglosse contra
viscositatem stomachi et contra discrasiam pulmōis
ex calida causa cū aqua mellis ministrando. Item ac
cipias linguam canis siue cinoglossam cū corde ra
nicule ⁊ eius matrice pone vbi vis ⁊ post modicū tem
poris cōgregabunt omnes canes ville ⁊ si predictum
sub pollice pedis habueris omnes canes obmutescēt
nec poterint latrare. Et si predictum in collo alicui⁹
canis posueris ita q̄ non possit ore attingere semper
vertetur ī circuitu ad modū rote volubilis donec ca
dat in terrā velut mortuus. ⁊ hoc est exptum nostro
tempe. Albertus de virtutibus herbarū.

Camomilla Camillen

Camomilla est calida ⁊ sicca in primo. habet virtutē
 mollificandi et dissoluendi. frondes et flores sunt eq̄
 lis virtutis. Et aqua decoctōnis ei⁹ cū arthemisia cū
 qua fomentetur matrix valz puocando menstruum
 Idem valet mulieribus difficulter parientib⁹. Deco
 ctio floz camomillaz et extremitatū absinthei ⁊ ras
 dicū feniculi petrosilini ⁊ quatuor seminum frigidoz
 in vino cū zucro albo dulcorando de quo bibat valz
 vnam puocādo lapidē expellēdo. inflatōz splenis

et dolorē epatis ⁊ ylioz dissoluit ⁊ ictericiam curat.
Confert eciā decoctō camomillaz ⁊ floz violaz ⁊
quatuor seminū frigidaz ⁊ se. lactuce ⁊ endimie cū liq̄
ricia ⁊ ficubz cū aqua ⁊ paz zuci miscēdo in potu ex
hibendo valet pipulmoniācis ⁊ epaticis. Itē flores
camomillaz cū aceto et paz salis comūis ⁊ oleo ei⁹
mutuo cōquassata valz febribus p̄oticis pullsum ma
num ⁊ pedum inde emplastrando ante horā porri
fmi. Sed cū oleo camomillaz vngatur dorsum paci
entis febrē tercianā valet cōtra rigorem ei⁹. Et cū
aliquis fuerit fatigatus p̄pter laborē tunc inungatur
dorsum cū oleo eius ⁊ oleo aneti ⁊ de mane nihil sen
ciet. Et decoctō ei⁹ ⁊ arthimesie ī vīo bibita ⁊ suppo
sita fomēto mēstruis imperat abortum celebrat cal
culos frangit. vrinā puocat. torsionibz et inflacōnibz
auxiliatur. Est autē extenuatoria ⁊ p̄pterea diu
retica est et relaxatiua cōdensat ⁊ arefacit. ideo ī do
loribz multum iuuat. Itē flores camomillaz ī oleo
cocti cum quo vngant̄ ypocūdia dolorē sedat Item
sedat dolorē capitis et oculoꝝ. Epaticis succus eius
potui dat⁹ precipue febricitātibz cū aqua endimie mi
rifice p̄dest. *Adiecta.* Camomilla sedat dolorē apo
stematum mollificādo ⁊ resoluendo. *Quicēna.*

Camepitheos
gāmandre

Grosz

Camepitheo 3̄ calidū et siccū in sc̄do gradu. et dicitur
camedros maior. Habet virtutem diureticam mundi-
ficatiuam 7 laxatiuam. et est resolutiuum ventositatū
et attenuatiuum grossoz humoz. ideo valet contra
opilatōnem splenis et epatis atq; matricis. vinā p̄-
uocat et menstrua extirpat 7 ictericiā curat et nefresi
auxiliatur 7 intestina purgat. Istō modo fiat potus.

R. camepitheos arthemisie scolopendrie. añ. m. vnū
radicum brusti spargi seminū feniculi petrosilini añ.
3. ij. omnia buliant in vino et aqua ad cōsumptōnem
tercie partis. colatum dulcoretur cū zucro ⁊ fiat po-
tus qui ad omnia predicta presidium prestat. Et suc-
cus camepitheos cū mellierato et bibit̃ valet strāgni-
rie. Et succus camepitheos habet virtutem cōsolidan-
di vulnera magna. et curat plagas putridas et resol-
uit duricies mamillarū miscēdo succo ei⁹ farinā fenu-
greci et farinam seminis lini cū succo radicū altee. Et
quando bibit̃ de succo camepitheos cū ydromelle. xl
diebus curat yctericiam. et valet in potu egritudini-
bus epatis ad stranguriam et dolorē renū ⁊ ad pū-
ctiones intestinoꝝ. Item succus camepitheos cū suc-
co caulium cū melle miscendo valet ad conglutinādū
vulnera ⁊ p̃hibz dilatacōnes fornice ⁊ alioꝝ aposte-
matum de putredine multum corrosiua. Itē puluis
camepitheos cū melle datus valet cōtra lumbricos
cum succo centauree miscēdo. Item succus ei⁹ cum
succo premule veris ṽl succo herbe palisis i vino co-
cta miscendo castoreum quo inungatur locus paliti-
catus magnum prestat iuuamētum. Et decoctio came-
pitheos cū abrotano ⁊ vino ⁊ zucro miscēdo in potu
data matricem infrigidatā calefacit ⁊ mūdificat a su-
perfluitantibz flegmaticis **¶** Andecta

Capill⁹ veneris. stainerutte

Capillus veneris alio nomine adiantas Pandecta et
 Johanes mesue ca. de capillo veneris dicitur capil-
 lus foncium et scdm quosda coriandru putei nuncu-
 patur. Et est herba cuius folia sunt similia folijs cori-
 andu. Et fm diascoridem dicitur poletricon que om-
 nia in idem redeunt. Nascit in locis umbrosis et aquo-
 sis et parietibz humidis et circa fontes. frigide et sic-
 ce est cōplerionis tempate. Platearius. virtutē habz
 diureticam. recens est multe efficacie. epiccatu pauce

virtutis. herba utilis est non radix. Confert contra
calefactionem epatis et febr̄i terciane p̄dest ex eo fa-
ctus siropus. ℞. aque decoctionis eius ⁊ endiuie ⁊ sco-
lopendrie cū seminib⁹ quatuor frigi. et semi. portula-
ce ⁊ lactuce et ex hys fiat siropus cū zucro quo utat̄
mane ⁊ sero p̄ qualib⁹ vice in quantitate mediij cipi
Beinceps sumantur pillule de reubarbaro cū acumiē-
trium granorū diagrediij. vel loco pillularū. ℞. elctū-
arij d̄ succo ros. diasene añ. 3. ij. cast̄ fistule. 3. ij. misce
⁊ fiat bolus. Postea sumant̄ triasandalū vel diadra-
gantū pro cōforta. iūis. Capill⁹ veneris facit oriri ca-
pillos in alopecia ⁊ dissoluit scrofulas. ei⁹ succ⁹ mi-
xtus cū succo abrotani et paz mellis quo liniatur lo-
cus depilatus. vel ponantur ipsa ad lirinium quo ab-
luatur locus depilatus ratificando cutem callosam i-
de liniatur locus talis cū succis et melle vt sup̄. Item
succus capilliveneris cū semine feniculi et milij solis
decoctus cū vino frangit lapidem. ⁊ iuuat ad excreā-
dū humores fleumaticos in pectore peccantes cū suc-
co yreos ⁊ paz zucri miscēdo. Serapio. Item elixatu-
ra capilliveneris ⁊ scolopendrie in vino valet opila-
tioni splenis ⁊ epatis et strāguirie. et absciudit fluxū
sanguinis. Pandecta.

Cepe

zwifal

Cepe calide sunt in quarto cū aliquali humiditate. et cepe longe ⁊ rubei coloris sunt acutiores rotundis ⁊ cepis albis ⁊ ē apitiua q̄ apit orificia venarū q̄ sunt ī ano ideo aperiunt cepe emorroidas qñ applicantur ano. Et prouocant menstrua applicando cepe ī modum pessarij. Item cepe est inflatiua ⁊ difficilis digestionis notanter cruda. Et cepe cocta calefacit corpus et subtiliat in ip̄o grossos humores fleumaticos ideo hominibz colericis nocet. sed ipsis fleumaticis

4

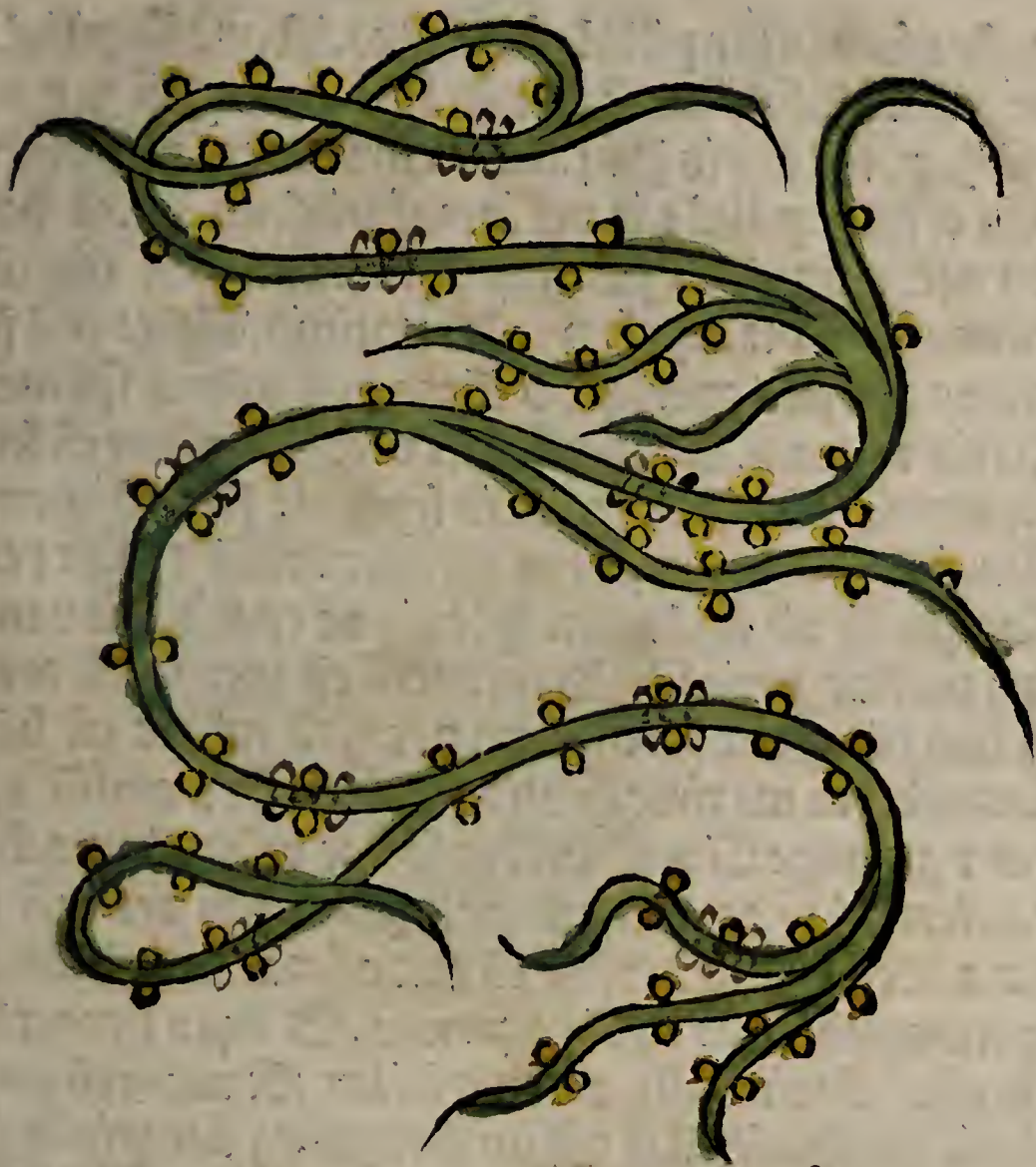
et habundantibus flegmate viscoso et crudo confert. quod
cepe inscindit et subtiliat grossos humores ideo tali-
bus epulas prestat tutas. Item cepe generat sitim et
mordicat et gignunt ventositates molliunt ventrem et
fit ex eis suppositorium. Et succus ceparum mixtus cum
pulvere maiorane et piperis zinziberis naribus inflatus
purgat caput. et dicitur caput purgium. Et cepa contusa
cum aqua et ruta valet in morsu canis rabidi. Et ce-
pe mixta cum melle yrundinum et melle prestat squinacie
presidium ab extra applicando. Item cepe contusa cum
aceto et inde limatur morfea in sole et confert. Et quan-
do succus ceparum cum turbia miscetur et applicatur oculis versus
ad pruritus oculorum qui a flegmate salso causatur. et
quando miscetur cum sale et administratur super verrucas au-
fert eas. Et quando succus eius miscetur cum adipe galli-
ne et apponitur auferit calles seu nodos qui sunt in pe-
dibus propter calciamenta. Et succus ceparum distillatus in
aurem confert debilitati auditus et in unguem eius et aqua
descendenti in eam. Et quando limatur succus eius cum suc-
co abrotani super alopecia facit nasci pilos. et circa
barbam inunctus facit eam accelerare quia frictio fa-
cta cum cepis aperit poros et inde aptatur locus pro cre-
scencia pilorum in longum et hoc habetur pro experito. Se-
rapio. Item cepe valent ad prouocandum conium. Et fre-
quenter coestum obtenebrant visum. Item inducit som-
num quia replet caput vaporibus.

Coriandrum Coriander

Coriandru[m] est planta cuius semine comuniter utimur in medicinis et est frigidu[m] in primo et siccu[m] in secundo Avicenna. Sed Serapio dicit ipsum declinare ad caliditatem. sicut Galienus. Sed Dioscorides contra dicit et vult quod sit frigidu[m]. Nota succus eius valde apostematibus calidis cum aceto et succo sempervivae miscendo. Item succus coriandri cum farina fabarum et furfure tritici cum rosas et aceto miscendo remouet inflationem testiculorum ipsis applicando. Item coriandru[m] preparatu[m]

112
cum aceto post prandium comestum valz ad phiben
dum ascensum vaporū ad caput ideo epileucia pueni
ens ex vaporū exalatōne ad caput p coriandz post
prandium comestum curat. et coriandz pparatū pul
uerisatum cū succo plantaginis bibitū valet cōtra flu
rum sanguinis. et succus ei⁹ cum aceto valet contra
ignem sacz. Item semen ei⁹ cū aqua plantaginis po
tatum a muliere ilico stringit mēstruum z fluxum vēs
tris patet experiencia ¶ Sandecta. c. de coriandro. Co
riandū recens est frigidū narcoticū inducēs sincopi
z stuporem quia suo oderatu cōgelat vapores et fu
mositates ascendere ad caput ideo valet in sōda siue
dolore capitis. et valet ebrietati. ideo ponit ī cibis epi
lenticoz qm̄ cause epilēcie sunt vapores ascēdētes a
stomacho. Et aqua infusionis coriandri cū zucro ab
scindit virge erectōnē z desiccāt sperma. Itē succus
coriandri naribz inflatus restringit saguinē narium.
Idem fit quādo oderat. Item succus coriandri cum
succo sempvive z aceti cū pane miscēdo valz applica
re in erisipila vel apostematibz calidis. Et el miscendo
succū coriandri cū lacte vʒ cerusa z aceto vʒ oleo ros
z idem facit ī igne plico Serapio. Itē coriandz ppa
ratum valz cōtra vertiginē causatum a vapore cali
do aut flematico. et succus eius distillatus ī oculo se
dat eius pulsatōnē. et coriandz valz in tremore cor
dis dādo eius puluerē cum aqua boraginis.

Custuta flachseiden oder seiden vff flachs

Custuta est res involuta sup linū est calidum in p̄rio
et siccum citra sc̄dm. Est mūdoaficatiuū z purgatiuum
melācolie p̄cipalit̄ sc̄dario flegma. isto mō. **R.** Custu
te scolopēdie añ. m. j. polipodiij. radic. esule. foliorū
sene añ. ʒ. floz violaz boraginis añ. m. ʒ. oīa buliant̄
in v̄io z aq̄ añ. lb. j. aceti paz ad p̄sumptōnē terciē p̄
tis colatū. dulcore. cū zucro z fiat pot⁹ sumend⁹ v̄s

postea sumantur pillule sequentes. ℞. masse pillula:
de lapide lasuli masse pillula. stomaticaz añ 3. ʒ. tur
bit. ʒ. ʒ. zinziberis ʒ. iiij. misce cum siropo de scolopē
dria et fiant pillule. ix. vel sumat̄ diasene. ʒ. ʒ. cū p̄di
cta decoctōne loco pillulaz postremo sumat̄ diacala
mentum vel diacaper̄. p̄ cōfortatiuis. Valet etiā p̄
dictus siropus aperiendo cōtra opilatōnes splenis.
epatis 7 renum. Ad idem valet decoctō custute cū sco
lopendria 7 semibz diureticis scz semie feniculi petro
silini in vino. Idem potus puocat urinā 7 pfert ycte
ricie que fit ab opilatōne splenis ac epatis. 7 iuuamē
tum prestat p̄rie febribz infanciu cū zucro dulcora
ta iam dicta decoctō. Item decoctō custute est bōa
stomacho et maxime quando misceat̄ cū ea anisiū api
um 7 galange Serapio. Confortat etiam stomachū
7 aufert qđ in eo est fixum de supfluitatibz decoctō iā
dicta. Et quando bibitur cū aceto sedat singultum et
aperit opilatōnes cū vino potata. Et aqua decoctō
nis eius est mirabilis ad yctericiam. Et decoctō eius
7 anisi 7 scabiose pfert dolori pungitino ventris. quia
mundificat sordes intestinoy 7 matricis 7 resū. Aniz
cenna. Item eius cōplexio est scđm cōplexionē her
be cui adheret. quoniam fit calida p̄ adherenciā cali
de herbe seu arboris. 7 fit frigida p̄ adherenciā fri
gide. ℞. andecta .

Ciperus wildegalien

Ciperus est ca. z sic. in scdo z est herba triangularis. Et radix eius cōfert vsui medicine. habet virtutem diureticam. ideo valet cōtra stranguream dissuriā et cōtra lapidem z tali modo fit vsus. ℞. radic. ciperi bene triti. radi. petrosilini añ. ʒ. vi. seminū apij feniculi saxifrage añ. ʒ. j. omnia ptusa buliant in vino ad consumptionem tercię partis colatum cū zucro dulcoretur z fiat potus. Ad idem valet cathaplasmatō cum ciperō bulito cōquassato in oleo z applicata pecteni

procerto puocat urinam humores dissoluendo. Et decoctio radicis ciperi in vino cum saxifraga et cum siringa in virgam iniecta lapidem frangit pro certo confert. Item valet contra dolorem stomachi et intestinoꝝ ex frigiditate et ventositate predicta potio. vel ad idem valet vinum decoctionis ciperi cum cinamomo: habet enim confortare virtutem digestiuam. Item decoctio ciperi triti in oleo fere usque ad consumptionem postea super carbones ponatur et paciens recipiat fumum per os et per nares. optimum remedium est in litargia. id est obliuione seu apostemate fleumatico. Puluis radicis eius positus vulneribus putridis putredinem tollit. Platearius. Item usus eius facit bonum colorem et bonum odorem oris. Item ciperus tritus et mixtus cum succo paralisis et parum olei castorei valet ad dolorem iuncturarum ea tepide unguendo et nervos debilitatos. Item frequens usus radicis ciperi inducit lepram quia adurit sanguinem. Auicenna. Item decoctio ciperi confert putredini narium et oris et mollificationi gingiue. Et vinum decoctionis eius confert distillationi vrine et debilitati vesice valde et frigori eius vehementer et similiter operatur in renibus. Similiter confert frigori matricis et emoroidibus auxilium prestat emplastrando cum decoctione eius. Et decoctio eius superius dicta valet febribus inueteratis ex fleumate. Serapio. Pandecta. Platearius.

Celidonia Schelwortz

Celidonia calida est ⁊ sicca in quarto gradu. Et sunt
 due spēs scz maior et minor. tamē vna ꝑ alia potest
 poni. Et cū in receptis reperitur radix non herba debz
 poni. Radix est maioris efficacie. Virtutē habz dis-
 soluēdi ꝑsumendi ⁊ attrahendi. Confert doloꝝ den-
 cium ex frigida causa. radix aliquantulum trita ⁊ cir-
 ca dentem dolentem teneatur. Confert eciā ad caput
 purgandum a frigidis humoribz. ⁊ vuluam repletam
 flegmate exiccare habz Radix celidonie trita coquat

et paciens fumū per os recipiat. postea fiat gargari-
sina ex celidonia in vino cocta et colata addat parū
zinciberis ⁊ piretri ⁊ paz acetī ⁊ mellis ⁊ valebit. Itē
celidonia trita ⁊ in vino cocta ⁊ spongia infusa ī tali
decoctōne intestinis applicata valet in colica passio-
ne. Confert eciam ad mēstrua puocanda ⁊ ad matri-
cem mūdificādam fiat fomētum crebre ipi matrici ex
aqua decoctōis ipsius. Item aqua decoctōnis ipsius
cū melle mixta valz ad cancrz oris addendo puluerē
rosaz siccaz in modū pulmenti. Item puluis radiceis
celidonie cū succo celidonie mixtus valet ad fistulas
ori eius immittendo. **Platearius:** Et succus celido-
nie vel aqua eius in qua sit dissoluta tutthia utilis est
ad visum confortandū in quo cernit aliqd grossum se-
cū dum pupillam. Quidam recipiūt vinū decoctōis
eius radiceis ptra yctericiam **Diascorid.** ca. de celido-
nia dicit. Succus celidonie maioris melle coctus sup
carbones oculoꝝ maculas detergit. Item succus celi-
donie cū paz sulphure quo ungat cutis eius scabiem
dehabet ⁊ ungues leprosos excludit. Succus ei⁹ mel-
li mixtus naribz infusus caput purgat. **Santhecta.**
Idem dicit **Serapio** auctoritate **Diascorid.**

Coronidia

Catapucia Springkraut

Catapucia calida est in tercio et humida in secundo gradu. Quando aut in receptis reperit fructus non herba debet poni remoto exteriori cortice. Et cathapucia viridis virtute habet principaliter purgandi flegma secundario melancoliam et coleram. Habet etiam virtutem purgandi humores per superiora ex unctuositate et lenitate quam habet. unde quicquid satis profert sanis pro preservatione sanitatis. Et datur etiam egris ad egritudinem remouendam contra febrem quotidianam de

617
flegmate salso ex quo generat̄ scabies. Istō modo fi-
at potus. ℞. cathapucie scabiose sumit̄ terre añ. m. j. ra-
dic. esule minoris polipot ij. añ. ʒ. ʒ. custute folioꝝ se-
ne añ. ʒ. ij. omnium istoꝝ fiat bulitō in aqua in ei⁹ co-
latura addat̄ paz mellis despumati ⁊ fiat siropus di-
gestius ⁊ laxatiuus. Ad idem fiat claretum capiēdo
cathapuciam tritam cū speciebus scz cinamomo. galan-
ga ⁊ c. cum vino paz decoquat̄ cum melle miscendo ⁊
per saculum distillando vt moris ē ⁊ multum valebit
delicatis patientibus febrem quottit̄ianam. Idem
eciam modus prodest podagricis Item in iure eciam
carnium recencium vel alioꝝ ciboꝝ tale claretum po-
test misceri. Confert eciam vinū decoctōnis cathapu-
cie in yliaca passione. Idem presidium prestat cōtra
paralysim ⁊ arthriticam cū radice esule ⁊ herba nomie
premula veris decoquendo cum paz mellis despūa-
ti miscendo. Item puluis cathapucie cū paz cinamo-
mi in ouo sorbili sumptus vel in prodiis sumendo si-
ne molestia purgat humores flegmaticos. Et virtus
folioꝝ cathapucie est debilior granis. Et grana. xv.
excorticata ⁊ myrta cū paz aloepatici et paz mastice ī
modum pillularū purgant flegma ⁊ colerā ⁊ humidita-
tes aquosas ⁊ pronocat nauseam ⁊ vomitū. Et pfert
eciam potus decoctōnis ei⁹ cōtra scabiem ⁊ in lepra
auxilium prestat et lumbricos laxando expellit. Se-
rapio. Adandecta.

Cucumer

kurbis

Cucumer est frigidus ⁊ siccus in secdo. Semen in re-
 ceptis assumitur. Et semen citrulli ⁊ cucurbite ⁊ melo-
 num ⁊ cucumeris sunt fere eiusdem virtutis. Ista semi-
 na sedant caliditatem et coleram et prestant cucume-
 res et citrulli ⁊ malum chinium ⁊ preparant ad hu-
 morum putrefactioꝝ ⁊ ad febres. Et semē cucūeris meli-
 us ē seie citrulli. Citrull⁹ lōgioris ē digestioꝝ. cuius
 vsus generat febres cronicas. cui⁹ nocumtū expellit

animum a vehementia inflationis stomachi. Item habet
tes sincopim calidam odorantes ipsum reuiuiscunt
Item succus cucumeris vel citrulli etc. sedat sitim. Et
quando bibitur de radice eorum cum ydromelle facit vomere
humorem subtilem eo magis quando huic commi-
scetur decoctio cathapucie. Et succus eorum confert do-
loribus testiculorum et vesice. Et semina predicta sunt di-
uretica ideo precipue medicine competunt. Et valent eci-
am semina contra opilationem splenis et epatis renum et
vesice et contra apostemata pectoris a corticibus exte-
rioribus mundata unde conterantur in aqua et ordeo co-
quantur et colatum cum parte zuchi misceatur et confert pre-
dictis discrasijs. In acutis etiam febribus precipue ter-
cianas continuis vel interpellatis confert decoctio quatuor
seminum predictorum in modum siropi tali modo dispense-
sando. ℞. decoctionis quatuor seminum frigidorum et suc-
ci endiuie an. lb. ij. flor. violar. uuar. passularum an. ʒ.
ʒ. seminum lactuce portulace ordeo iuube sebesten an. ʒ.
ij. prunorum damasceni numero. viij. buliantur omnia cum
predictis succis et parte aceti ad consumptionem tercię p-
tis colatum dulcoretur cum zuchro albo et fiat siropus sumen-
dus ut super in alijs capitulis insinuatum est. Postea su-
matur electuarium de succo ros. ʒ. ʒ. cum parte casti fistu-
lis miscendo per laxatiuo. Postremo sumatur triasanda
li vel diarod. albat. per confortatiuis. Idem siropus v-
gente febricitantibus epaticis et ethicis et aliquantulum per
vrimam purgat et laxat. ℞. adecta. Serapio. Platear.

Calam⁹ siluestris **wil**
dercalmis

Calamus siluestris aromaticus est calidè ⁊ sicce complexionis. ⁊ habet virtutem subtiliandi et fortificandi sua aromaticitate. Et puocat urinã et mēstrua bona puocatōne notanter vinum decoctōnis eius cū asa, rabacca ⁊ abrotano cū paz melle d̄spumati dulcorãdo. de quo sumat̄ in potu mane et sero p̄ qualibet vice in quãtitate mediij cippi. Et tales herbe relictæ p̄

decoctōnē calide applicentē circa femoralia matricē
apertat p̄ puocatōne menstrui. Similit̄ valet vinū de
coctōnis calami siluestris cū gramine et semine apij
et ebuli p̄tra ydropisim ex cā frigida addēdo colato
paz zueci. Idem eciam cōfert distillatōni vrine scili-
cet stranguirie z egritudinibz renū. Et quando pessa-
rium fit ex herbis relictis post decoctōnē iam dictam
puocat menstruum z cōfert dolori matricis. Ad idē
valz balneum in quo sint p̄dicte herbe bulite qđ bal-
neum aufert matrici dolorē Serapio. Item empla-
strū factū ex dicto calamo cum sanamūdi z radice di-
prami mutuo cū oleo cōquassato cōfert z auxiliū ma-
gnū prestat in fractura crurium vel in eoz cōtusione
ideo in lingua vulgari sumit sibi suum p̄prium nomē
asscriptum sue virtuti nomie beyn welde cū eius vir-
tus in restauratōne crurium dissolutōnem cōtinue pa-
ciencium vel cōtusionē. patet p̄ experienciam. Et radix
huius calami siluestris est multū aromatica z simlis
calamo aromatico. Valet cōtra dolorē stomachi z i-
testinoz ex frigiditate z ventositate. Vinū decoctiōis
eius cū cinamomo z galanga digestionē p̄fortat. v̄
deē puluis eius cum galanga z cinamomo z paz zu-
ci in modū tragee.

Linapus

Maniff

Linapus est calidus et siccus in secundo gradu. Semē
 canapi est maioris efficacie q̄ herba qđ ericcat ericca
 tione forti. Et habet virtutē resoluendi inflatōnes ⁊
 ventositates ideo v̄z ipsum admistrare in ydropisi ex
 frigida causa. Et qñ n̄m̄ comedit̄ exp̄ssio sui succi d̄
 siccatur sperma. Et quidā exprimūt succum ei⁹ qui distil
 lat in aurem ⁊ sedat dolorē eius potenter. Serapio:
 Et radix quando coquitur cum radice malne et sola
 tri in modū emplastri valet apostematibus calidis.

Et cortex est idoneus ad faciendū funes. Et de pprie-
tate eius est q̄ desiccāt humiditates que fiunt ī aumbis
q̄ distillāt in eis ex oleo eius. Et quādo aliquis uti-
tur succo exp̄sso a semie facit sodam. Et folia canapi
cū abrotano in lixiuo bulita ⁊ caput inde lauet̄. delet
furfures ⁊ facit ad piloz longitudinē. Et eius nutri-
mētū n̄ est pueniēs stomacho q̄ dure digestionis ex-
istit. Item semen eius educit ventositates. Item succ⁹
toci⁹ herbe applicat⁹ vulnere dolorē ei⁹ mitigat. Item
siropus acetosus de zucro exhibitus post sumptionē
ipsius canapi aufert nocumētum prestitū ex esu ipsius
canapi. cū canapus sit multū euaporatū⁹ vaporum
ad cerebz vnde generat̄ soda siue dolor capitis. ob id
siropus acetosus de zucro p̄fatus tale nocumētū au-
fert. Item ex decoctōne radicis et semis canapi cū ce-
rusa ⁊ oleo rosaz fit emplastr⁹ apostematib⁹ calidis
⁊ erisipile. Item cū comedit̄ succus semis canapi ī ci-
bis facit stomachū dolentē dolere ⁊ facit eciam ma-
lum humorē in stomacho eructuare. huic obuiat dia-
ciminū q̄ est ventositatū resolutiuum.

Daucus creticus fogelneft

Daucus creticus calidus et siccus in tertio gradu cuius flores magis competunt usui medicine quam folia et radix minime. cuius due sunt species scilicet daucus creticus qui maioris est efficacie. et est daucus asininus qui existit in bus asinorum. hic innuitur daucus creticus. Virtute habet dissolventi consumendi attenuandi et est diureticum Contra frigidum asma et tussim de frigida causa confert detur vinum decoctionis eius et ficum siccatum cum liquoricia si sit talis discrasia sine febre. sed cum febre detur

211
aqua decoctionis daucicretici ⁊ ficuū siccaꝝ liquiricie.
Et detur eciam dyapraſſiū cū vino decoctionis eius ī
cauſa frigida. vel cū aqua decoctionis ei⁹ ī cauſa ca-
lida. Confert eciam vinū decoctionis ei⁹ cū aniſo cō-
tra groſſam ventositatem. vnde yliaca paſſio ſepenu-
mero impregnari habet. Contra ydropiſim de frigida
cauſa detur talis ſirop⁹. ℞. floꝝ dauci. m. j. ſeminum
apii feniculi petroſilini. añ. ʒ. ʒ. Radicū buſti ſpar-
gi añ. ʒ. ij buliantur in vino ⁊ aqua añ. lb. j. ad ꝑſum-
ptionē fere medietatis ⁊ colatū dulcoret cū parū mel-
lis deſpumati ⁊ fiat potus ſumendus vt ſupra q̄ con-
ſumpto ſumant pillule de miſerion. Et poſtremo ex-
hibeant dialacca vel diacoros pro cōfortatiuis. Ta-
lis eciam potus iam dictus opitulat opilatōne sple-
nis ac epatis. ⁊ vias meatuum vrinaz apertit. Talis
autem potus matricē mūdificat ⁊ extergit a ſuis ſup-
fluitatib⁹ ſine moleſtia miſcēdo cū triſſera magna ni-
colai. Et fiat peſſariū inde cū triſſera cui miſceat pul-
uis dauci ⁊ paz mirre in oleo buliendo ⁊ matrici ipo-
natur. Item cōtra viciū lapidis ⁊ contra ſtranguireā
et diſſuriam valet vinū decoctionis dauci. Plateari-
us. Pandecta. Serapio.

Diptamus

Diptam

Diptamus calidus ⁊ sic⁹ in tercō gradu ī calidis lo-
cis lapidos⁹ ꝑcipue repit̃. Radix diptami maioris est
efficacie q̃ herba. ⁊ radix ī receptis repit̃. Eligēda est
radix que interi⁹ habz solidā substāciā nō perforatā
virtutē habz dissoluēdi cōsumēdi attrahēdi venenū
unde ꝑcipue valz cōtra morsum aialiū venenosorum
ipsa herba trita cū succo ceparū et applicata morsui
miro modo valebit. Notus eciam factus ex dipta-
mo .et arthimesia .et sanamundi .et auriculamuris .

cum vino decoquendo valz vulneratis ab intra sumē
do z istū potum vulgares reputant p magno secre-
to z talis potus ab intra vulnerata membra consoli-
dat vt experientia docet. Sed puluis diptami cū ce-
rusa z paz terpētine miscendo in modū ungeti q ab
extra applicat vulnus cōsolidat. Item ad mēstrua p
uocanda z ad fetū mortuum z ad secūdinam educēdā
valet potus factus ex decoctōne diptami z arthime-
sie z abrotani cum vino z paz mellis despumati. Ad
idem valet puluis diptami cū mirra z succo arthime-
sie miscendo in modū pessarii matrici iponēdo qd ef-
ficacia magnam habet in puocatōne menstrui z ali-
orum vt sup. Confert eciam iam dictus potus cōtra
stranguiriam z dissuriam. vlt vinū decoctōnis radicis
diptami cū succo absinthei cōtra dolorem stomachi
ex usu fungoz tactum. Item cōtra frigidū asina fiat
decoctō ficuum siccat in vino z exprimat cui misce-
atur puluis diptami. Item decoctio diptami cū ebu-
lo z apio in aqua z cū paz mellis despumati confert
cōtra ydropisum ex frigida causa. Item qn fricat cor-
pus in balneo cum decoctōne diptami valet contra
yctericiam. Item quando sternitur hec herba in do-
mo fugat animalia venenosa. Platearius. Pandecta.
Serapio.

Esulamior kleiwolfwortz

Esula est calida et sicca in tercio. cui⁹ radix vsui medicine competit habet virtutem purgandi flegma principaliter et melancoliam. Confert esula contra febrē quotidianam. similiter valet contra artheticas passiones scilicet contra podogram. cirogram et contra paralysim et contra yliacam passionē et ptra ydropisim ex frigida causa isto modo. **R.** radice esule radice petrosilini. et uli radi. acozi. añ. ʒ. j. semis feniculi seminis apiij et anisi. añ. ʒ. ij. mastice cinamomi. añ.

3. j. et his fiat decoctō in aqua lb. ij. et cum zucro dul
coretur colatum et fiat siropus sumendus ut supra
digestimus et laxatiuus. Et si delicati abhorrent
talem potum decoquantur radices esule cum carni
bus recentibus et uuispassulis et aniso et de brodio
eius sumant et valebit ad supradictas passiones. vel
fiat claretum ex puluere radicis esule et alyis speciebo
scz cinamomo galanga aniso masticis ꝛc. et erit min⁹
abominabile et magis delectabile. Et esula interdi
cta sit habentibus calidam complexionem et inducit
febrem potans eam. et inuenerunt plures tale nocu
mentum in eius operatōe. Serapio Et precipue no
cet patientibus emoroidas. nam aperit venas ani et
inducit fluxum sanguinis earz qz vene ille de natura sua
sunt fluxibiles Et venas quas aperit etiam obstruit
sua stipticitate et siccitate et sic facit venas emoroida
les tumescere et ille medicine que laxant cum stiptici
tate et acuitate sicut esula et miserion faciunt hoc Se
rap. ca. de Stebrau. i. esula. Item in lacte esule non est
aliqua bonitas ymo nocet illi qui accipit ipm. Et me
dici viatores cum tali lacte multos homines interfece
runt ppter paucitatem scientie ipsorz. Et quesitum ē
ab eis que esset medicina quā dabant in potu demoda
bant lac esule fore cum oleo sisamino mixtum et laxa
bant aliquos vsqz ad mortem Serapio Pandect. g.
A. latearius

Endiua maijdiestel

Endiua est frigida et sicca in pmo semina ⁊ folia me-
dicine competunt. et folia vsui cibaz valent et maxie
viridia sunt magne efficacie sed sicca nullius. Et diu-
reticam habet virtutem confortandi et ex frigiditate
alterandi. ideo valet contra opilationem splenis et e-
patis ex causa calida. Et valet etiam contra ycter. c ā
et simplicem tercianam et duplicem et contra calefa-
ctionem epatis ⁊ calidum apostema ad hec oia valet

talis potus. ℞. succi endiuie lb. j. scolopendrie cico-
ree. lactuce. añ. m. ʒ. floz violaz vuaz passulaz .qua-
tuor seminum frigidoz. añ. ʒ. ij. omnia buliant in aq̄.
lb. j. ad p̄sumptōz. quasi medietatis. colatum dulcore
tur cum zucro et fiat siropus quo vtatur ad plures.
vices vt supra insinuatur est. Deinde sumat̄ reubarba
ri. ʒ. ij. in infusione cum aqua endiuie cui cum forti ex-
pressionē addat̄ diasenicōis et cassesistule añ. ʒ. ij. 7 fi-
at haustus laxatiu⁹. Deinde sumat̄ triasandali vel cō-
serua violaz p̄ confortatiuis. Sed ab extra obuian-
do huic discrasie valet epithimare regionem epatis:
cum aqua endiuie cui paz de sandalo rubeo misceat̄ p̄
dieta in ciboz ac potuum āministratōe sumant̄ ciba-
ria ad frigiditatem declinantia vt sunt sorbella de or-
deo 7 zucro vel pultes de farina ordei cuz zucro et pa-
rum aceti miscendo et cancroz vsus. cum aceto deco-
cti confert et aqua ordei cum zucro albo decocta con-
fert loco potus et ita obuiabis predictis discrasijs.
Item aqua endiuie cum cerusa et aceto est mirabile
epithima super mēbra p̄ternaturaliter calefacta. Ex
aqua etiam endiuie et succo altee cum paz croci fit in-
unctio optima ad podogram. Item lac quidam endi-
uie cum thutia mirtum abstergit albuginez oculi Itē
fit ex aqua endiuie 7 farina ordei cum parum croci
emplastz tremori cordis et p̄fortat cor. Auicenna.

Eupatorium wildselbe oder hertzkle

Eupatorium est calidum in primo et siccum in secundo
idem est q̄ salvia agrestis valet contra vniuersale pa
lissim et particularem. Contra vniuersalem talis con
fert potus. ℞. succi eupatoriij saluie. añ. lb. j. p̄mule
veris. origani. maiorane. añ. m. s. castorei cinamomi
añ. 3. ij. fiat decoctio cum zucro albo dulcorando de
qua sumatur mane et sero tepide amministrando p̄
qualibet vice in quantitate mediij cybi quo potu con

sumato Recipiantur pillule sequentes ℞. masse pil-
lularum de euforbio. Scropulos duos masse pil-
lularum fetidarum. ℥. j. turbit. ℥. ʒ. zinziberis. ʒ. iiij. misce
malaxando cum siropo de scicados et fiant pillule.
vij. vel. ix. Quibus pillulis sumptis sumat dyacastoreū
vel dyancos nicolai p confortatiuis. Item contra
ydropsim et yctericiam ex causa frigida si fiant ex opi-
latione splenis et epatis talis congruit potus. ℞. eu-
patorij saluie ebuli añ. m. j. seminum apy feniculi pe-
trosilini añ. ʒ. ʒ. omnium fiat bulicō i vino et cum zu-
cro fiat siropus sumendus ut sup. Deinceps sumant
pillule de miserion. Et postremo recipiatur dialacca
vel electuarium ducis p confortatiuis Item decoctō
eupatorij et abrotani valet in alopecia et tiria caput
inde lauādo. Item succus eupatorij cū succo lappacy
acuti et fumiterre cū oximelle miscendo confert sca-
biei et pruritu quando potatur cum aqua scabiose.
Et succus eupatorij cum succo lappacy acuti cū anru-
gia veteri porci et paz salis omnium mutuo miscēdo
cum paz sulphuris si placet i modum unguēti quo un-
gat locus scabiosus et multum pdest. Item vinum d
coctionis eupatorij cum absintheo et paz zuci con-
fert febribz chronicis et antiquis et si addat assaz vale-
bit eo melius. Confert etiam loca potus vinum deco-
ctionis eupatorij et anisi doloribz et ulceribz intesti-
stionum **Quicenna.**

Scabies

liij

Enula

Alant

Enula cuius radix p̄stat iuuamentum in medicinis. ē calida et sicca in secundo gradu et in ipsa est aliqua humiditas superflua p̄pter hoc non calefacit corp⁹ statim quando ei occurrit. Confert omnibus lesioni bus et doloribus frigidis et inflatōibus ventositatuz Confert etiā dolori puenienti ex contusione lacerto rum his omnibz succurrendum erit cuz emplastro fa cto ex decoctione radice enule et yreos et radice ipsius altee cum parum oleo lini immiscendo

et predictis locis exhibendo et auxiliabitur ipsis. Confer-
fert etiam omnibus predictis ob causa frigida potus ex
enula factus cum radice yreos et semine anisi cum pa-
ram mellis despumati miscendo. Conferet etiam pre-
dictum emplastrum sciaticum et dolori iuncturaz. Presa-
tus etiam potus auxilium prestat mundificando pec-
tus et adiuvat ad expuendum seu excreandum humo-
rem fleumaticum in pectore peccantem et valet contra
tussim et est bone operationis quando ei admiscetur
diaryris salomonis. Et vinum decoctionis enule cum
cinamomo et galanga miscendo confortat stomachum
infrigidatum et cor. Auicenna capitulum de enula. et enu-
la est duplicis manerie scilicet ortulana et capestris. De
ortulana mens hic non versatur. et vinum decoctionis
enule cum parte zuchi mixtum confert spiritualibus mem-
bris seu cordialibus. Iuxta illud. Enula campana red-
dit precordia sana. Contra dolorem stomachi et inte-
stinoz et contra yliacam et straguriam et colicam passiones
valet talis tragea ex frigida causa intelligendo. R.
enule campane cinamomi an. 3. ij galange anisi liquiri-
ci an. 3. j. radice yreos zingiberis an. 3. 5. macis gari-
ofiloz nucis muscate an. 3. j. omnia puluerisentur et cum
sufficiente zuchro albo misceantur et fiat tragea Item quoniam
bibitur decoctio enule cum semine sparagi et milie solis.
prouocat urinam et menstrua. Pandecta Serapio ꝛc

Epatica leberkraut

Epatica frigida est ⁊ sicca in primo gradu. Est herba iuxta aquas crescens in lapidibus humidis. Et valz cōtra viciū epatis vñ denomiata ē. Et valet cōtra calefactōnem epatis ⁊ cōtra yctericiā: detur aqua decoctionis epaticae ⁊ endiuię cū zucro miscendo. Et contra easdem passiones ⁊ principaliter cōtra febrē tercianam continuam vñ interpellatam vicio epatis exuberanter calefacti vel apostemati fiat siropus talis qui maiorem prestat incolumitatē predictis discrasijs

R. succorum epatice. endiuie. lactuce. añ. lb. j. florum
violaz unaꝝ passulaz añ. ʒ. ʒ. prunoz damasceni nu
mero. viij. omnium fiat bulitō ad cōsumptōnē medie
tatis. coletur ⁊ colatū dulcoret cum sufficienti zucro
albo et fiat siropus mane et sero sumendus p quali
bet vice in quātitate. ʒ. iiij. quo siropo cōsumpto far
macia sequens sumat. R. electuarii de succo rosaz. ʒ.
ʒ. reubarbari ʒ. j. spice. gra. iiij. cassie fistule extracte. ⁊
iiij. terant reubar. ⁊ spica ⁊ misceant cū superiore siro
po. ʒ. iiij. ⁊ fiat haustus tepide sumendus. Deinceps su
mat triasandali vel cōserua violaz p cōfortatiuis.
Et ab extra epithimet regio epatis cū aq̄ endiuie cui
admixtum est puluis sandali rubei. ʒ. ij. ⁊ ʒ. ʒ. spodii
puluerisati cū panno lineo in eo humectato applicet
epati pluribꝫ vicibꝫ. Item epatica scolopendria ⁊ en
diuma in aqua cocta cū paz zuci dulcorando valz cō
tra opilatōnē splenis et epatis ex causa calida. Glacet
eciam cōtra omnē egritudinē epatis ⁊ cōtra eiꝰ apo
stemata calida. Predictæ herbe cōquassate ⁊ supposi
te epati cōfert in principio apostematis repuciēdo
Eadem emplastratō applicataatrici abscindit eius
menstrua. Similiter appositā calido apostemati sedat
eoz calefactionē.

Eleborus albus
nisiwurtz

weis

Eleborus albus calidus est et siccus in tercio . cuius
 due sunt spēs scz alb⁹ ⁊ niger. albus dicit^r qz eius ra
 dix existit alba v^t albū humorē scz flegmaticū purgat
 et nigra d^r qz nigrū humorē vel melancolicū purgat
 Et cū in medicinis repit^r eius radix in receptis intel
 ligit^r. Et hic pprietates elleborialbi ponimus. Anti
 qui autem utebantur elleboro albo in purgatōibus

sicut ⁊ nos nunc utimur scammonea quia tunc erant
corpora fortiora ⁊ eius violenciam poterant sustine-
re. Nunc autē corpora humana debiliora sunt ⁊ elle-
borialbi violenciam tollerare nō possunt unde cū sum-
ma cautela moderno tempe danda est medicina elle-
borata. unde debilibz ac macilentis elleborus p̄cipue
albus ⁊ strictum pectus habentibz non debz dari. qz
cum violencia vomitum p̄nocat et similiter p̄ secessum
violenter purgat. sed fleumaticis facile vomentibz et
pinguibz potest dari. Item infusio elleborialbi p̄ no-
ctem in aqua feniculi que misceat cū orimelle valebit
multum febrī quottidiane de flecmate vitrio. Idem
confert aduersus arteticam passionē ⁊ podagram ⁊ ci-
rogam ⁊ cōtra palisim. Orimell. est decoctio facta
ex aceto ⁊ melle. Confert eciam ab extra applicare de
coctōnē elleborialbi cū origano emplastrata mēbris
paleticanis vel arteticā passionē paciētibz cui parā al-
muri admisceat de aqua salsa ex piscibz sale p̄ditis ex-
tracta ut est aqua qua alleca cōdiri habēt. Item pul-
uis elleborialbi mixtus cū succo p̄sicaz vel oleo ami-
gdalay amaray auribz instillat⁹ valet cōtra vermes
aurium. Item elleborialbi decoctus i lirinio quo ab-
luat caput valet cōtra pediculos ⁊ surfures. Item p̄tra
scabiem valet ungentū factū ex ellebore albo ⁊ litar-
gio ⁊ oleo communi et aceto. Pandecta. Serapio
Platearius. Asdesue ⁊c.

Eleborus niger swartze nieswartz

Eleborus niger calide et sicce existit plexionis et si debite preparēt totum corpus rectificat et bonum colorem dat sanguinem bonificat. quia solutius est melancolici humoris. Et rectificatur si immitatur galline et cum ea buliatur et addatur fenicul⁹ et illud brodium magnū pstat iuamentū. Itē decoctō ellebori nigri valet ad cutis defecatoz. Itē puluis tā albi q̄ nigri ellebori corrodit carnē putridā i ulceribz putri

dis. Pulvis etiam ellebori nigri mixtus cum melle va-
let applicare fistulis et in tribus diebus possibile est
curare eam. Mandecta. Uterque elleborus tam albus
quam niger sunt absterfivae virtutis. ideo conveniunt in mor-
fea et lepra et scabie sed decoctio ellebori utriusque in
succo lappacii acuti cum litargiro et parte mellis mi-
scendo. Acetum decoctionis utriusque ellebori confert
dolori dencium os tepide abluendo. Et in tali deco-
ctione misceantur pisa vel frumentum et propinet co-
lumbis in cibo occidit eas. Item elleborus niger est
ca. et sic. in tercio Mandecta. Et est subtilitius solu-
tius melancholici humoris et corrosivus carniū putri-
daz in ulceribus. et dicitur quod quando nascitur elleborus ni-
ger apud radices arborum fiunt fructus illius arboris
solutivi. Contra vermes aurium pulvis ellebori ni-
gri misceatur cum succo absinthii et guttatim et tepe-
de auribus instilletur et confert. Item infusio radicis el-
lebori nigri cum semine feniculi aut petrosilini in aqua
scolopendrie cum parte zuchi miscendo coleram et fle-
gma per ventrem purgat. purgatio illa melancholicis
epilenticis arthriticis et paralyticis medicatur. Et pessa-
rium factum cum melle et elleboronigro menstrua pro-
vocat et abortum facit. Mandecta. Johannes mesue di-
cit album elleborum debere vitari. quia prefocativus et
venenum corpori.

Ebulus**aticb**

Ebulus est calide ⁊ sicce cōplexionis. qz virt⁹ eius de
 siccac ⁊ incarnat et resoluit resolutōe tempata. Ra-
 dices eius ⁊ folia sunt ea que in via medicine valent^r.
 Item multum resoluit ⁊ aperit ideo puocat mēstrua
 fiat fumigatio cū ebulo ⁊ arthimesia ⁊ abrotano i vi-
 no decoquendo circa matricem applicando.
 Item ebulus valet contra podogram inflatam vel
 alia membra inflata ex materia fleumatica.

Rebuli florum camomillaz melliloti añ. m. j. furfu-
ris tritici. m. ij. buxiantur in lirinio et cum eo ter aut q̄
ter i die lauent pedes aut pars inflata et pfert Suc-
cus etiam ebuli cum aqua salsa valet contra arcticā
et cirogram et podo gram ab extra applicando. Con-
fert etiam vinum decoctōis radicis ebuli seminum fe-
niculi petrosolini et apiij in ydropisi de frigida causa
et in tali discrasia eximium remedium est. ¶ Mandecta
capitulo de ebulo Item succus ebuli in aures imissus
sonitum earz p̄pescit et vermes aurium cum succo ab-
sinthei miscendo occidit. Succus ebuli morsibus vene-
natis occurrit. Et sanguinem et lac congelatū soluit
Et sanguisugas occidit succus ebuli bibitus. Et vinuz
decoctionis eius cum liquiricia tussim antiquam com-
pescit et squinantibus singularem prestat effectū Suc-
cus ebuli cum aqua plantaginis cuz paz piretri z pa-
rum mellis rosati miscendo i modum gargarismi. idē
p̄hibet reuma fluere ad guttur. Confert etiam idem
ad dolorem dentium os abluendo. ¶ Ioz subuenit vuu-
le p̄pendenti Item aqua decoctōis radicis ebuli cū sco-
lopendria spleneticos mire iuuat. et vinum decoctō-
nis eius et apiij calculosis p̄dest. ¶ Mandecta

Paratavina

Edera terrestris grūdreb

Edera terrestris quantum ad eius folia vsui medici-
 ne competit Itē folia eius cum aceto cocta cū foli-
 is altee et radice acoi Splenem tumescem attenuat.
 Istomodo dispensando ℞. succi edere terrestris succi
 scolopēdie. añ lb. ʒ. altee farine fabaz radice acoi
 añ .ʒ. omnia contusa buliantur cum succis et parum
 aceti quo emplastretur splen tumefactus et confert
 Sed ab intra sumendo confert sequens potus tume-
 factioni splenis et omni opilationi splenis. et alijs

discrasus vicio splenis p̄uicētibus vt febris q̄tana
ydropisis yctericia nigra a causa frigida. ℞. succorū
edere terrestres scolopendrie añ. lb. j. folioꝝ extremi-
tatum absinthei asari floꝝ centauree añ. m. s. floꝝ bo-
raginis vnaꝝ passulaz folioꝝ sene añ. ʒ. s. epithimi
cuscute seminum anisi apij feniculi petrolilini radi-
cum brusci spargi añ. ij. liquiricie. ʒ. s. omnium fiat
bulicio cum lb. j. vini albi et paꝝ aceti ad consumpti-
onem fere medietatis colet̄ et dulcoret̄ cum sufficienti
zucro et fiat siropus quo vtať tepide mane et sero p̄
qualibet vice ī quātitate mediꝝ ciphi vel. ʒ. iij. s. quo
consumpto sumatur tale purgatiuum. ℞. electuarij.
hamec mesue. diaturbit. diascene añ. ʒ. ij. cassz extra-
cte. ʒ. s. misce cum siropo iam dicto et fiat haustus.
Sed p̄ confortatiuis sumantur diacorus vel diacap-
pere vel diacalamentum postremo applicet̄ eplasty
p̄dictum supra splenem tepefactum primo regionem
splenis vngendo cum vngento dialtee desuper appli-
cando emplasty. Item succus edere naribus infusus
purgat caput et dolorem capitis mitigat. Et succus
cum herba auri dextre infusus sinistro dēti dolenti me-
det̄ Item decoctio edere in lixiuio cum corticibꝝ nu-
um nondum maturaz nigrescit capillos. ¶ Adecta:

Edera arboorea ebich

Edera arboorea ab herendo est dicta eo q̄ arboribus
 adhereat. vel dicitur ab edo q̄ a capis edic̄ z ip̄is lac
 multiplicat Radix eius frigide est nature et frigidam
 inducit esse terram ubi crescit virorem seu viriditatē
 diu seruant folia eius Et est amari et stiptici saporis.
 Edere aut̄ due sunt spēs sc̄z alba et nigra siue mascul⁹
 z feia Edera alba fructū d̄fert albū z niḡ nigz z eda

coronari solebant poete in signum viuacis ingenij et subtilis. Unde albertus magnus alexander suos milites coronauit. Est autem talis edera arbor ut dicit plinius multum in altum se extendens quod diu inuenit arbozem vel murem per quem serpit radice sua seu ramosa habens folia intercisae et angulosa grauis odoris. et amari saporis sub cuius umbra latent vermes. Edera quous sit amara utilis est medicine. Nam virtus inest ei stiptica et constrictiua ideo dissintericis medetur. Item succus eius mixtus cum oleo amigdalaz amaraz auribus immixtus inuat contra sorditatem. Idem succus naribus instillatus caput purgat. dolorem eius mitigat. et contrarijs est composita et ideo in causis contrarijs operatur propter quod virtutem habet maturatiuam attractiuam mundificatiuam et mitigatiuam ideo hircus nutritus edera arbozea eius sanguis acquirit proprietatem diureticam ad frangendum calculum in rebus et vesica. Est autem quedam species edere super cuius folia ros inuiscaat ac in laudanum conuertitur cuius virtus magna medicis expitur. Nam fumus eius menstrua prouocat et educit et secundinas expellit.

Serapio

lxx

fumus terre erdrauch

Fumus terre calidus est et siccus in secundo gradu.
¶ Dandecta et dicitur fumus terre quia generatur a fumosi-
tate grossa a terra resoluta et superficie terre adherens
et quanto viridior tanto efficacior existit et epiccata
nullius virtutis. principaliter purgat melancoliam.
secundo flegma salsum et coleram et est diureticum.
Unde decoctio eius cum alijs appropriatis valet le-
prosis et ydropicis de frigida causa. Recipe succi fu-
mi terre. lb. j. extremitatum absinthii florum cetauree

florum boraginis añ. m. ʒ. radices esule polipodij ra-
dices ebuli añ. ʒ. j. culcitra epitimi folioꝝ sene añ. ʒ. ʒ. ʒ.
seminum feniculi petrosilini leuistici apiij miraboloꝝ
uoꝝ kebuloꝝ indoꝝ añ. ʒ. ij. liquiricie. ʒ. j. omnia gros-
so modo contundant et buliant cum aqua simplici lb
j. ʒ. cum pax aceti ad consumptionem medietatis co-
let et dulcoret cum zucro et fiat siropus qui sumatur
mane et sero tepide p̄ qualibet vice in quantitate me-
dy cipi Quo consumpto sequentes pillule sumant
℞. masse pillularum de miserion. ʒ. ij. masse pillularum de
fumo terre. ʒ. j. turbit. ʒ. ʒ. granorum conidii numero
v. zinziberis ʒ. ii. misce malaxando cum siropo de fu-
mo terre et fiant pillule. ix. Postea sumant dialacca
vel diacostum vel diacoros p̄ confortatiuis. Cō fert
etiam succus fumiterre cum sero capuno cum mirabo-
lonis miscendo cum p̄dictis passionibus Item succus
fumiterre cui misceat puluis milii solis vel saxifrage
et confert p̄uocando urinam. Item succus fumiterre
valet ad putrefactionem oris et giugiuarum os cum eo
abluendo Item succus fumiterre cum zucro valz ad
opilationem splenis et epatis de frigida causa Item
succus fumiterre cum sulphure et oleo lauri valet cō-
tra scabiem **¶** Anodeta **¶** Platearius

lxiij

feniculus

fenchel

Feniculus est calidus et siccus in secundo gradu. Virtutem habet diureticam. Semen et folia et radix eius usui medicine competunt. Item aqua feniculi sua proprietate clarificat oculos cum thucia et lapide calañ maris pulverisatis miscendo fiat inde collirium. Et serpentes exeuntes de cavernis habentes malos oculos vadunt ad feniculū. Item semē feniculi vel radix vel folia eius comēste facit mulieribus augmentare lac

Item decoctio seminis vel radice feniculi cū semine petrosilini et milij solis et sarifrage in vino puocat urinam et menstrua Item vinum decoctionis feniculi et brusti spargi leuistici confert opilationi splenis et epatis. Idem est resolutuum ventositatum. Item cōtra morsum animalium venenosoz valet decoctio feniculi cum cepis in modum emplastri loco applicando Idem valet contra morsum canis rabidi Itē vinum decoctionis feniculi et mente digestiuam confortat et nauseam sedat ex causa frigida puenientē Itē vinum decoctionis feniculi valet difficulter urinātibus et contra stranguriam et dissuriam ꝛc. Item vinum decoctionis feniculi cum radice hermodattuli et radice esule cum zucro miscendo confert contra ydropisim ex frigida causa Item succus feniculi soli expositus p̄ viginti dies valet contra pannum vel maculas oculoꝝ Et contra eoz oculoꝝ pruritus certum ē remedium. conficiat̄ paz aloepatici cum succo feniculi et ponat̄ i vase eneo ad solem ad ꝑ. dies et ponatur in oculis more colirij. Platearius. Itē feniculi vsus frequens tarde est digestionis licet conferat nauis et in flatōi stomachi tamen malum prestat nutrimentuz Auicenna capitulo de feniculo Itē i febribz chronicis seu inueteratis valet aqua decoctionis feniculi petrosilini et radice esule cum parum zuceri miscendo. **Ad** decta Platearius Auicenna

fragaria

erperkrut

Fragaria est frigide complexionis Valet contra apostema gutturis isto modo. R. succi fragarie et aq̄ plantaginis añ. ℥. iij. mellis rosati. ℥. j. succi mororum celli. ℥. ʒ. albi greci balastie añ. ʒ. j. fiat inde cum par acetis gargarismus. Item aqua decoctionis fragarie valet contra sudorem et calorem Et si in tali decoctione fragarie dissolueretur dragantum valet contra sitim Confert etiam vinum decoctionis fragarie et seminis petrosilini et saxifrage contra calculum d̄ tali

potando. Item succus fragarie cū melle rosaz valet
ad ulcerationem oris. Et fragaria sumpta cum bo-
ragine in cibis generat bonum sanguinē. Succ⁹ eciā
fragarie cum cinamomo sumptus valz cōtra fetorē
oris. Idem valz p dolore capitis et corde. Item ole-
ra facta ex folijs fragarie et bletibz et boragine cum
vuispassulis valent cōtra ethicam. et succus fragarie
cum folijs fragini mutuo decocta in modū emplastri
valet ptra fracturā cruris qz cōsolidat. Idē ēplastrz
cū folijs altee incorporatū p̄t p̄tusiōz ī corpore in mē-
bris a casu vel p̄cussione factā multū p̄dest. Itē oīa
vulnera cū succo fragarie linita cōsolidat et si quis fu-
erit lesus quantum ad mēbra interiora succus fraga-
rie cum succo p̄solide minoris mixt⁹ cōsolidat vulne-
ra ibidem discōtinuata si sumatur in potu. Prodest
eciam mulieribz ptra nimium fluxum menstruoz cum
succo plantaginis mixtum.

lviij

esthen

fraxinus

espenbaum

Fraxinus frigidus et siccus in secūdo. Virtus eius est
que cum fuerit recens conglutinat vulnera recencia
et aqua in qua folia recencia fraxini cum radice eius
sint cocta in modum emplastre confert fracture ossi-
um ipsa cōglutinando ⁊ cōsolidando. Item vinū de
coctionis corticis fraxini et cortici tamarisci datum ī
potu infallibiliter splenem attenuat. Nam res pro-
bata est q̄ si detur porcello bibere aliquibus diebꝫ et

interficiat minimum inuenies splenem. Mandecta ca-
pitulo de fraxino. Itē valet p̄tra diarr̄iam et liente-
riam et fluxum ventris aqua pluuialis decoctōis cor-
ticis fraxini et seminis plātuginis. Et ex tali decoctōe
fiat fomentū cum spongia sup̄ intestina valet similē
contra predictas passiones. Idem applicatur cū spō-
gia sup̄ stomachum addendo par̄ aceti valet contra
vomitum ex debilitate virtutis contentiue. Itē ex ci-
neribus corticum fraxini et succo lappacij acuti cum
par̄ olei laurini et par̄ argentiuiui mutuo miscendo
in modum ungenti qđ valet scabiosis. Itē. 3. j. 5. pul-
ueris corticis fraxini cum vino miscendo purgat flec-
ma Serapio capitulo de fraxina Et humiditas que
reperitur in capitibz que in principio nascunt̄ in ra-
mis quando apparent si liniat̄ facies cū ea humidita-
te abstergit maculas fedas faciei Et ex illa ericcata hu-
miditate generant̄ animalia que assimilant̄ cimicibus
Item folia fraxini p̄tra venenum sunt vtilia. Nā suc-
co exp̄sso et potui dato contra serpentes seu venenū
summum opifex est. Et tantam habet virtutem vt ser-
pentes eius umbram matutinam vel vespertinam nō
attingant. Qđ si iter ignem et folia fraxini ponatur
serpens in ignem plus q̄ i fraxinum fugient Bartho-
lomeus anglicus dicit de proprietatibz rerum

Itē frax. dy. r̄m
v̄m m̄ esthen
r̄m p̄m p̄m
r̄m an̄ m̄ r̄m
r̄m v̄m p̄m v̄m
r̄m r̄m r̄m r̄m
r̄m v̄m r̄m r̄m

Saxifraga
Grana folis steinbrech *vl' Danchevth*

Grana solis. i. miliū solis est calidū et siccū in tercio.
 eius semen est maioris efficacie et albū rotūdū et lapi-
 dosum. nascitur ī locis aspens et altis. Virtus semi-
 nis eius est puocatiua vrine et fractiua calculi. īdo vi-
 nū decoctionis milij solis et seminis feniculi petrosi-
 lini puocat vrinā et frāgit lapidē. Sed fiat potus in-
 de qui melioris est efficacie. R. succi milij solis aqua-
 rum feniculi. petrosilini añ. lb. ʒ. seminum milij solis
 saxifrage. alkakenge apij añ. ʒ. ʒ. radicū brusci spargi

añ. 3. ij. seminis melonū sanguinis hirci añ. 3. j. omnia
cōtusa buliātur in vino. lb. j. 5. ad cōsuptionē fere me
dietatis colatū cū zucro dulcorecur et fiat potus ma
ne et sero sumendus. Itē vinū decoctionis mily sol
vel puluis mily solis in cibis mixtus soluit strangui
riā et dissuriā et yliacā passiones. Serapio auctorida
te raf. q̄ puluis mily solis mirabilis est in puocatiōe
vrine et mēstrui et frāgit lapidem in renibus et vesica
quocūq; modo sumatur. vel in via cibi aut decoctio
nis aut tragee. Item tragea cōmunis exhibita cibis
mixta cū milio solis miro modo cōferre habet tum i
puocādo urinā tum in purgādo menstrua et frāgen
do calculū in renibus ac vesica. R. seminū mily solis.
sarifrage alkakēge seminis spargi apy ⁊ melonis añ.
3. j. cinamomi gariofoloz macis galange sanguinis
hirci añ. 3. 5. zucu albi quartā. lb. misce et fiat tragea
in vino amministranda vel in via cibi. Et melius va
lebit āministrare trageā tpe necessitatis i balneo aque
dulcis cū aqua feniculi vel raffani maioris. Et i aqua
balnei sint cocte tales herbe ut puta absintheū. fenicu
lus petrosilinū. tanacetum flores camomillaz Plate
rius Pandecta Serapio ⁊c

no

Galletricum Scharlach

Galletriu alio nomine ceptrum galli. callidum ē sic-
cum. De proprietate galletrici est purgare matricem
potum inde faciēdo. ℞. succi galletrici. succi arthime-
sie añ. lb. abrotā. seminū feniculi anisi petrosilini añ.
m. ʒ cinamomi galangi añ. ʒ. j. omnia buliantur in vi-
no sufficienti ad consumptionem medietatis: colatum
dulcoretur cum melle spumato ⁊ fiat potus sumēdus

mane et sero ad placitū quo potu cōsumpto sequēs
euformatū conferre habet. R . gere pigre galiemi. 3.
iij. diafenitionis. 3. j. casses extracte. 3. 5. misce cū predi
cto potu et fiat hastus Deinceps sumantur diambra
vel electuariū de gēmis vel zucrū regal pro conforta
tiuis. balneū etiā aque dulcis cū suis herbis appria
tis postremo conferre habet matricē mundificatam a
suis fecibus magis aptando ad eius cōceptionē. Her
be cōueniētes matri in balneo sint mellissa matri
caria arthimesia galletrici yfopus origanū menta ꝛc
Item post balneū sumatur. 3. j. demetridato cuz aqua
arthimesi et in presenti casu multuz valebit. Et aliis
diebus fiat fomentū cū decoctione galletrici et arthi
mesie et matricarie ꝛc in vino cocta matricē inde fo
mentando istud crebre fiat et eo melius aptabis ma
tricem infrigidatam ad potentiam conceptionis. Et
ad cibos misceatur zucrū regal vel tragea cōis p cō
fortatōe stomachi et alioꝝ mēbroꝝ Platearius

Garioffilata Garioffel kraut

Garioffilata calida est et sicca in secdo. et ista herba magnā habet efficaciam scdm folia maiore q̄ scdm radices. unde folia non radix in medicina poni debēt et recentia maioris sunt virtutis q̄ ericcata. Habet autē virtutē dissoluēdi psūmōi apīēdiē garioffilata dī qz habz odorez simīlē garioffilis. fomentū factū ex vino decoctionis garioffilate et galletrici et arthimesie mēstruū puocat. Et suppositorium vel pessarium factū

ex succo garioffilate et archimesic cū mirra miscendo
valet ad idem matrici applicādo. Itē vinū decoctio-
nis garioffilate et mente cuz galanga miscendo valet
ad cōfortādū digestivā et cōtra dolorē stomachi et i-
testinorū et cōtra vētositates ex frigiditate. Itē vinum
decoctionis garioffilate et coriandri pparati valet in
doloribus capitis ex vētositate ex stomacho puenien-
te. Itē garioffilata sua aromacitate emendatur in pas-
sionibus cordis. Cinū ergo decoctionis garioffilate
cū cinamomo et macibus miscendo valet cōtra cor-
dis discrasia. Itē succus garioffilate mixtus cū parū
viridis eris fistulis iniectus curat eas. Itē vinū deco-
ctionis eius et cimini et scabiose cōfert ī colica et yli-
aca passionibus. Et succus garioffilate cū aqua plā-
taginis miscendo est siccative virtutis et scdm ventrē
rennata sufficienter sistit. ¶ Mandecta capitulo de ga-
rioffilata.

Genciana**Encien**

Genciana calida est et sicca in secundo gradu. cuius herba eodem nomine appellatur. Et eius radix usui medicine comparatur. Unde radix non herba in medicinis ponitur. Et genciana multam habens amaritudinem bona est. et parvam amaritudinem abicienda est. Habet enim virtutem dissolventi consumendi et attrahendi et est diureticum. Chinum decoctionis eius radice et radice yreos cum liquoricia valet contra inveteratum asma

Ad idem valet emplastrū factū de puluere gēciane ⁊
radicē yreos cū melle miscēdo pectori applicādo. vel
ungatur pectus cū unguēto dilatee cui misceat puluis
radicē yreos et magnū prestat p̄sidiū. Item epilepticis
cōfert puluis genciane cū aqua maiorane. Et puluis
eius datus cū succo mente ī potu p̄dest morsui anima
liū venenosoz. Et puluis genciane mixtus cū succo ce
paz valet cōtra morsū reptiliū animalū vulneri sup
ponendo. Item puluis genciane cū puluere abrotāi
cū succo arthimesie et paz mellis fiat pessariū matrici
supponēdo ad puocādum menstrū fetū mortuū et se
cūdinā et miro modo cōferre habet. Platearius. Et
virtus eius magna existit aperiendo opilationes. Et
quando sumitur succus genciane vel aqua decoctiois
eius cum cinamomo p̄dest dolori lateris et torsioni
neruoz et eoz corrosioni ⁊ dolori epatis ⁊ stomachi
Et puluis genciane mixtus cū puluere aloepatici cu
rat vlcera corrosiua ⁊ fraudulenta. Et succus abrota
ni cū puluere genciane mixtus aufert morpheā albam
Serapio Adandecta.

lxix

Beaenstrot

Benesta a *fehāten*

Binst

Benesta est frutex calide et sicce cōplexionis ī scdo gradu et pducit flores citrini coloris siles figure lūe Et sem eius est calidus. Et in flore eius ⁊ stipite ē humiditas supflua cū virtute inscisiua quare mltiplicat vomitū. Et sunt omnes ptes eius cōturbatiue inscisiue subtilitatiue et puocatiue. Nocet stomacho ⁊ cordi. et cū melle ros tollit eius nocumētū. et cū mastice Semen autez eius ppinandū est cū aqua mellis rosaz aut cū semine anisi aut feniculi aut anferūt nocu

mentum floꝝ uel seminũ geneste. Et flos geneste decoctionẽ mediocriter sustinet. Semen autẽ eius plus sustinet. Est autẽ alia que vocat̃ genestra frigide ⁊ sicce cõplexionis sicut geneste superiori sed minor est et habz stipites minores et angustiores et albũ florẽ facit. **¶** Ad decta hec dicit capitulo de genestra. Et diascorid. sicut capi. dicit q̃ semen genestre et flos bibitus cũ mulla humores vomitibus purgat. Johannes mesue dicit p̃ vomitũ ⁊ p̃ vètrẽ educit flegma et p̃ iūcturas forti motione materias educit. Et mūdificat renes ab omnibus supfluitatibus et puocat urinã fortiter. et frangit lapidem in renibus et vesica ⁊ neq̃ p̃mittit materiã figi in eis neq̃ lapidẽ cõdensari. Ad hec oia pot̃ ex semine et floribus geneste factus cõferre habet isto modo. **R.** floꝝ geneste et seminis eius et seminis anisi et feniculi añ. .iij. radicũ spargi et petrosilini añ. .ij. mastice. .ij. fiat oim decoctio i vino et aqua añ. .lb. .j. ad consumptionẽ terciẽ ptis et colatũ dulcoretur cum melle ros̃ et fiat potus sumendus ut s̃. Idem valet ad apostema splenis. Itẽ aqua decoctionis floꝝ ⁊ seminis eius cũ aqua plãtaginis valet cõtra dissinteriã. Et fomentũ ex tali factũ valet ad cõstringendũ fluxũ menstruoꝝ. **¶** Ad decta.

Gramen

grasz

Gramen ē frigidū et siccū in principio primi gradus.
 Aqua decoctionis eius et radic. petrosilini valet con-
 tra dissuriā si bibatur et frāgit lapidem et curat vulne-
 ra vesice et puocat urinā et ē conglutinatiua ⁊ curat
 reuma vētris. Item succus graminis vulnera recētia
 dū sunt sanguinolenta cōglutinat. sed semen eius puo-
 cat urinā ⁊ desiccāt qđ currit ad stomachū ⁊ intestia ex
 humiditatibz qz virt⁹ ei⁹ ē testificatiā sine stipticitate

Item radix eius est sanguilentoz vlceꝝ consolidatiua
ipsa radix cū succo eius desup cathaplasmata ⁊ id cō
fert. Item elixatura graminis torsionibus ventris
et dissurie medicatur vulnera vesice optime curat et
calculos frāgit et urinā puocat. Canes quādo volūt
se purgare hāc herbā māducāt. Itē in splenis doloꝝ
re valet vinū decoctionis graminis et scolopendrie ⁊
radicis fragini cū paz zuci miscendo et potū talem
administrādo Sed talis decoctio sine zucro valet ip
si spleni ab extra applicādo ipm splenem fomētando
inde mox sciet beneficium Pandecta capitulo de
gramine. Et Auicenna eodē capitulo dicit. Gramen
facit coherere plagas seu vulnera sanguinea. Et de
coctō e⁹ cū diptāo et semie petrosilini sarifrage i vi
no extrahit lapidē. Et semen eius in vino decoctū vl
aqua puocat urinā puocatione forti et abscondit vo
mitū et fluxū ventris Pandecta auēte galiēni. Item
succus graminis cū paz abrotani puluerisati et parū
mellis in potu datus valet cōtra vermes seu lumbric
cos a proprietate. Sed ab extra valet succus eius cuz
felle thaurimixtus in testina ungedo. Itē succus gra
minis cū herba et paz aceti valet cōtra ignē sacrum.

lxxj

Hermodactylus zitlos

Hermodactylus est herba que florescit in fine autū
ni. et quidē habet florem albū et quidē ad nigrednē.
declinantē. et est quidā dactylus habens florem rubeū.
sed albū florem deferēs est melior. alij sunt tanq̄ vene
na. Et est calidū et siccū. citra scđm gradum Avicēna
scđo libro ca. de hermodactulo. Et solutione educit
flegma a iuncturis. et est medicina cōferens arteticis
passionibus. Et quia nocet stomacho et nauseam pre
stat et ventositates impregnat. ideo valet radici her

modattuli miscere zinziber et masticem et cuminum et
dos eius ē a. ʒ. j. ad. ij. Adesue. Hec radix si crude co-
medat occidit strangulando sicut fungus occidit Se-
rapio eodē capi. Ne aliquis erret comedēdo radicem
hermodattuli loco cepaz qz est dulcis 7 delectabilis
saporis. Et radix cōfert illis comedētibus fungos ma-
les. est eis summū remediū. Itē albus est bonus po-
dagre sed rubeus occidit. Serapio. Itē cōfirmat me-
sue. Et radix hermodattuli pulverisata ericcat ulce-
ra antiqua et abstergit ea. cū paz melle miscendo. 7 est
cali. et sic in ticio Adesue. Et radix hermodattuli v3 va-
riolis. Et melior ex eo est qui est albus exterius. Ni-
ger vero et rubeus sunt ambo interficientes. 7 eius ra-
dicis nimius vsus facit commouere sanguinē et indu-
cit eius adustionē et nocumentū magnū et egritudines
sicut erisipilam in capite 7 alyis ptibus corporis Se-
rapio. Itē radix eius habet virtutē attrahendi consu-
mendi et dissoluēdi. Et aqua feniculi decoctionis ra-
dicis hermodattuli valet in yliaca et colica passioni-
bus febre nō existēte acuta. Et puluis radice eius va-
let benedicte laxatiue miscendo purgādo humores in
articulis peccantes. Et puluis eius cū sapone valet fi-
stulis imponere Platearius.

Jusquiamus Bilsenkraut

Jusquiamus est frigide et sicce cōplexionis. Et ex eo
 deterius et fraudulēcius est nigrū deinde rubeum. sed
 albū est magis incolume. et est id qđ administrat. Si
 autē non reperitur albū administratur rubeum et alie
 tur nigrū semper. Nigrū est frigidū et siccū in fine ter
 cy. et albū in principio ipsius Avicenna caplo de iul
 quiamo. Et est stupefactiū et abscindit fluxum san
 guinis. 7 sedat sua stupefactiōne dolores percussos et

sedat dolorē apostematū, calefactorū p̄ter naturaliter
ideo valet erisipile eius succus cū parū aceti. Et suc-
cus eius cū furfure tritici et parū aceti valet contra in-
flationē et dolorē testiculorū. Et succus iusquiami cū
succo herbe palisis cū quo epithimetur locus doloro-
sus artetice passionis et magnū p̄stat iuuamentū et bi-
batur. Et de semine albo cū yzomelle ante et eo me-
lius valebit. Item succus vel oleū eius sedat dolores
auris tepide imponēdo. Et succus eius cū aceto vel
vinū decoctionis eius cū aceto et piretro valet dolori
dentiū. Et succus eius cū aqua rosarū applicatus frō-
ti inducit somnū. Et si ex foliis ipsius comedatur ali-
quid cōturbat rationē. Item succus foliorū ipsius lini-
tus sup oculos sedat eorū dolores et p̄hibet fluxū hu-
morū ad oculos. Et fit ex foliis iusquiami emplastrū
cū parū aceti valet apostematibus mamillarū. Et eius
succus cū foliis iusquiami mixtū in modū pessarii va-
let dolori matricis et abscondit fluxū mēstruorū. Item
usus eius ē venenū quo ratio p̄miscetur et destruit me-
moriā et inducit inaniā. Item contra instanciā vigilia-
rū in acutis febribus valet inducere somnū fomentā-
do pedes et tempora cū aqua decoctionis foliorū ius-
quiami sed ad frontē addatur lac mulieris cū albu-
mine oui et parum aceti. **Platearius**

lxxij

Ysopus

Ysopen

Ysopus alius est montanus alius in ortis reptus calidus est et siccus in tercio gradu. Confert pectori et pulmone et contra asma et tussim antiqua. Decoctio ysopi et yreos cum ficibus et liquiricia isto modo. **R:** folioꝝ ysopi mellisse añ. m. j. radicū yreos et lily añ. ʒ. ij. liquiricie enule campane añ. ʒ. j. ficuū numero ix. omniū ꝑꝛusoz fiat decoctio in vino et aqua añ. lb. j. ad consumptionē tercię ꝑꝛis colatū dulcoret cū zucro vel melle despumato et fiat potus sumendus mane ⁊

sero tepide p qualibet vice i quātitate medy cipbi q̄
consumpto sequentes pillule sumant. R. masse pillu
laz de agarico. ℞. ij. masse pillulaz agregatiuaz. ℞. j.
agarici ℞. ʒ. salis gēme ʒ. j. misce cuz siropo de ysopo
et fiant pillule. ix. Deinde sumant dyaysopum vel dya
prassum vel dyadragantum calidum p confortatiuis
hec omnia valent p̄dictis discrasys a causa frigida p
uenientibus. Item vinum decoctionis ysopi z ficuū.
siccaz et liquiricie valet contra tussim frigidam Vinū
eciam decoctiōis ysopi et ficuum et seminum feniculi
petrosilini valet dolori stomachi et itestinoz. Et si cū
his decoquitur arthimesia mundificat matricem a su
is supfluitatibz frigidis. Et fomentum factum ex deco
ctione folioz ysopi et arthimesie et abrotani in vino
valet matri a suis supfluitatibus mundificādo z ab
stergendo. Item contra catarrum frigidum et casum
vulle fiat gargarism⁹ ex decoctōe ysopi et floz rosaz
et piretri cū vino et paz aceti. postea vulla subleuet̄
cum digito et super spergatur puluis zingiberis et pi
retri. *Aluicenna.*

Ireos vel iris fivertel

worzel *plaulingen wortel*

Iris et yreos cōueniūt in folys et differunt in floribz
 Unde versus Iris purpureā florē gerit yreos albus
 Gladiolus croceū sed spatula fetida nullū. Validū et
 siccū ē in fine terey. Radice utimur in medicinis. Et
 vna radix p alia potest poni Platearius. Virtutem
 habēs diureticā dissolutiuam et aperitiuam ideo va
 let contra opilationem splenis z epatis renum z ve
 sice et contra vicium pectoris et pulmōis z stōachi z
 intestinorum ex ventositate et contra ydropisim ex

causa frigida. p hys omnibus discrasys pdest vinum
decoctionis radice yreos z ysopi z seminu feniculi pe
trofilini anisi liquiricie cu paru mellis desp umati mi
scendo. Item puluis radice yris pdest vlceribus pu
tridis qz carne mortua z putrida et supflua corrodit
Et puluere radice yreos et thucie cu aqua rosaz vel
feniculi fiat colliriū z valet ad panū oculoz. habet eti
am virtutē abstersiuā z mūdificatiuā et digestiuā idō
succus radice eius et paz pulueris esule cu aqua mel
lis miscendo purgat flegma grossum et educit ipsum
Et aqua decoctionis radice yreos cum paru ellebori
albi et ceruse. facie mūdificat eius pannū et lentigio
nes auferendo. Itē succus radice yreos mixtus cum
melle ros. vl puluis radice ei⁹ cōfert vlceribus sordi
dis et facit nasci carne in fistulis et alijs vlceribz. Itē
puluis radice eius cu anruia porci mixtus lenificat
duricies et apostemata grossa et scroffulas. Itē eius
oleum valet in spasma et paralisi et sciaticae et cōtriti
oni lacertoz. Itē aperit etiā orificia venaz emoroi
daz et auferit geomoreā et pollutionē et puocat mē
strua cu vino decoctionis eius. Itē eius oleū cu oleo
rosaz et paz aceti remouet sodam. Et puluis eius fa
cit sternutationem Auicenna

Juniperus kraiventber

Juniperus est calidum et siccum in tercio gradu cum reperitur in receptis fructus intelligitur habet autem virtutem dissoluendi et consumendi Et valz cōtra fluxum ventris exscāmonea vel aliā acuto laxatiuo adherente villis stomachi et intestinorū fiat decoctio Juniperi in aqua pluuiali et patiens se submergat in tali aqua. vsq; ad umblicum Et vinum decoctionis Juniperi et radicis yreos confert stranguirie ⁊ dissurie et yliace passioni Item oleum iuniperi effica

cissimum est contra quartanam ex melancholia. detur
oleum in quantitate. ʒ. ʒ. in cibo vel alio modo mate-
ria digesta. Ungantur etiam partes dolentes in ylia-
ca et stranguinea passionibus. Et contra epilepsiam un-
gatur spina dorsi. Idem valet contra quartanam ut
supra unguendo spinam dorsi et pulsum manuum aū
porissimum p̄ horam. Item valet etiam oleum Jun-
peri contra vicium lapidis unciat̄ p̄ siringam. Contra
asma inueteratum ex frigida causa. Ventur fructus cū
ficiibus siccis. Vel detur vinum decoctionis fructuū
Juniperi et ficuum siccat̄ et liquiricie. Platanius.
Oleum etiam valet contricōi lacertoz et doloribus
pectoris et in tussi cum oleo amigoularum dulciū mi-
neram pectoris circa ignem unguendo. Oleum etiam
ipsius valet doloribus iuncturaz. Chinum decoctōis in
juniperi aperit opilatōnes circa stomachuz factas ma-
trix et confert doloribus eius. et fomentet̄ matrix
cum decoctōe juniperi et arthemisie et radicis yreos
et mundificat̄ matrix puocando menstruum. Oleum
expellit nocumentum puncture animalium veneno-
soz unguendo locum puncture ipso oleo. Elmicēna. e. c.

Juring?

Juringus

krustistel

Juringus est calidus et humidus in primo et humiditas amplior est caliditate sua .et usus radicis in melle condite augmentat multum sperma et auget in coitu et ad virge erectionem et prestat bonum nutrimentum Serapio eodem capitulo et Avicenna. Et radix yringi cum aliquali specie aromatica comeditur aut cum melle aut zucro et cinamomo conficiatur . Juringus est species spine cuius folia apponuntur oleribus et melius prestant nutrimentum et cetera. et virtus ipsi

radicis yringi est sicut virtus bancie siue pastinace do
mestice Item radix yringi id est secacol cruda p̄mesta
curat geomoream. ¶ Mandecta eodem ca. Et folia yri
gi et plantaginis i aqua et aceto cocta p̄ferūt inflatōi
stomachi et apostematibz oculi et alyz apostematibz
calidis Et quidam dicunt q̄ flos hui⁹ herbe cui⁹ co
lor est purpureus si bibat aqua decoctōis ei⁹ cōfert
squinantie et epilencie que accidit infantibz Et succ⁹
eius inunctus super apostemata calida lumboz sedat
eoz pulsum seu pulsatiōem ¶ Mandecta. Et quando bi
bit succus radicis yringi albi coloris p̄uocat urinaz
et menstrua dissoluit inflatōes et tortōes stomachi.
Et quando bibit cum vino decoctōis radicis ei⁹ va
let dolori epatis et morsibz venenatis ¶ Mandecta. ¶ Itē
Serapio dicit vez yringum tpe veris in sumitate ei⁹
deferre florem cuius color est sicut color violaz nisi
qz sunt maiores eis. et quando cadunt flores habz se
men in quātitate ciceris plenum humiditate nigrum
dulcis saporis Serapio eodem capitulo

lxxvij

uu

Lilium

lilgen

Lilium est calidum et humidum in primo et est dōe
sticum cum albis floribus. valet ad apostemata frigi
da maturanda cum anxygia et oleo tritum et co
ctum et superponatur. Item radix lily cum radice
brance ursine et radice altee mutuo cocte cum vino.
et coletur et colature addatur cera et oleum añ q̄ suf
ficit et fiat unguentum contra vicium splenis et duri
ciem eius Et radix lily domestici cum aceto mutuo q̄
quassata valet contra malum mortuum siue scabiem.

malam ipam unguendo. et virtus radicis est q̄ desiccat
desiccatione temperata et abstergat absterfione t̄pata
et radix mundificat ⁊ maturat Item radix lily et ra
dix altee mutuo bulita in aqua i modum pulvis cum
butiro mixta i modum emplastri valet potissime i pas
sionibus pectoris tale emplastrum pectori tepide appli
candum erit in asmate vel i tussi sicca p̄ mollificati
one materie fleumatice in pectore vel pulmone peccā
tis ut eo facilius poterit p̄ viam screatus eā euacua
re Item radix lily cum aceto cocta seu assata marie
valet in combustione ignis vel aque calide. Item oleū
lily valet ad remouendum tinitum aurium et ad sedā
dum dolorem auris. vnde ponat̄ parua quantitas ta
lis olei tepesfacti in aurem et p̄dest Item radix lily do
mestici est bona ad incarnandum omnia vlcera et
mollificat duricies matricis et puocat menstrua. et
oleum lily resoluit sine mordicatione et mollificat.
ideo confert duricie matricis ipam matricem unguē
do cum unguento supius dicto de asmate vel de tussi
sicca vel cum radice lily assata cum oleo lini et butiri
fiant pessaria suo modo applicanda ⁊ valebit multū
Pandecta. Serapio Platearius

Humulus

Lupulus**hopfen**

Lupulus est calidum et siccum in primo gradu ad frigiditatem declinans. Est autem sedatiuus dolorum calidorum et extinguitiuus inflammationum et lenitiuus. Indiget rectificatione quia aperit orificia venenarum propter quod miscendus est ei aliquid ex dragantio aut mastice et rectius quod vigorat eius operationem est aqua casei cum spica et mastice. Sandecta capitulo de volubili Lupulus educit solutione coleram citrinam et mundificat sanguinem ab ea et clarificat.

ipsum et sedat inflammationem eius. Et offert ei ungu-
mentum magnum infusio luppuli in aqua casei Et sy-
ropus luppuli remouet ictericam et confert in yctero
pili. a causa calida Isti modo fiat syropus ℞. succi
luppuli et endiuie et scolopendrie añ. lb. j. floz viola-
rum et boraginis vnaꝝ passulaz añ. in. j. seminum ani-
si ordei quatuor seminum frigidorū maiorū añ. ℥. ʒ. ʒ. ace-
ti vini albi. ℥. j. oīm fiat decoctio ad cōsumptōz medi-
etatis colatū dulcoret cū zucro albo et fiat pot⁹ quo
vtat̄ mane ⁊ sero vt decz p⁹ ea sumant̄ pillule tres ℞
masse pillularū de reubarbaro. ℥. ij. masse pillularū
de fumo terre. ℥. j. diagredii .℥. iij. misce cuius syropo
de fumo terre et fiant pillule. ix. Et sumant̄ tria san-
dali vel diarodō albat̄. p̄ confortatiuis Item succus
luppuli cum sorbello ordei valet ī dolore capitis a
causa calida et confert etiam calefactōi stomachi et
epatis Et syropus iam dictus p̄dest febribz colericis
et sanguineis. et solutōe educit coleram gustam cū
facilitate et apit opilatiōes epatis et splenis et misera-
icaz. Item succus luppuli cum aqua casei vel endiuie
multum valet in yctericia et p̄fert apostemati epatis
calidi Pandecta capitulo de volubilo

plantago minor

Lappacium acutum spicz wegerich

Lappaciū acutū ē calidū et siccū in tercio scdm ¶la
tearium. Et sunt due species scz acutū et rotundū. et a
cutum qz acuta habet folia. rotunduz rotunda habet
folia. Cū simpliciter ponit rotundū intelligitur. Lap
pacium acutum valet contra scabiam impetiginē seu
serpiginē in modū ungenti. R. succi lappacy acuti: lb
ʒ. olei nucū quar. ʒ. et. ʒ. ʒ. picis buliant simul et cole
tur et colature addatur pulueris sulphuris et tartari

añ. ʒ. ʒ. et misce et fiat unguentum Item ad apostema
maturanda recipiat lappacium acutum et in oleo co-
ctum et cum anragia porci mixtum Valet etiam con-
tra duriciem splenis succus lappacij acuti cum scor-
ce liquida et armoniaco et aceto conficiatur et dimit-
tatur sic tribus diebus. postea fiat decoctio et coletur.
et colature addat cera et oleum quantum sufficit et fi-
at unguentum Item vinum aut aqua decoctionis eius
et radicem brusci et spargi soluit opilationem splenis
et epatis Contra scrophulas et nodositates in corpo-
re vel alias excrementas cutis. Valet emplastrum ex ra-
dice lappacij acuti et anragia simul tritis. Semen
lappacij acuti habet quid stipticum manifeste. ideo
succus lappacij acuti et plantaginis confert in dissin-
teria et diarea. Mandecta ca. de lappacio acuto Item
contra stranguiniam et dissuriam fiat decoctio lappa-
cij acuti et radicis yreos in vino et bibatur. Et ad idem
valet decoctio lappacij acuti et radicis yreos et petro-
silini in vino et oleo et pectini supponatur. Idem pro-
cat urinam in multa quantitate Contra ydropisum no-
mine leuco fleumancia fiat potus ex succo lappacij
acuti lb. j. et vini lb. ʒ. fiat decoctio cum ʒ. j. esule et
radicis yreos. ʒ. ʒ. cum melle despumato de patienti
colatura Platearius

Lactuca

Laticch

Lactuca est duplex scz domestica et siluestris Virtus lactuce domestice est frigide et humide complexionis temperate Decoctō lactuce in aqua et paz aceri pfert apostematibz calidis et erisipile sup ea emplastrādo. Et lactuca sumpta in via cibi abscindit sitim et abscidit etiam distillationem humiditatis spermatice z cōfert pollutioni que fit in somno. Ad idem valet semē eius in potu sumptum Ex rebus enim que sunt contrarie spermati est semen lactuce quādo bibit cū aqua

Et lactuca est melioris nutrimenti et melioris humo-
ris omnibus oleribus alijs. quia ipsa generat sanguinem
quocumque multum non malum ymo bonum in fine bonitatis.
Serapio capto de lactuca. Et non reperio aliquam her-
bam cum possim curare adeo vigilias sicut cum illa her-
ba. humor enim qui generatur ex ea est frigidus et humi-
dus. Et non accidit ex ea nocumtum sicut accidit ex alijs
oleribus et non restringit ventrem nec laxat eum. quia non ha-
bet stipticitatem nec ponticitatem nec falsedinem nec acuita-
tem. Et vniuersaliter non est in ea virtus abstersiua vel ven-
tris laxatiua. Item lactuca emplastrata cum suo succo
apostemati calido manifestabit eius infrigidatio. Item
lactuca domestica est bona stomacho et infrigidat ven-
trem et facit dormire et mulieribus prouocat lac. Et quando ip-
sa decoquitur in cibis precipue cum carnibus recentibus est
boni nutrimenti notantur in corpore propter naturaliter cale-
facto ideo valet colericis. Et in febre acuta lactuca meli-
tus valebit cum pauca aceti administratione in cibis cocta vel
cruda comesta. Et aqua decoctionis lactuce cum paru-
m zuchi valet contra opilationem splenis et epatis et som-
num inducit. Et semen eius cum lacte mulieris et albumi-
ne oui super frontem unguendo inducit somnum. Serapio.

Leuisticus Liebstockel

Leuisticus calidus est et siccus in secundo gradu. Semen et radix non herba in medicinis debet poni cum inuenit in receptis. Virtutem habet diureticam aperiendi extenuandi. Unde vinum decoctionis leuistici confert contra opilationem splenis et epatis a causa frigida vel aqua decoctionis leuistici valet ad idem a causa calida. Sed melius isto modo dispensabitur potus ad idem pueniens. R. succi scolopendrie lb. j. succi absinthii q̄r

1. floz lupuloz boraginis seminuz leuistici feniculi pe-
troslini añ. m. j. vnaz passulaz radienu brusci spar-
gi. reupontici añ. ʒ. ʒ. liquoricie. ʒ. ij. omniū grosso mo-
do contritoz fiat bulicō i aqua lb. ij. cum parum ace-
ni ad consumptionem medietatis colature addat zuc-
rialbi q̄ sufficit p̄ dulcoratōe et fiat potus mane et
sero sumentus tepide eo modo vt sup̄ i alyz capitul̄
insinuatū est. Quo potu cōsumpto sequentes pil-
lule sumant̄ R. masse pillulaz de miserion masse pil-
lulaz de lapide lasuli .añ. ʒ. ʒ. turbit. ʒ. ʒ. zinziberis.
ḡ. ij. misce cum syropo de scotopendria et fiāt pillu-
le. ix. Et p̄ confortatiuis sumat̄ diayris salmonis v̄
tyacoros vel tyacapperis. Et idem potest conferri i
febu buartana vicio opilacōis splenis pueniente.
Item vinum decoctōnis leuistici et radici galange z
cinamomi valet contra dolorem stomachi splenis et
intestinoz ex ventositate factum. Item puluis semis
leuistici et cinamomi et reupontici et galange cū zuc-
ro albo miscendo in modum tragee de quatragea de-
tur in cibis et valebit ad idem iam dictum dolorē sto-
machi intestinoz et splenis **Platearius.**

Lauendula

lauendel

Lauendula est calide et sicce complexionis que sua aromaticitate confortat nervos. et sua calefactione consumit materiam paralisis. Isto modo dispensando syropum. R. floruz lauendule. maiorane scicados arabici añ. m. ʒ. florum rosis marini seminis corianz ori preparati cubeborum seminis rute castorei añ. ʒ. ij annium ipsorum contusorum fiat decoctio in vino ʒ saluie añ. lb. j. ad psumptōz terciæ partis colet et colate addat zuci albi qđ sufficit ʒ fiat pot⁹ sumo⁹

mane et sero tepide p̄ qualibet vice ī quantitate medy
ciphi. quo potu consumpro sequentes pillule suman
tur R. masse pillularū cochiaz masse pillularū ḡ her
modattulo añ. ʒ. ʒ. turbit. ʒ. ʒ. zinziberis ḡ. ii. j. misce
cum syrupo de scicados et fiant pillule viij. Adro con
fortatiuis sumat̄ electuariuz pliris arcotiden vel dy
anthos vel dyacastorium ꝛc. Fiat etiam caput purgi
um vel sternutatorium contra p̄dictam discrasia ner
uoz vel palisis. R. pulueris floz vel folioz lauendu
le floz rois marini seminis baseliconis et nigelle añ
ʒ. j. piretri zinziberis añ. ʒ. ʒ. decoquant̄ in aqua saluie
et eius colatura attrahat̄ p̄ nares et purgabit̄ ide ce
rebz. Uel misceant̄ p̄dicta puluerisata et naribus at
trahat̄ talis puluis erit sternutatorium p̄ purgatōe
capitis vel cerebri a quo omnes nerui habent originē
tanq̄ riuoli ex fonte. Et nucha sine posterior ps col
li ungat̄ cum oleo castorei cui puluis eruce et parū
croci et cinamomi misceant̄ vel cuz oleo lini v̄ oleo
vulpino et confert.

Laureola**zeidelpast**

Laureola calida et sicca in quarto. frutex est cui⁹ semen vsui medicine competit. et appellat^r coconidium
 Et cum reperitur in receptis laureola vel miserion
 fructus eius id est coconidium intelligitur. Virtutem
 habet purgandi flegma et coleram. vnde et sanis et
 egris non multum febricitantibus potest dari. Et qz
 nocet epati ideo eius acuitas frangitur cum aceto in
 quo humectetur et ericetur. Et eius malicia etiã cor
 rigit^r cum succo absinthei vel muscilagin e psilij v^t

1171
succo portulacae et sunt due species melius miserion
est in quo sunt plurima folia et similia folys olive et
subtiliora. Et est acutum mundificativum et excocti-
vum. Valet ergo succus laureole cum parva aceti cum
litargiro et cerusa mixtus ad morpheam et alboras et
ad lentigines liniendo eas Et quando miscet ei sul-
phur et administrat valet ad ulcera sordida et ad ma-
lam speciem scabiei cum melle miscendo. Item aqua
decoctionis laureole cum parum aceti valet in dolore
dentium Item solvendo educit aquam citrinam et fle-
cma et melancoliam. In fusio folioz eius vel semis
in aqua absinthii vel fumiterre cum zucro dulcora-
do valet in ydropisi de frigida causa. Idem valet in
difficultate urine vehementer. Caveas ne des in substā-
cia quia multum molestat corpus humanum. Et pil-
lule de miserion fiunt inde quibus misceant aliq̄ gra-
na coconidiij quo ad eius pulpam cum parum masti-
cis et solvant mirabiliter aquam citrinam in ydropi-
si. Ad reprimendum eius acumen quia naturam mo-
vet sursum per vomitum et deorsum per viam intestinoz
lubricando. Pulvis ergo coriandri et semis plātagi-
nis diu buliant in oleo et ex tali oleo unget pecten-
et intestina et renes propter stranguriam et dissuri-
am. Et oleum decoctionis eius valet ad aures contra
sordiditatem Platearins Serapio eodem capitulo

Melissa wantzenkraut

Melissa calida et sicca est in secundo gradu. viridis et sicca magne est efficacie. ericcata prius ad solem postea in umbra ad annum seruat. Chirrutem habet confortandi consumendi dissoluendi et extergendi similem habet effectum maiorane Item decoctio mellisse et arthumesie et matricarie in vino cum parte zuci albi colatum dulcoret et multum valebit puocando menstrua. et mundificando matricem ad conceptionez adiuvat Ad idem valet ad fomentandum matricem cum vino

21333

Decoctōis mellisse et matricarie et arthemisie Ad idē
similiter valet pessarium ex predictis herbis contusis
factum cum succo cepaz inunctum Et vinum decocti
onis mellisse et corticis citri et paz cinamomi valet
contra sincopim quia multum confortat cor Avicē
na de viribus cordis. dum fuerit sincopis a causa fri
gida. Item mellissa in vino decocta cum altea ⁊ oīo
cathaplasmata sup dura apostemata maturat ea. Et
idem velet contra duriciem splenis et epatis quia eas
relaxat et resoluit. Idem confert puncture scorpiōis
vel morsui canis menbz lesum emplastrando. Item
mellissa ore masticata cum paz piretri confert dolo
ri dentiū. Et aqua decoctōnis mellisse et seminis plā
taginis confert dissintericis si cum aqua pluuiali de
coquant valebit melius Item vinum decoctōis mel
lisse et radice pyreos ⁊ liquiricie cum paz zuci opi
tulat asmaticis et anhelosis Et quando fit emplastr
cum mellissa et p̄mula veris et ebuli ⁊ altee cum oleo
castorij et camomillaz sedat dolorem iuncturaz scz
podogre cirogre ⁊c. Proprietas mellisse in cibus cō
meste est letificare cor et facit digeri cibum grossum
aperit opilationes cerebri et remouet accidentia soli
citudinis et timoris que accidunt a melancolia ⁊ hu
more adusto. **¶** In delecta eodem capitulo

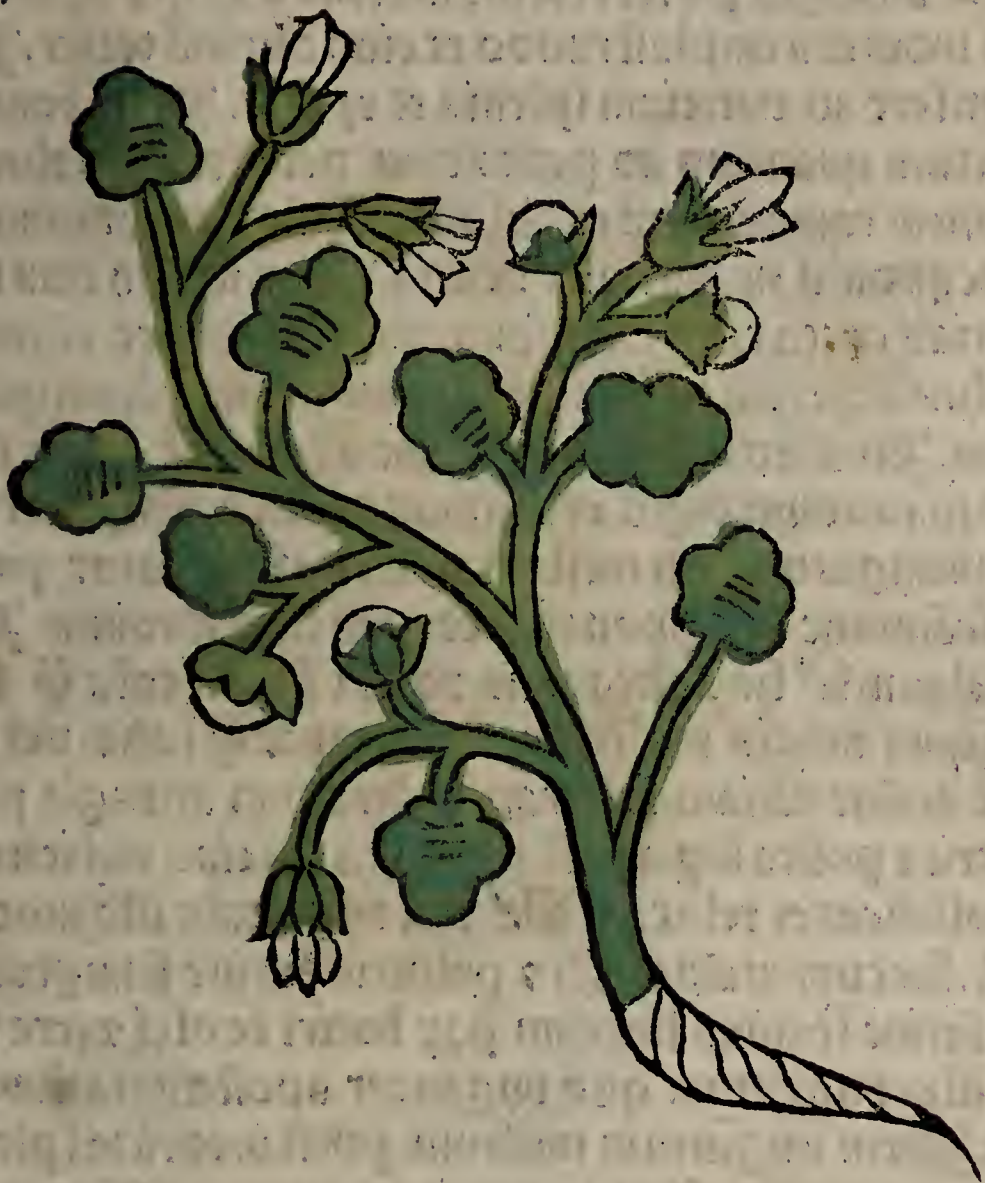

jaeb. feaut.

Millefolium Wuntkrut

Millefolium est herba habens folia similia folijs fe-
niculi et plurimisq; folijs fulcitum est unde sumpsit
nomen. et est frigide et sicce complexionis. Ulnera
conglutinat eius succus et sine tumore presernat. Suc-
cus millefolij cum decoctōe piretri in aceto mixtus q̄
fert dolori dentiu; a causa calida. Dioscorides aucto-
ritate pandecte capitulo eodem. Valet etiam succus
eius contra vrine difficultatem. Et idem valet cōtra
calculum cum aceto miscendo. Pandecta Salienus

vij. simplicium capitulo de millefolio dicit q' mille-
folium est siccatine virtutis intantum vt p' solidz. vul-
nera Ad ignem sacz summum remedium est. Succ⁹
millefolij cum succo se impuue cū aceto mirtus p'sidi-
um p'stat magnum Et millefolium fm Plinium cau-
lis est tener similis feniculo. plurimisq; folijs vnde et
nomen accepit. nascit in palustribz locis. Eius ē pla-
stz factū cum millefolio et edera terrestri contusis cū
paz aceti z cū piretro p'rito miscēdo et sup maxillaz
applicando multum confert Et si de eadem mixtura
aliquid apponat dēti dolenti valebit eo efficacius.
Et fiat emplastz cum millefolio et plantagine z ur-
tica cuius aceto et sale miscendo applicādo pulsui ma-
nuum et pedum ante porismum p' horam aufert fe-
brem p'oticam Confert etiam aqua decoctōis mille-
folij et plantaginis et burse pastoris et rosaz contra
fluxum sanguinis vel contra fluxum quemcuq; ven-
tris. Gel emplastret sup intestina millefolium cōtu-
sum cum plantagine z bursa pastoris cum albumine
ouoz miscendo et sup intestina ēplastrando hoc mē-
tum valebit contra fluxum intestinoz.

Malua

bappel

Malua frigida est in primo humida in secundo gradu. Quis duplex est maneries scz domestica que in ortis et fere in omnibus locis reperit. Et est siluestris que maluisus et bismalua dicitur et crescit altius et latiora habet folia et habet viscosam humiditatem que est minus frigida. Malua cocta cum vermiculari et aceto in principio applicata apostemati calido confert Ad maturandum apostemata folia malue cum radice altee et farina fenugreci buliantur.

10721
cum anrugia porci recenti miscendo et ipsa apostema
ta indurata emplastrando et eius duriciem tollet. Idem
confert ad duriciem splenis et epatis. Item fomentum
factum quantum ad pedes cum decoctione malue et
florum camomillarum et absinthii valet ad somnum pro
uocandum in febribus acutis. Item malua cum mer
curiali cocta cum carnibus aut oleribus et comesta
soluit ventrem in febribus propter ventris constipationem.
Item ad menstrua prouocanda recipiatur radix mal
ue in modum digiti et aliquantulum radatur exterius
et inungatur cum melle et postea aspergatur pulue
re scamonie et supponatur et certum est remedium. Item
maluanis⁹ siue altea plus valet in presenti casu quam mal
ua quia magis mollificat et maturat quam folia vel ra
dix malue. Etiam sola radix altee cum anrugia porci
trita posita super apostema maturat eius duriciem et
mollificat et relaxat. Vel fiat unguentum isto modo.
℞. succum maluanis et pulueris farine fenugreci et
farine seminis lini cum paz butiri et olei et cere fiat
ex illis unguentum quo ungantur apostemata indurata.
Idem unguentum multum prodest induricie splenis
et contra discrasiam pectoris et contra tussim ex cau
sa frigida. Et valet contra asperitatem pectoris et
pulmonis. Serapio

Menta

mintz

Menta calida et sicca est in secundo gradu c^o plures sunt species. Est enim domestica et ortulana dicitur et hec mediocriter calefacit et confortat. et est alia siluestris que mentastz dicitur. et hoc maiorem habet virtutem calefaciendi. Mentia domestica magis competit vsui medicine et viridis. et ericcata est magne efficacie. Debet autem ericari in vmbroso loco per annum seruatur menta in virtute magna. Virtutem habet dissoluenti et consumendi et confortandi ex aroma

ticitate. Item ad appetitum procandum vicio mate-
rie frigide et humide peccantis i ore stomachi fiat sal-
samentum ex menta et cinamomo et galanga ⁊ parū
piperis cum aceto miscendo. Item succus mente oz
tulane cum aceto mixtus valet contra vetorem oris
gingiuarum et dentium os iude abluēdo Postea fri-
cent dentes cum menta sicca et eo melius valebit Item
decoctō mente cum aceto et albumine oui pdest cō-
tra vomitum applicata ori stomachi. puenientē ex d-
bilitate virtutis retentive ex frigida causa Item vinū
decoctōnis mente valet contra sincopim si fuerit si-
ne febre Cum febre autem valet succus mente cū paz
aceti cum frusto panis tosti et humectati i succo tali
et naribus applicando et inde fricent labia ⁊ lingua ⁊
gingiue et dentes et tempora. et liget sup pullatiles.
venas tempoz et brachioz. et patiens etiam masticez
mentam et humorositatem transgliciat. Ha matricē
mundificandam folia mente et arthimesie et abrotani
i vino et oleo buliant et matricem inde fomētādo
Item menta et anetum cocta cum vino et oleo ⁊ sup
ponat manillis pdest contra coagulationem lactis
Item decoctō duoz vel trium manipuloz mente et
scabiose in vino et supponat intestinis cōfert contra
colicam. Item vinum decoctōnis mente et scolopen-
drie et absinthei cum parum mellis despumati valet
contra opilationem splenis et epatis et vrinaliū via-
rum et humore frigido causatam.

Mellilotum

Steinkle

Mellilotū calidū est et sicum i pmo gradu. In ipō est stipticitas pauca cum resolutōe. ppter illud dige-
rit. Et est liquefactium supfluitatum. et resolutium
subtiliatium et confortatium et sedatium dolo-
ris isto modo. Recipiantur flores melliloti et flores
keuri. id est flores violarum citrinarum et folia altee
cum farina seminis lini et farina fenugreci. et seminis
papaueris cum butiro fiat ēplasty mitigatium dolo-
ris sup apostemata calida applicādo idē v3 ad apata

indurata qz mollificat et resoluit. Idem valet ad
duriciem splenis et epatis et contra asperitatem pe-
ctoris et pulmonis ipis membris ab extra applican-
do. Item succus melliloti vel oleum melliloti distilla-
ti in aures confert apostematibus eaz et doloribus.
Ex floribus melliloti et absinthei et maiorane fiat S-
coctio cum qua decoctione embracet caput et sedabit
sodam. Item decoctio floz melliloti et farine fenugre-
ci et furfuris tritici cum aceto et applicata apostema-
ti auri et testiculoz et inuamentum pstat magnū. Alui-
cenna eodem capitulo. Item mellilotum habet virtu-
tatem confortandi sua aromaticitate et diureticam
ex subtilitate substantie. Unde vinum decoctiois eius
confortat digestionem ventositatem resoluit opilatōz
renuuet vesice aperit. Semē eius in brodys et cibis
cōmixtum confert ad predicta et reddit cibum boni
odoris et saporis. Et succus melliloti cum succo celi-
donie et cum parum pulueris viridis potissimum est
remedium contra cancrum et fistulam et emoroidas.
Item suffumigatio camomillaz puocat menstrua et
facit abortum. Item mellilotum coctum in vino cum
menta absintheo et emplastris sup stomachum sedat
dolorem eius. Item flores melliloti et semen aneti in
vino cocta et emplastrata confert apostematibus ocu-
loz. Item si manus alicuius luvant succo melliloti for-
titer et sine lesione poterit portare ferrum cādens in-
tra manum. Pandecta

Matricaria muterkrut

Matricaria id est arthimisia quod idem est ut dicit
 Pandecta capitulo de arthimisia. et dicit etiam alio
 nomine mater herbarum. Et est eiusdem complexionis
 et virtutis ut arthimisia existit calida et sicca in ter-
 cio gradu cuius folia spectant usui medicine Et ma-
 ioris sunt efficacie viridia quam exiccata Item matrica-
 ria confert ad conceptionem perficiendam et contra
 sterilitatem factam ex humiditate. Recipiatur pulvis
 matricarie et mellisse et rasure eboris cum vino potent.

non par conferre habet ad conceptōnem n otan ter
sumatur post fluxum menstruoz Etiam mellissa ⁊ ma
tricaria cum succo satirionis in vino bulita et ē pla
strata sup matricem. vel matrix inde fumigata miro
modo confert ad conceptō em post purgatōz. Pro
dest etiam si balnieť mulier in aqua ubi cocta sunt ar
thimesia. mellissa. matricaria. Et pessaria ex his her
bis facta scz conquassando has tres herbas iam di
ctas miscendo cum rasura ebouis et imponantē pudē
dis et confert puocando menstrua. Cōtra tenasmo
nem ex frigiditate Recipiat patiēs fumum colifunie
posite sup carbones deinde calefiat arthimesia sup
testam addito tarobarbato et his herbis calefactis
ponantē sup lapidem molarem et sedeat patiēns desu
per et anus intrabit. istud p exerto habet. Et valet
contra glandulas que nascuntē circa aures et anum. fi
at prius circa ea loca scarificatio postea supponatur
puluis arthimesie et marrubij et prodest

Maiorana

maioran

Maiorana calida et sicca in tercio gradu virtutē ha-
 bet confortandi ex aromaticitate dissoluedi et con-
 sumendi et mundificandi ex qualitatibz suis habet
 etiaz virtutē calefactiuam valde. Et quādo sumitur
 in potu decoctōis eius in vino cum cathapucia ⁊ ebu-
 lo confert ydropicis in principio eius et stranguirie.
 Et quando succus folioꝝ eius misceꝛ cū melle et fit
 linicio cū eo aufert liuorē sāguis mortui q̄ ē s̄b octo.

Et quando fit nastale vel pessarium cum decoctione maiorane et abrotani cum albo p̄tuso et puocat mēstrua Item puluis maiorane cum paz zinciberis et paz piretri naribus inflatus purgat caput et confortat. Et vinum decoctionis eius stomachi p̄fortat et digestiuam virtutem et in frigidatum stomachum calefacit. similiter facit puluis maiorane in cibo sumptus Et tota herba eciā ipsius maiorane vtsupra cum origano calefacta sup testam et in sacculo posita et dolori stomachi vel intestinaz applicata dolores et ventositatibus aufert. Capiti etiam supposita p̄dest contra frigidum reuma Item fomentum factum ex decoctione maiorane et arthimesie in vino cocta vulue applicando matricem mundificat et supflua cōsumit Item maiorana cum aceto contusa et sale p̄fert puncture scorpionis vel alioz animalium venenosorum Item decoctio maiorane cum folys altee et farina fenugrecis seminis lini in vino in causa frigida vel cum aqua in causa calida mirumodo sedat dolorem apostematum hecmaticoz vel sup tortōnes lacertoz vel neruoz applicata Item succus eius cum melle linit⁹ super vestigia facta post ventosationem delet ea ne appareant cicatrices. Item caput purgium factuz cū puluere eius vt sup apit opilatōes cerebri ideo valet in epilentia et palisi et tortura oris et emigrania id ē dolor capitis Serapio

Marubium

Angdoreen
niarobel

Marubi m id' est prass m calidum et siccum in ter-
 cio gradu Virtutem. ha et r'issoluendi et psumendi
 ex qualitatibz suis et ex amaritudine diureticū ē dissol-
 ui enim et apit. Eius potus confer discrasie pecto-
 rit z pulmonis ex flecmate viscoso. ideo valet contra
 asina et cōtra tussim isto modo. ℞. succi marubij lb.
 j. yfopi mellisse añ. m. ʒ. ficuum siccaruz numero. viij.
 unaz passularuz. ʒ. j. liquiricie raf. ʒ. ij. draganti. ʒ. j.
 omnium contnsaruz fiat bulicio cum lb. j. vini albi.

ad consumptionem tercie partis colatum dulcorēt
cum sufficienti zucro et fiat potus tepide sumendus
mane et sero p̄ qualibet vice. ℞. iij. quo consumpto
sequentes pillule sumant̄ ℞. masse pillular̄ de aga-
rico. ℞. ij. masse pillular̄ fetidar̄. ℞. j. agarici. ℞. ʒ. sa-
lis gemme ʒ. j. misce cum siropo de liquiricia et fi-
ant pillule. ix. Altera die sumat̄ diaprassium vel dya-
dragantum calidum p̄ confortatiuis. Et ab extra va-
let ungerē mineram pectoris cum ungento dialtee p̄
maiori mollificatiōe materie peccantis Item sola de-
coctio prassij et ficuum siccarum in vino valet con-
tra tussim ex frigida causa et si addit̄ succus liquiri-
cie valebit eo melius Item vinum decoctōis prassy
et seminis feniculi confert stranguirie et dissurie et cō-
tra colicam passionem. Ipsa herba cum folys lily et
altee in vino et oleo cocta applicate pectini et intesti-
nis ī modum emplastri valet ad idem ex frigida cā
Cōtra emmoroidas inflatas et non ulceratas p̄dest
decoctio prassy et aneti cum vino et aqua salsa et fiat
eukacisma id est sessio sup̄ ipas herbas. Contra ver-
mes aurium iniciatur succus eius auribus. Item vinū
decoctionis eius aperit opilatōes splenis et epatis.
et mundificat pectus et pulmonem per sreatum et
puocat menstrua quando bibit Serapio.

Moracelsi

mulber

Moracelsi dulcia sunt calida et humida. sed acerosa sunt ad frigiditatē et humiditatem declinantia et illa sunt domestica. Et sunt siluestria nomine morabaci et sunt frigide et sicce complexōnis ⁊ sunt rubea in primis et cum sunt nigra colliguntur Domestica virtutē hnt dissolnendi ꝑsumendi et mōdicādi Ꝓfert ꝑtra squināciā ⁊ ꝑt casū vuule ⁊ brācos ⁊ vicia faucū. Et electuariū ī tli cāu ꝑueniēs diamorō dī ⁊ fit īn

gargarisma. ℞ succi mori domestici vel diamoron. ℥
j. s. aque plantaginis. ℥. iij. aceti mellis rosarū añ. ℥. s.
misce et fiat gargarismus. Valet etiam loco diamorō
decoctio succi mori celsi cū melle despūato et seruat̃
ad longum tempus. Item succus etiam de moris dul
cibus aliquantulum calefactus ⁊ datus potui soluit
ventrem si sit constipatus ex frigida causa. Et vinuz
decoctōis moroz mūdificat intestina. Succus corti
cis eius vel vinum decoctōis corticis vel puluis cor
ticis eius cum melle lumbricos necat. Cortex mori
celsi virtutem habet consumendi dissoluendi et mun
dificandi. Adora siluestria virtutem habent constri
gendi gratia acetositatis. Item decoctō folioꝝ ⁊ cor
ticis muri in vino et paꝝ aceti valet in dolore dentiū
os inde abluēdo. Itē emplastrū ex folijs moricelli
et oleo valet in combustione ignis vel aque calide.
Item decoctio folioꝝ mori et vitis et ficuum in aq̃
pluuiali denigrat capillos. Item succus moriaceto
si et folioꝝ eius pfert ad apostemate oris et vuule et
est vltimum ad squinantiam et pfocacionem. Adoz
malum est stomacho corrumpit̃ enim in eo. Et optet
ut pinedant̃ omnes species eius ante cibum ⁊ post ci
bum sumpta corrumpunt̃. et colericis non obsunt. et
moz aliquantulum ericcatum retinet ventrem et opitula
tur dissentericis. Auicenna eodem capitulo.

xciiij

Mercurialis bingelkrut

Mercurialis calide et sicce complexionis in primo gradu, et est duplex scz mascul⁹ et femina que est maior et masculus minor, et habet rotunda semina. P^a decta aucto^ritate auerrois libro colliget capitulo 3° mercuriali. Uterq; mercurialis in cibus elixatus et comestus ventrem soluit. Elixatura eius accepta hūo res aquosos purgat vt mercurialis cum bletibus et vuispassulis buliantur cum iure carniū recentium de illo brodio multum sumat et sufficiēter lubricat.

fit etiā ex mercuriali clistere isto modo ℞. mercuria
lis bletis matris violaz malue añ. m̄j folioꝝ sene po
lipodij añ. ʒ. j. decoquant in aqua lb. j. ʒ. ad consum
ptionem fere tercię partis colat̄ colature misceat̄ cas
sis fistule extracte. ʒ. j. benedicte laratine. ʒ. ʒ. olei vi
olaz olei aneti añ. ʒ. j. salis gēme. ʒ. ʒ. misce et fiat
euema. id est clistere. Dicitur q̄ folia femine trita et
puncta vertebro vel succus femine bibitus feminas
generare facit. Et de foliis masculi et succo eius simi
li disciplina factum masculos generare facit Itē mer
curialis in capone coctus et ius caponis decocti ac
ceptum purgat humores grossos ⁊ aquosos ⁊ nigrā
coleram. Item confert febribus tempalibꝫ ⁊ tipicis
seu interpellatis ebrietudinibꝫ tremoribꝫ et inflatōibꝫ
stomachi et asmaticis et arteticis singulare remediū
est Salienus v. ij. simplicium capitulo d̄ linofostida
id est mercuriali Stimur quidē omnes eo ad ventris
subductiones solum. Et vinum decoctōis mercuria
lis et calamenti sufficiens diaforeticum est Pandec
ta eodem capitulo

alton noues

Mandragora dilwurtz

Mandragora est frigida et humida in tercio gradu scdm Auicennam. sed scdm *ϕ*andectā est frigida in tercio et est in ea cum hoc caliditas pauca sed in pomis mandragore est humiditas et ppter hanc causaz inducūt subet. id est somnum pfundum sed cortex ei⁹ radicis est frigidus multum et cum hoc desiccat. Et qñ ex ista radice exhibet alicui in potu vel i cibo cum pae icidit sumēs eā i subet. i. sōnū. z ido vtūt cirogici

lxv

Nasturtium ortulanus gar tenkresz

Nasturtium domesticum et agreste domesticum est ca-
lidum et siccum in tercio et est similis virtute sinapis.
Est resolutivum maturativum cum lenitate Retinet
capillos cadentes. vinum decoctiois eius et linitio suc-
ci eius sup crines. Emplastz etiam ex eo factum cu
succo eius et sempviva ⁊ sale sup carbunculū appli-
cando vel sup ignē plicū pfert. etiā succ⁹ nasturcy cū

melle mirtus valet ad scabiem ulcerosam. Prodest
etiam in doloribus iuncturaz vinum decoctōis eius
Et emplastrum factum ex eo factum cum aceto et sauib
de ordeo illud confert omni mollificatōni nervoz
Linum etiam decoctionis eius cum succo yreos vel
pulvere yreos mundificat pectus et pulmonem ideo
valet in asmate propter illud quod est in eo de incisione
et subtiliatōe. et vinum decoctōis eius calefacit stōm
achum et epas et confert grossicie splenis. Et empla
strum ex eo et melle factum spleni valet. Et quādo bi
bitur succus eius cum succo atriplicis et paracetoli fa
cit vomere coleram rubeam et educit eam. Item ei
us augmentum facit in coitu sumendo in salato cū
bancia et cum radice yringi Item succus eius cū suc
co absinthei educit solutōne vermes et puocat men
strua et eicit fetum. Et vinum decoctōis nasturey sol
vit ventositates et confert colice passioni Et succus
eius confert puncture venenosoz animalium bibit
et more emplastri suppositum cum melle Et quando
ex eo suffumigat domus effugat ea. Avicēna Contra
stranguiream herba ipsa decocta in vino et oleo po
sita sup pectinem prodest. Valet etiam tenasmoni pul
vis nasturey et cumini et colofonie. Item semen eius
masticatum valet in palisi lingue Item pulvis semi
nis eius naribus inflatus valet contra frigiditatem et
humiditatem cerebri

Nasturtium aquaticū brun kresz

Nasturtium aquaticum id est senation calidum in p
mo et siccum in secūdo gradu. Mandecta. sed fm pla
tearium est calidum et siccum in tercō Nasturtius co
ctum cum carnibus addendo mellissam mundificat
pectus etp ulmonem a frigidis humoribus. Itrez ole
ra facta ex nasturtio aquatico et petrosilino et aneto
vz ptra colicā et yliacā passiōes .et fomentū factuz ex
eisde herbis cū vīo coctis sup itestia applicādo valz

ad easdem passiones. Semen nastorcy aquatici strigit ventrem qui fluit ppter caliditatem quando bibitur decoctio eius in aqua pluuiali vel sumit cū succo citonior et ipm confortat membra. Semen nasturcij aquatici crudum p̄mestum vel mixtum cum semie api petrosilini cum brodio carniū recentium sumendo valet contra calculum et urinam puocat et menstruis imperat. Et dissentericis p̄dest decoctō seminis cum aqua plantaginis. Item fomētum factum ex aqua salsa et oleo decoctiouis nasturcy aquatici valet ad dolorem yliacum. et valet ad stranguiriā et dissuriam nasturcium cum vino coctum et cū marubio cathaplasmatum sup pectinem magnum p̄stat p̄sidium. Et illa herba potest crude sumi in salato cū folys feniculi et petrosilini cum lactuca et boragine cum parum aceti et salis ⁊ par olei oliue fit inde bonum salatum conueniens in puocando urinam calculum eiciendo et menstrua puocat et fetum expellit etiam quando se sola p̄medit. Et valet ulceribz intestinoꝝ. Serapio eodem capitulo.

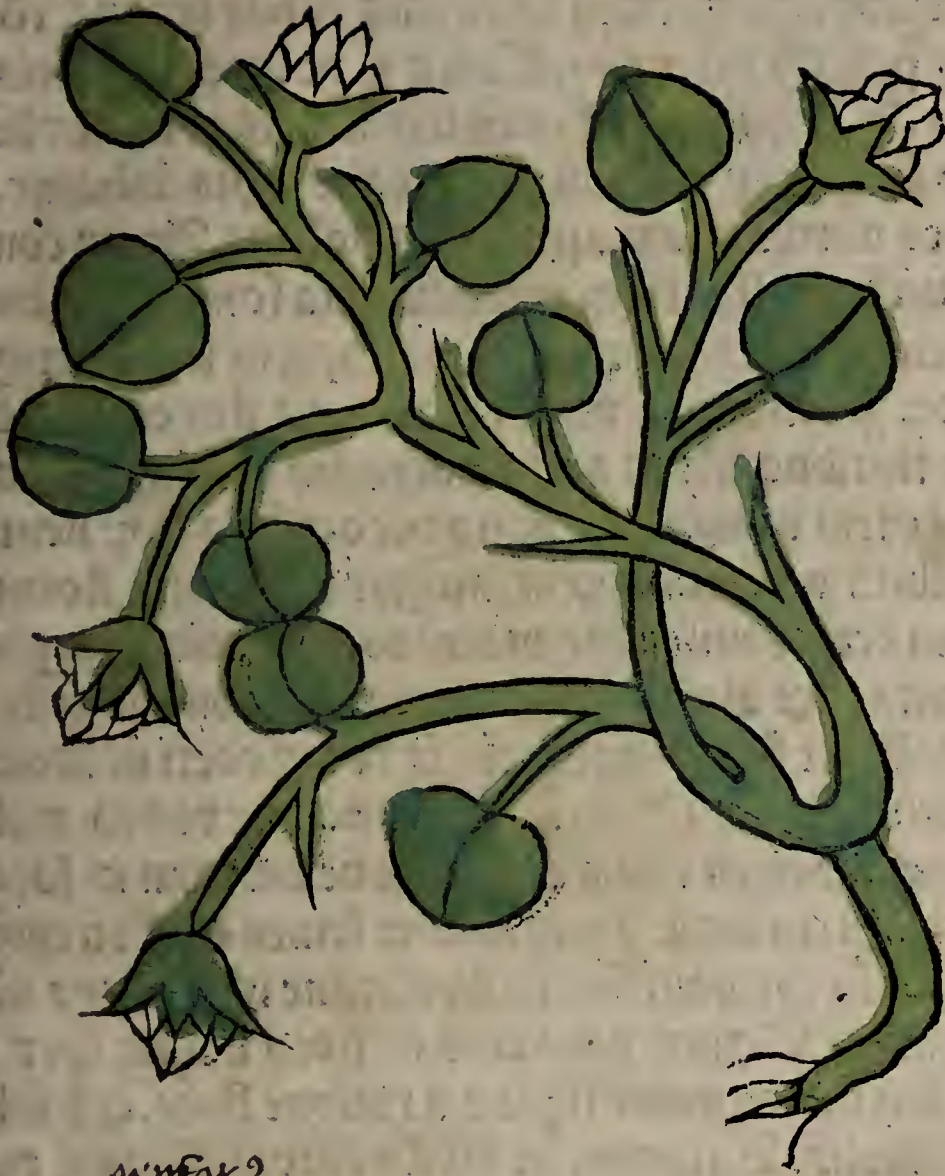

Nigella

raten

Nigella calida est et sicca in tercio. Virtus existit in semine. virtutem habet diureticam ex amaritudine dissolventi consumendi ex qualitate suis Item emplastrum factum ex farina seminis nigelle cum succo absinthii circa umbilicum applicatum pueris lumbricos necat. Ungentum factum contra scabiem fiat de coctio pulueris nigelle in magna quantitate cum sulphure in forti aceto ad aliqualem spissitudinem addito oleo fiat inde ungentum bonum ad scabiem.

et impetiginem. Et ad lentiginem faciei valet farina
seminis nigelle et ceruse cum aceto confecta. Et oleū
amigdalaz amaraz decoctōis farine seminis nigelle
instillatus auribus vermes aurū necat. Item vinum
decoctōnis nigelle et seminis nasturcy et semis aneri
et seminis petrosilii confert contra stranguriam et
dissuriam et yliacam passiones. Et nigella in minima
quantitate sumpta necat. **¶** Sandecta. Sed i magna
quantitate cum vino et oleo cocta et in sacculo appli
cata pectini et renibz valet ad predicta. Urina deco
ctionis farine nigelle et succi vermicularis curat car
bunculum cum aceto coquendo. Et farina seminis ni
gelle cum aceto cocta miscendo paz piretri et in ore
retentum mitigat dolorem dentium. Et vini deco
ctionis nigelle et arthemise pluribz diebz potatū mē
stris imperat. urinam puocat. et lac deponit qz de
siccatur nimis. Et pingues et glutinosos humores dige
rit. et caput purgium factum cum pulnere eius et pul
nere radicis yreos naribz inflando confert ne aqua
descendat ad oculos. et pprietas eius est que aufert
febrem flematicam et melancolicam. et confert mor
tui serpentum. **¶** Sandecta.

nenufar⁹

Nenufar

seeblomen

Nenufar frigidus. et hu. in secundo gradu. Et est duplex quodam defert album florem que est melior et est croceus florem producens quod non est adeo bonum Et flos eius vsui medicine competit Et ex floribus fit syropus contra febrem acutam et epatis calorem. flores nenufaris et flores violarum et semen endiuie et semen lactuce et portulace et semina quatuor frigida que omnia decoquantur in aqua et parum aceti .et

colature addatur zucrum sufficiens et fiat syrop⁹ cō
ueniens p̄dictis discrasys. Contra dolorem capitis
ex calore. Recipiantur flores nenufaris et infundāt
in aqua simplici p̄ noctem, mane talis aqua bibatur.
Et flores narib⁹ etiam aplicent^r et valebit. Idem con
fert aduersus instantiam vigiliay quia somnum indu
cit. Et eius oleum sedat dolorem capitis vel alioruz
membroz puenientem vicio caloris. Et flores ei⁹ co
cti cum floribus lily in aceto stomacho emplastrando
eius dolorem mirigat Et aqua decoctōnis floz nenu
faris bibita vesice dolorem mirigat Et succus florum
eius cum cerusa miscendo maculas corporis stergit
Et addita pice alopiciam emendat. Et tumore testi
culoz tollunt flores nenufaris et rosaz cocti in aceto
cum farina tritici testib⁹ applicando sine dubio mul
tum p̄dest Semen etiam eius assidue bibitum id face
re nouit. Item radix nenufaris et semen eius virtutē
habent desiccatiuam sine mordicatōne idō renua vē
tris reprimit Semen vero eius in potu datum sper
matis fluxum reprimit si plus a ratione fluat. et ē mlt
um cordialis. Auicenna de virib⁹ cordis. Clinum de
coctionis radice eius ⁊ corticis tamarisci valet apo
stematibus splenis Auicenna.

Origanum**doft**

Origanum calidum est et siccum in tercio gradu et duplex est species scilicet origanum siluestre quod latiora habet folia et fortius operatur Aliud est dōe sticum quod in ortis reperitur et minora habet folia et suavius operatur et istud in medicinis ponendum est. Virtutem habet dissoluendi consumendi attra- hendi relaxandi. Itē folia origani cum floribus et maiorana in sacculo posita et super testam calefacta sine liquore capiri applicetur sacculus confert contra frigidum reuma caput cooperiatur ut ipm sudet

vinū decoctōnis illaz herbarū cum clibano mirtū et
gargarismatū gingivarū et fanciū consumit humidi-
tates. Et puluis origani cum zinzibre et paz salis cō-
munis vsti positus super vuulam inflatā ex humidi-
tate consumit eam. Contra frigidū reuma vtinur vi-
no decoctionis eius, et ficū siccaz. Et vinū decoctio-
nis eius cōfortat digestionē cum puluere galange mi-
scendo. dolorem stomachi et intestinorū ex ventositate
excludit. Et ipsa herba cū nasturcio ortulano in vi-
cocta et supposita renibus stranguiriā soluit. Idem
confert tenasmoni ex frigida causa cū anus fuerit ex-
tra suum sitū ipam decoctionē herbarū ano applican-
do et fiat euacissima. Item idem officio vulue appli-
catū cū oleo mirtū duriciē matricis soluit. Et fomen-
tum factū ex aqua decoctōnis eius et arthimesie ma-
tricem mūdificat et mēstrua puocat. Serapio Et vir-
tus ambaz herbarū est calida et puocat vrinaz. Et quā
bibitur decoctio earum laxat ventrem et facit descen-
dere supfluitates colericas. Et quando sumitur i po-
tu cum aceto confert spleneticis et potui venenoso.
Serapio eodem capitulo.

Piretrum bertrum

Piretrum est calidū et siccū in tercio. Anicenna melius est qđ est acutum est et mordificatiuū lingue. Et radix piretri ponitur in medicinis. Nota qđ acutū piretrum primo cū masticatur non precipitur sed debet aliquantulum masticari et teneri in ore. habet autem virtutē dissoluendi attrahendi et consumiendi. gargarismus cum aceto et vino decoctionis radiceis piretri et zinziberis et ficuum siccarum cerebrū a supfluitate

fleumatica mundificat et humiditatem vne consumit
Idem facit radix piretri sola masticata. Et inter den-
tes radix eius masticata tollit dolorem dentium. Et
masticatum paralysim lingue aufert. Et radix piretri
contusa cum herba paralysi in vino et oleo cocta em-
plastrata loco paralitico et artetico et podagrigo
multum confert. Item radix piretri trita cum vino et
succo herbe paralisis cocta ad spissitudinem cui ad-
datur oleum et cera q̄ sufficit et fiat unguentum va-
lens ad predicta optimum. Platearius Et virt⁹ ra-
dicis piretri est adustiva. Et puocat sudorem deco-
ctio radicis piretri puluerisati et succi calamenti cū
vino et oleo quo ungetur corpus. Fricatio facta ex de-
coctione radicis piretri in vino et oleo confert moli-
ficationi nervoz antique et stupori nervoz. Et phi-
bet generationem alucet. id est spasmu in cruribus
aut alyis membris. Et vehementer aperit opilatōnes
calotory et constrictioni narium. Et eius decoctō in
vino confert dolori dentium ex frigida causa. Et ace-
tum decoctionis eius confirmat dentes motos si te-
neantur in ore. Et quādo fricat cum eo et oleo cor-
pus ante porissimum rigoris confert rigori febuis.

Psionia

pionkraut

Psionia calida et sicca in secundo gradu. Cuius radix in medicinis ponitur cum reperitur in receptis eligenda est illa que nigra existit et continua non perforata. et in hyeme colligitur et per annum servatur Virtutem habet occultam contra epilepsiam et suspensa collo preseruat ab epilepsia testante Salieno expro de quodam puero cuius collo talis radix appensa erat et non patiebatur. radice enim subtracta statim puer patiebatur epilepsiam. Ad idem valet puluis

pionie datus cum vino. decoctionis pionie vel arthi-
mesie. Et puluis eius cum vino decoctionis castorei
confert aduersus palisim. Contra stranguiriã et dissu-
riã v3 vinũ decoctionis puluis radice pionie. ad ma-
tricem mundificandam fiat fumigiu3 vel fomentũ ex
aqua decoctõnis pulueris radice pionie et arthime-
sie. Contra tenasimonẽ decoctio pulueris radice eius
et tari barbati fiat sessio sup talem decoctionẽ et con-
fert. Eius decoctio cũ cerusa in aqua valet absterge-
do vestigia nigã i cute. Suffumigatõ facta cũ semie pi-
onie confert demoniacis et epilepticis et sanat eos.
Et similiter vinũ decoctõnis floz vel seminũ eius cũ
melle ros et bibatur cõfert ad idem vehemeter. Aui-
cena autẽ dicit pionia romanã talem efficaciam habe-
re contra dissocrasias p̄dictas. sed illa que penes nos
i almania reperit ñ habet magnũ effectuz. Et bibantur
xx grana de semine pionie in vino aut mellicrato cõfe-
runt in cubo valde. Et semen eius cõfortat stomachũ
et sedat eius dolores et mordicationẽ. Et aqua deco-
ctionis ei⁹ valet in yctericia ⁊ aperit opilatõnes epa-
tis et puocat menstrua et urinã. Auicenna eodẽ ca

¶ Petrosilinū petersilge

¶ Petrosilinū est calidū et siccu3 in scdo cuius dupl^r ex
 est maneries sc3 domesticū 7 agreste. quoz semina pre
 cipue competunt in medicinis. Et cum in receptis pe
 trosilinū reperitur semen intelligitur ipsi⁹ domestici
 semina p annū seruantur. virtutem habet diuretica3
 Ex feniculo 7 petrosilino 7 nasturcio aquatico 7 bo
 ragine et lactuca potest fieri competens salatum cuz
 aceto et paz olei oliue et parum salis.

Polipodium stamwurtz

Polipodium calidum est in scdo siccu i tercio gdu.
 Virtus est in radice que in sapore dulcis est ⁊ nodo
 sa. et qd nascit sup radices querens est efficaci⁹. Est
 resolutivum ventositatum et humiditatum et in deco
 ctione polopody debet poni aliquod exclusivum ve
 tositatis vt est anisi et semen feniculi et cimini. qz po
 lipodium resoluit humores in ventositates. Virtu
 tem etiam habet ipsum polipodium dissoluendi ⁊ at
 trabendi. et etiam purgandi principaliter flema et

melancoliam secundario. unde competenter ponit̄ i
decoctione flegma et melancoliam purgante. Et fleg
maticis et melancolicis sanis datur ad p̄servationē
Contra febrem quotidianam et quartanam et dolo
rem arthriticum et contra dolorem colice ⁊ yliace pas
sionum conferre habet. Et talis est vsus. ℞. folioꝝ
sene radice polipody et ra. esule añ. ʒ. ʒ. seminum fe
niculi petrosilini leuistici. añ. ʒ. ij. uiaz passulaz flo
rum violaz boraginis añ. m. ʒ. liquiricie. ʒ. j. omniuz
contosoꝝ fiat decoctio in aqua et uino añ. lb. j. ʒ. ad
consumptionem fere medietatis coletur et colatura
dulcozetur cum sufficienti zucro quod sufficit et fiat
potus et utatur eo modo ut supra. qno consumpto
sequentes pillule sumantur ℞. Reipiant̄ masse pillula
rum fenidarum masse pillulaz de lapide lasuli añ. ʒ. ʒ.
turbit. ʒ. ʒ. dyagredy. ʒ. iij. zinziberis mastice añ. ʒ. j.
misce cum syro acetoso composito et fiant pillule
viij. aut. ix. ℞. diagalange vel diacoros p̄ confortati
uis. Item radix polipody cum paz anisi decoquatur
in pullo cum alyz speciebus odoriferis et delicatis
hominibus multum opitulatur Contra arthriticā bu
liatur radix eius cum semine feniculi et hermodattu
li puluerisatum in aqua multum confert. Auicenna

Paritaria nacht und tag

Paritaria calida et sicca in tercio gradu viridis magne est efficacie exiccata vero nullius. Circutem habet dissoluendi consumendi. diaforetica est et extenuantia ventositarum. Unum decoctionis paritarie et absinthii cum paz zuci confert contra frigiditatem stomachi et intestinorum et dolorem eorundem ex frigiditate et ventositate. Idē v3 p̄ strāguiriā z dissuriā et yliacā passiouē. paritaria calefacta i testa sine aliq̄

liquore supponat loco patienti. vel etiam in vino decocta cum semine anisi sup locum dolorosuz tepide applicatum miro modo mitigat dolorem ⁊ resoluit Ipsa etiam paritaria sola decocta cum carnibus et comesta confert dolori stomachi et intestiuoz ex frigiditate vel ventositate Plures moderni homines faciunt tortas ex ouis et folijs paritarie contra predicta accidentia et confert. Cathaplasma etiam factuz ex paritaria et aqua salsa et oleo nutuo cocta et pectini apposita valet contra stranguriam et dissuriã ⁊c. Semen etiam in cathaplasmatibus exhibitum ignem sacrum extinguit miscendo cum succo sempuine. et etiam combustionibus medicat. Tumores omnes cõpescit cum aceto et furfuribus tritici cocta. Et postulas emendat eius succus cum oleo mixtus. Succus paritarie cum cerusa ⁊ aceto mixtus ignem sacrum extinguit ⁊ herpostimum si inde unganit. Et podagricis medetur succus eius cum vino et pax croci mixtus. Et succus folioz eius cum succo liquiricie in potu acceptus tussientibus antiquis opitulatur Et succus eius cum oleo rosæ mixtus dolorem aurium mitigat. Succus etiam eius tumores faucium loco gargarismi cõpescit. **¶ Ad decocta.**

Portulaca burczkraut

Portulaca infrigidat in tercio et humectat i secūdo
 gradū. virtutē habet liniendi et humectandi et in fria
 gidoandi. Optimus cibus est febricitātibns de colera
 et colericis. Silt' sanis etiā cruda vel cocta pfert. va
 let etiā ad calorē interiorū mēbroz. Cōfert etiam p̄t cō
 stipationē vētris aqua decoctōis portulace ⁊ lactuce
 et prunoz et vuaz passulaz. Item valet ad infrigidā
 dum calorem febrilē. valet etiā cōtra stranguinam ⁊

at
 202

dissuriã tũc opat̃ p̃strictionẽ ventris. Quia enĩ inq̃n-
tũ urinã puocat̃ intãtũ ventrẽ p̃stipãt. Platea. Sed
portulaca cũ p̃ueniẽter apponitur p̃strictionẽ vẽtris
p̃hibet humectat enim et relaxat. Confert etiã cõtra
ragadias. i. scissuras labioꝝ et ad vlcera eoz. Radi-
ces portulace bullantur in vase eneo et fiat puluis cõ-
fectus cũ melle et labia inde vngantur hoc idem raga-
dias leprosoꝝ palleat. Confert etiã portulaca cõtrita
cum aceto contra apostemata calida in principio ip-
sis apposita et succus portulace et etiã tota herba si
cõmedatur p̃uenit vlceribus intestinoꝝ q̃z linit ipsa
Et p̃uenit fluxũ matricis immoderato. et succus eius
est fortior in hoc. et portulace vsus nimius debilitat
visũ et infrigidat corpus et p̃hibet vomitũ colericum
et aufert libidinẽ. Prẽ portulaca masticata cũ paruz
aceti fluxũ sanguinis p̃hibet nariũ vel etiã commesta
ardorẽ stomachi tollit vicio colere p̃pterea caudsonis
cis plus alyz febribz p̃dest sup̃ stomachũ etiã empla-
strata cũ paruz aceti miscendo idem facit. stuporẽ etiã
dentiũ sanat masticata. et q̃nq̃z stiptica ẽ i sapore ido
valet dissintericis in cibus sumpta et q̃n fricantur ve-
ruce cũ ea eradicaat eas p̃prietate sua nõ qualitate. ei⁹
succus sedat sodam calidam. et p̃fert etiã doloribz re-
nũ et vesice et eoz vlceribus. et ipsa retinet fluxũ men-
struoꝝ et valet vlceribz matricis. ⁊ aqua ei⁹ valet emo-
roidibz sanguinis **¶ Mandectã**

Pollegium

poleij

Pollegium est multum odorifera. Est autē secūndum Plateariū calidū et siccū in tercio gradu. Cuius virtus consistit in folijs et floribus et debet colligi quādo est in floze. Et est duplex scz domesticū et aggreste et utrūqz est multū vtile et medicinale. virtutē enī habet dissoluendi cōsumendi et pfortādi Et reuma frigidū cōstringendi et desiccandi et matricem mundificandi et coartandi ventris vuluam habet etiam virtutem educendi menstrua et frangendi aut destruēdi

calculū et confortandi stomachū. In eo etiā ē virtus
excitandi appetitū et extenuādi ventositatē. Et eius
virtus mirabilis est mitigādi dolorem interiorū mēbro
rum scz intestinorū. Et eius vsus multū facit ad con
ceptū vt dicit *Philinus*. Item poleyū impositū saccu
lo sup testā calefactū sine liquore aliquo et sacculas
adeo calidus applicet capiti valet contra reuma fri
gidū: et si maiorana apponit cū scicados arabico erit
eo efficacius. Et gargarismus factus ex aceto decocti
onis poley et ficū siccat valet contra frigidā tuf
sim: ex cōglutinoso humore vlt aquoso. Item aqua ei⁹
cum thucia mixtus valet contra dolorem oculorum
Et fomentatio eius sup aures sedat dolorem earum
Et vinū decoctōis poley et mēte v3 cōtra dolorem
stomachi et intestinorū ex frigida causa vel ventosita
te. Torte eciam facte ex poley et menta cū omis cō
ferūt ad idem Emplastrū etiā factū ex poley et mē
ta cū vino stomacho applicatū pdest ad idem. fomen
tum etiā factū ex decoctione poley et arthimesie hu
miditates supfluas matricis desiccāt et vuluā coartat
et hodierno die plures mulieres tali fomēto vtuntur
Et decoctio poley et seminis feniculi et anisi in vīo
et oleo pectini emplastret pdest contra stranguiniam
et dissuriā. *Platearius*.

Porrum

lauch

Porrum aliud domesticum aliud siluestre calidum in
tercio sicū in scdo gradu. Et siluestre est calidius et
siccius ppter illud est deterius. porrum nocet stoma
cho causans inflationē ac ventositatē. Et cuz sui acu
mine neruos mordet. facit enī fumos melācolicos ex
alare caput obfuscando visū. Et eius vsus causat sō
ma terribilia. vone caueant ac eolerici et melancolici
seu inaniati et opilationem in capite habentes. volē

tes ea comedere capiant postea lactucam endiuiam
et similia ut calor temporetur. aut porrum crudum be-
nelorum elixetur cum lactuca ita immudificat humo-
rem grossum a pulmone et opilationē epatis et sple-
nis aperit et porrum cum aceto et succo plantaginis
naribus applicatum stringit sanguinē eaz. Itē por-
rum crudum contusum super morsum serpentis pfert
Item succus porri cum parum mellis sanat vulnera.
et succus porri cum succo radicum lily soluit lūborū
dolorem. Item porrum crudum cū caulibus comestū
vget contra inebrietatem et stimulat ad coitū et por-
rum solo suo odore fugat serpentes et scorpiones.
Confert eciam ad dolorem dentium cum piretro et
succo porri dentibus applicando et interficit vermes
earum. sed usus eius stomachū grauat. sitim puocat
sanguinem incendit si ex eo nūmū comedatur. et semē
porri et allei in potu mixta facit stringere sanguinē
ex pectore. Itē succus eius cū sumatur cōfer t peruca
Et succus cum sale mixtus confert vlceribus fraudu-
lentis. et porrū siluestre vlcerat corpus. et eius come-
stio causat sodam. et puocat urinam et mēstrua et am-
bo nocent vesice et renibus vlceratis. et cōfert emo-
roidibus coctum et moreemplastri suppositū. et e^o vs^o
cōmouet ad coitum et similiter eius semen torrifactū
Et folia eius cum granis mirti valet contra tenasmo-
ne n^o et porrum cum oleo amigdalaz coctū valet in co-
colica. Auicenna.

¶ Pentaffilon funffinger

¶ Pentaffilon grece quinq; foliū latine. eius radix si-
 catius in tercio gradu minime vero caliditate manife-
 sta pncipat Elixatura eius cum edera terrestri doloꝝ
 dentium mitigat ore retenta et ex decoctione eius ⁊ pi-
 retri et parum mellis fit gargarismus qui putredinē
 oris tollit et decoctio eius cum plantagine ventrem
 stringit. Dissintericis necesse adhibetur Arthriticis ⁊
 sciaticis prestat effectum. Elixatura eius cuz ace-
 to et cathaplasmata herpestimono confert seu pdest

et ignem sacrum extinguit cum succo sempuine miscē
do Et ad apostemata et pānericium apposita ad sani
tatem pducit. scabiem soluit. succus radice ei⁹ causas
epatis et pulmonis saluat et potionibus veneno
sis occurrit. decoctio folioꝝ eius cū vino cum folys
sene addito pipere quartanarijs remedium est. Et ab
epilenticis accepta triginta diebus prestat effectum.
Succus etiam folioꝝ ei⁹ ycteris p̄sidium cōfert. Et
fistulis succuseius inmissus prestat sanitatē. Adande
cta Itē decoctio radice eius cum aceto valet ad vl
cera deambulantiā Idem confert erisipilis et pāne
neritio et scabiei et doloribus iuncturaz Idem con
fert ad alcolam. i. apostema oris. Et vinum decoctio
nis folioꝝ eius valet ad epilenciam decē diebus ī po
tu exhibitum. succus eciam radice confert ad solidā
dum ulcera intestinoꝝ et emoroidaz Auicenna Et si
succus eius ore teneatur omnes oris curat passionēs
Et si quis secum deferat opus dat et auxilium. Simpli
us si quis vult a rege seu p̄ncipe aliquid impetrare
liquis impetrare copiam dat eloquencie si secum ipsā
herbam deferat et obinebit qđ Albertus dicit libro
secretorū de virtutibus herbarū.

Eir

Pipinella *libnelln* **beuenellen**

Pipinella est herba similis saxifrage. non differens nisi in pilositate. qz pipinella est pilosa sed saxifraga non habet pilos. unde versus: Pipinella pilos saxifraga non habet pilos. et est calide et sicce complexionis. Virtutē habet diureticā et virtutē dissoluendi lapidē frangit in renibus et vesica. confert etiam contra stranguriā et disstriam. Ad hec omnia valet vinum decoctionis pipinelle et saxifrage et mily solis cū radice petrosilini et spargi. hec eadē decoctio mul

tum potest in colicis et yliaca passio nibus. Similiter
prestat auxiliū contra opilationem splenis et epatis
vel datur sequens potus qui maioris erit efficacie ad
uersus easdem egritudines p̄dictas. ℞. pipinelle sa-
ri frage scabiose cathapucie añ. m. j. floꝝ violaz et bo-
raginis vuaz passulaz añ. ʒ. ʒ. seminū petrosilini mi-
lij. solis anisi liquiricie radicū spargi ⁊ tamarisci añ
ʒ. ij. folioꝝ sene. ʒ. ʒ. ʒ. cibet. ʒ. ʒ. oia p̄tūdāt grosso mō
et buliantur in. lb. ij. aque ad p̄sumptionē tercię ptis
coletur et colatū dulcoꝛetur cum sufficienti zucro et
fiat potus mane et sero tepide sumendus p̄ qualibet
vice in q̄ntitate medij cippi. quo potus p̄sumpto sequē-
tes pillule citra medium noctis exhibeantur ℞. mas-
se pillulaz fetidaz masse pillulaz agregatiuarū. añ.
ʒ. quicq; pulpe granorū coconidiij numero. viij. misce
malaxando cum siropo aut potu superiori et fiāt pil-
lule. ix. Postea dantur diaciminum vel electuarium
ducis p̄ confortatiuis. et ungantur regiones splenis
vel intestinoꝝ vel renū cum ungeto dialtee ubi dolor
expostulat et sumū erit remediū.

Er

Papauer **magfamen**

Papauer frigidum et siccum i scdo scz album. sed pa
pauer nigrum est frigidum in tercio Avicenna Semē
papaueris medicine ppetiit notāter album et semen
papaueris nigri non debet dari qz magis mortificat
virtutē habet inducēdi somnū fiat emplastrz ex semie
papaueris et lacte mulieris et albumis oui circa tēpa
et quidā dāt pueris pulveres papaueris albi cū lacte
ut eo melius dormiant. Et semen papaueris vel ipsa
berba trita cum oleo rosis ⁊ supponatur aut ligatur

Alpostemati calido in principio et sicut valet contra ca-
llefactionem epatis. Et oleum violarum cum semine papaveris
albi conficiatur et inde spina dorsum unguatur febricitantibus
idem valet contra siccitatem membrorum ut in ethica et in alijs
febris. Item contra siccitatem pectoris et consumptionem
membrorum confert diapauper. vel conficiatur electuarium ex
succo liquiritie gummi arabici draganti anisi et seminis
papaveris albi iuxta quantitatem aliorum et conficiatur cum si-
ropo de papauere et fiat electuarium quod valet tabefa-
ctis et ericcatis seu ethicis ut supra. Item si caput la-
uetur cum decoctione seminis papaveris et radicis eius
inducit somnum in febribus acutis in quibus instanciam vi-
giliarum assistit. Item ex succo papaveris marini fit opi-
um quod est frigidum in quarto gradu et siccum in tercio. Item
omnia papauera in figura foliorum conveniunt sed differunt
in floribus. quia aliquod papaver scilicet album habet florem
album. Et papaver nigrum habet florem nigrum. et papa-
ver rubeum habet florem rubeum et papaver cornutum
gerit florem claucum. Et omnia papauera produciunt se-
men nigrum propter papaver album quod habet semen album
Et ex succo papaveris nigri fit opium forte. Item eli-
xatura papaveris in cibis somnum inducit. Et folia pa-
paveris cum aceto exhibitum tumorem tollunt. et ignem
sacrum extinguunt. Et marie dolorem auferunt ab extra
applicando. Et tussim mitigat et fluxum ventris ab-
scindit et si nimium bibitur litargicos facit et occidit
dolorem capitis et aurium cum croco mixtum sedat. **¶** **¶** **¶**

Lij

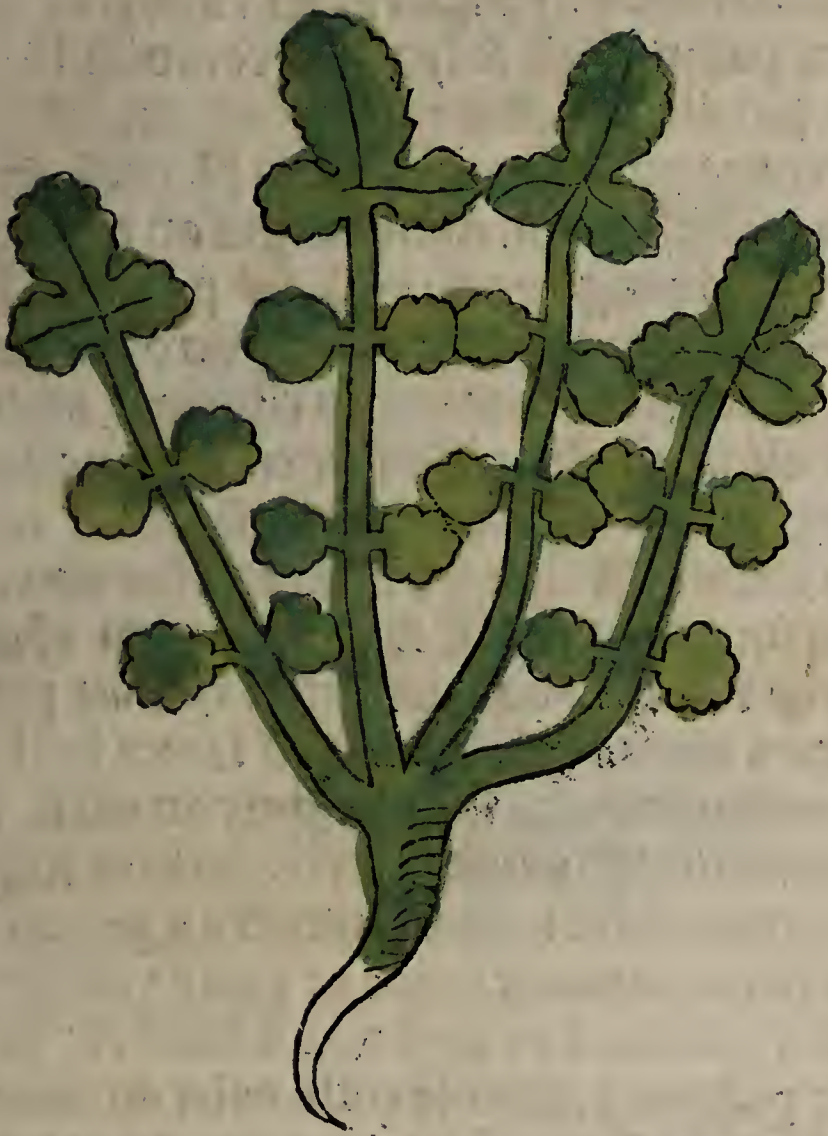

Populus **albenpaum**

Populus est arbor cuius complexio ē cōposita et s̄b
stantia aquea et terrea subtili: p̄ter hoc accidit q̄ ei
us virtus ē cōposita: Et vinū decoctōis corticis e⁹
cōfert sciaticae et distillatōni vrine. Et dicitur q̄ p̄hi
bet conceptionem q̄n bibiūt de radice eius. Et dicit q̄n
potat̄ de folijs populi idem facit post mūdificationē
menstruoz. Et succus folioz populi q̄n distillatur in
aurem tepide p̄fert doloribus eius. Item ab ista ar
bore fluit resina: et hec resina a diascoride et ab alijs

iudicatur medicinalis. Et sanguinē stringit · sudores
et alios fluxus noxios cōpescit. Ex eis quidā sumitati
bus ante p̄ductionem folioꝝ solet fieri ungentum fri
gidū opilatium et caloris mitigatum et somni puo
cantiū. Et hoc ungentū a medicis appellatur ungentū
populion et in multis causis necessariū iudicatur et
hoc ungentū dicitur populion q̄ fit de oculis popu
li v̄z p̄t calorem febulē acutus. Et valet hys qui dor
mire ne p̄iūt vnctis temporibus et pulsibus et plan
tis manū et pedū. hoc idem ungentū cū oleo rosarū
vel violaz mirtū. et super epar iunctū calorem mirabi
liter tollit. et super umbilicū vnctū sudorem puocat
Et tale ungentū fit isto modo R. oculoꝝ populi. lb. j
fopapa fo. mandra. folioꝝ iusquiami solatri vermicu
laris lactuce sempuine añ. ʒ. ʒ. om̄ia p̄tūdantur et bu
liantur cū vino ad vini consumptionē. postea compri
matur p̄ pannū forti cōpressionē cui colato adde au
rugie nouelle porcine sine sale quātū sufficit et moue
atur in patella iuxta ignem in modū ungenti et in va
se reconde Nicolaus in auditorio suo. Serapio.

Erij

Pastinacasyl wildmoren

Pastinaca silvestris .i. daucus asininus . cuius virtus calefacit et abstergit puocat urinā et menstrua tota herba facit hoc maxime vero semen et radix. Sed qñ ex folys eius fit emplastz sup vlcera que incipiūt corrodi cum plantagine conuent ne amplientur . Item quando fit fomentatio cum folys pastinace silvestris et arthemisie cum vino prouocat menstrua. Et p^o talem purgationē bibatur de vino decoctionis seminis

pastinace cū rasura eboris facit ad conceptionē. vinū
etiā decoctionis pastinace siluestris et seminis petrosi
silini feniculi confert stranguirie. Et valet eius deco-
ctio folioꝝ pastinace cū folijs altee et radicū liliꝝ cuz
butiro in patella impastando in modū emplastri mi-
neram pectoris vngendo qđ valet in pleuresi. Et ra-
dix pastinace siluestris in cibis sumpta ad coitum ex-
citāt non fortiter et puocat vrinā. sed pastinaca silue-
stris minus valet in cibis. Domestica vero pastinaca
nomine haucia cōuenientior est in cibo que multum
inflatiuū ē aliqđ v̄tositatis habet et libidinositatis
Semen ergo pastinace domestice id est haucie incita-
tiuū est ad coitum. Pastinaca vero agrestis non ad
est inflatiua ideo diureticū est et menstruorum cōmoti-
uum herba etiā est formacū diaforeticū exterius positū
cū vino cocta addita calamento. Est tamen herba d-
bilior in omnibꝫ respectu seminis ppter admixtionē
aqueose humiditatis. Pastinaca vero siluestris fortior
est ad oīa. vrinas autē mouet et menstrua puocat et
tota quidā herba et marie semen et radix. Quidam
autē siluestrē pastinacā vocant daucū siluestrē. An-
decta radix pastinace appensa collo valet ad tumorē
eius. Et cū serpens nō potest nocere deferenti radicem
Macer

Lxiiij

radice pascuae

Pastinaca domestica: moren

Pastinaca domestica, i. haucia calida est i medio se-
cundi, et humida in principio eiusdem. Et est duplex
eius maneries scz domestica et agrestis. alio nomine
pastinaca domestica haucia appellatur, esui plus cō-
petit talis pastinaca q̄ medicine. Virtutē habet gene-
randi sanguinem multum et spissum, unde auget libi-
dinem cōualescentibz et melancolicis valet cruda. v̄
cocta comesta, et viridis maioris est efficacie, sicca mi-
noris. Fit autē inde vnum conditum ex radicibz sicut

de yringis ad coitum incitandū. et vsus radicis gene-
rat bonū sanguinē et multiplicat sperma. valet ad di-
gestionem bonā pcurandā. Et potest isto modo con-
diri. R̄ radicū pastinace mūdare et coque bene et
coctas minutim. scinde et exprime aquam cui addat
mellis despumati et coquatur vsq; ad mellis cōsum-
ptionem et p̄tinuo moueatur ne adhereat. cacubo et
citra finem decoctionis appone pineas mūdadas. po-
stea apponas spēs aromaticas vt cinamomi zinzibe-
ris galange macis nucis muscate ꝛc. Et vsus illius cō-
diti virtutem digestiuā miro modo cōfortat et bonū
sanguinem p̄pagat et mltiplicat sperma. Eodē modo
fit conditū radicū yringi vel secacul. ¶ Latearina. Et
pastinaca domestica a quibusdam daucus domestic⁹
appellatur siue hāucia. Est autē talis magis digestibi-
lis q̄ daucus siluestris quantū ad radices. Et radix
talis pastinace domestice est excitatiua ad coitum qz
est ventositina et calefactiua et humectatiua que tria
vt plurimū concurrunt ad carnis libidinem. ¶ Ande.

Rosa

Rosa

rosen

Rosa frigida est in primo ⁊ sicca in secundo gradu. et rose viridis et sicca cōpetunt vsui medicine. eligende sūt rose rubee in medicinis. de rosis viridibus multa sūt scz mel rosaz ⁊ zucrū rosaz et mulla rosaz. sirop⁹ ros. oleū ros et aqua ros. Adel rosaz sic fit. inel despumetur et coletur cui misceantur folia ros minutiz incisa et aliquantulū decoquit zucrū rosaz sic fit. Recipiātur folia rosarum optime contusa vel minutim incisa ⁊ cū zucro albo ⁊ soli p̄senteē pro ipsius fermētatoē

Siropus rosarum sic fit. R. succi rosarum cum zucro albo misceatur penes ignem coquendo ut decet et conuenienter datur flemmaticis melancolicis et colericis debilitatis propter dissolutionem spirituum. Ad idem valet zucrum rosarum notate colericis. sed flemmaticis datur mulla ex aque et melle rosarum facta. vel dat mel rosarum cum aqua decoctionis seminis feniculi flemmaticis ad mundificandum stomachum a suis humoribus zucrum rosarum habet virtutem constringendi et confortandi. ideo valet dissintericis et lientericis seu diaricis et in tali casu misceatur par mastice pro consolidatione ulcerationis intestinoz quod ut plurimum consequit dissinteriam. Confert etiam zucrum rosarum contra vomitum cum aqua pluviali. Contra syncopim et cordiacam passionem que fit ex calefactione spiritualium membrorum detur aqua rosarum vel siropus rosarum vel zucrum rosarum. Item contra calefactionem epatis et dolorem capitis fiat inunctio regionis epatis cum oleo rosarum. vel frons vel tempora ungantur pro dolore capitis. et contra disforesim vel nimium sudorem ungetur corpus cum oleo rosarum mixto cum puluere sandali rubei et albi. Et oleum rosarum secundum quosdam fit implendo vas vitrum rosarum et oleo et faciunt bulire in caldario aqua pleno. Item contra corrosionem oris valet mel rosarum cum aqua rosarum mixtum et contra syncopim et cordiacam passiones detur aqua rosarum in potu et facies irroretur. Et in colirijs oculoꝝ miscetur Serapio. **¶** Andecta Avicenna de viribus cordis.

Er

Ruffianus

rettich

Ruffianus calidus est et siccus in secundo gradu. Radix autem eius magis competit usui medicinæ et viridis magis quam sicca, habet autem virtutem incidendi et dissolvendi et ex eo fit oximel hoc modo. Radix contundantur et mittantur in aceto ad tres dies postea aliquantulum bullantur et colature detur mellis sufficientia tale oximel valde contra quartanam et quottidianam Sed si predictæ colature misceatur zuchrum fit siropus conveniens contra quottidianam ex flegmate salso vel contra tertia

nam notā. i. impuram scz mirtam ex colera z flecma
te. Item si frigidi humores sint idigesti in stomacho
radices raffenii infusas in aceto z parum mellis come
dat paciens ad saturitatem post bibat aquam calidā
z digitis in ore missis vt penna in oleo inuncta vom
itus pvoceat. Et ipa herba in vino cocta z absintheo
z oleo cathaplasmata regioni splenis valz cōtra du
riciem eius. vel cathaplasmetur pectini soluit strāgu
riam et dissuriā ¶ latearius. Et succus raffenii vel
aqua decoctōnis raffenii cū cerusa z paz mellis ros.
cōfert lentiginibus faciei z omni liuori eius faciē in
de abluendo Item raffenius quando comeditur ge
nerat ventositates z facit eructuare z pvoocat vrinam
z calefacit. Et quādo comedit ante cibū impellit cibū
ad superiora z non facit cibū descendere ad fundū sto
machi. Et ppter hanc causam qñ sumitur ante cibum
pvoocat vomitū. Et quando sumitur post cibum mol
lit ventrē z inuat cibū ad descēdendū. Et quādo deco
quitur radix raffenii in cibus cōfert tussi et humoribz
grossis cōgregatis in pectore. Et est conueniens in
ydropisi de causa frigida. Et quando succus eius mi
scetur cū farina lolij facit nasci pilos in alopecia. Et
gargarism⁹ ex eo factus resoluit squināciā. Serapio

Radix**mirretich**

Radix calida est ⁊ sicca in tercio gradu. et ē herba cuius radix simili modo appellat̃. et radix vsui medicine cōpetit. Et radix raffani domestici similem habet virtutē raffani ī capit̃lo precedēti. ⁊ cōfert cōtra easdem causas ⁊ eodē mō sed nō adeo efficax. Plateari⁹. Itē radix ei⁹ v3 cōtra calculū se resoluentē. principaliter eius aqua prodest. Similiter valet aqua eius calida sumpta prouocando vomitum cum penna vel cum folio quercus. Et raffanus domesticus est radix.

sed quod nos vocamus raffanum est raffanus agrestis
Pandecta. Et folia radice in cibis sumpta resistunt
veneno. Radix etiam ieiuno stomacho sumpta com
mesta vel potata magnum prestat sanitatis adiuto
rium. sed inflationem facit et ructiones fetidas. Se
men eius urinam mouet ventrem malaxat decoctio enim
radicis in cibis prificis potest et flegma thoracis pur
gat. Et decoctio radice cum oximelle sumpta vomitum
mouet cum melle mixta putredinem oris curat ab
luendo os. Et decoctio radice in aqua liniorez faciei
tollit et vim fungorum venenosorum compescit Semen
vero eius cum acceto coctum et potatum splenem
minuit. decoctio totius herbe radice et altee in mo
dum cathaplasmatum ydropicis applicata confert et
spleneticis. Et Pandecta dicit nos autem experti sumus
de hac planta multociens quod quando coquitur multum cum
kistordei donec dissoluatur in decoctione et detur in
potu habet magnam efficaciam in egritudinibus pe
ctoris antiquis que fiunt ab humoribus grossis. Item se
men eius confert venenis sicut teriaca. et rasis dicit au
toritate Serapionis quod expertus fuit hoc et inuenit ve
ram quod aqua radice raffani domestici super scorpionem
distillata vidit ipsum statim immobilem et de inde in
flatus est et crepuit per medium. Serapio.

Ruta

rutte

Ruta calida est et sicca i tercio gradu cuius duplex est maneries scz domestica et agrestis que pigame dicitur. Et folia et semina cōpetunt vsui medicie. Virtute habet diuretica et dissoluendi et consumendi. Pulnis rute cum piretro naribus inflatus fleema educit et cerebrum mundificat ideo valet ad epilenciam et alias discrasias cerebrales vicio flecmatis causatas. vinuz etiam decoctionis rute et pionie et rozis marini valet ad idem notanter ad epilenciam. Item Chinum deco

1033
erionis rute in potu datū valet contra defectū visus
Vinum decoctionis rute cum piretro valet dolori de
cum abluendo os . Et contra paralysim mēbroꝝ va
let vinum decoctionis rute ⁊ castorij ⁊ herbe paralif
Item contra yliacā passionem ⁊ colicā valet succus
rute cum paz pulueris esule ⁊ mellis mutuo miscēdo
et detur patienti in potu . Item cōtra tenasmonem
decoquatur ruta ⁊ tarusbarbatus in vino ⁊ oleo et
fiat eukacisma . i . sessio sup talem decoctionem calefa
ctam . Vinum ecia decoctionis rute ⁊ absinthei ⁊ cor
ticis tamarasci vel floꝝ geneste cōfert opilatiōni sple
nis et epatis . Et ruta ⁊ anetum cocta in vino ⁊ oleo ⁊
cathaplasmata pectini cōfert strangurie et dissurie .
Item ad menstrua prouocanda ⁊ fetum mortuum ⁊
secundinam educendam detur triffera magna cum suc
co rute . Idem operat succus eius solus per os dat⁹
aut pessarisatus cum mirra . Et contra lippitudinem
oculoꝝ ⁊ rubedinem puluis thucie cum succo rute cō
ficiatur . Contra venenum bibicum vinum rute bibat⁹ .
Et contra morsum animalium venenosoz valet ruta
emplastrata morsui . Et si quis fuerit totus circūdat⁹
ruta viridi secure potest accedere ad basiliscum inter
ficiendū . Serapio auctoritate diascoridis ruta est de
rebus cōferentibus inflatiōibus ⁊ ventositatibus et
ipa extinguit libidinem . et eciam prouocatiua vrine
et menstruoz .

Lxviiij

Rosmarin⁹ : rosemarin

Rosmarinus ca. 7 siccus. 7 est frutex cuius excessus in qualitatibus p plateariū nō determinat. Sed pandecta auctoritate mesue ē cali. 7 sic. i. tercio gradu. 7 ei⁹ sunt plures species. Et virtus oīm speciez est siccis et hoc q̄ resouit mollificat abstergit 7 icidit. 7 succ⁹ eius cū aqua mellis curat obscuritatē visus que fit ex humiditate grossa. Emplastrum factum ex folijs rosmarini et succi plantaginis confert fluxui sanguinis emoroidarum. Et idem sedat ad apostemata

calida ani et extenuat emoroidas egrediētes et ma tu
rat scrofula et apostemata difficilis maturationis ad
dita radice altee. Et vinū decoctionis foliorū rois
marini cum scolopendria et boragine confert ycteri.
cie. 7 qñ sumit in potu cū vino addita paritaria cōfert
torsionibus ventris et vinū decoctionis eius et semi
num feniculi et petrosilini et arthumesie pdest vrinā
et menstrua puocādo. et succus eius expressus cum
aqua feniculi. cum thucia miscendo fit inde colirium
qd acuit visum. Et semen eius qñ sumitur in potu fa
cit idem et qñ decoquit ipsa tota herba rois mari
ni cum calamento in vino et oleo et vngat inde cor
pus prouocat sudorem. et sic confert in ydropisi. Et
vinum decoctionis rois marini et rute valet in epilē
tia addito par piperis. Et puluis rois marini cum
farina lolij vel furfuris cum succo ebuli et par aceti
miscendo valet in podogra. et quādo abluitur caput
cum aqua decoctōnis rois marini et maiorane 7 flo
rum scicados confert cerebro et dolori capitis. Con
tra sincopim detur dianthos cum vino decoctionis
rois marini. Contra humiditatem vne vinum deco
ctionis eius gargarisetur cum parum piretri. Cōtra
dolorem intestinorū ex ventositate detur vinum deco
ctionis eius et cumini. Ad menstrua puocanda et ad
conceptionem fiat fomentum circa pudēda cū aqua
decoctionis eius et mellisse. Serapio.

Rapa

ruben

Rapa calida in secho et humida in primo multūplus alijs herbis nutrit. dure tamen est digestionis mollez et inflatā facit arnē ppter sui v̄tositatē et inflatōz ideo augmentat sperma ⁊ puocat coitum. Et quanto magis decoquantur et melius nutriunt. et nocumētū earum aufertur et decoqui debent cum carne pinguiū Item podagrīci et artetici si fontententur in earum decoctione dolorem sedant. Et vinum decoctionis seminis raparum domesticarum valet contra serpentis

morsum et tale vinū illiniū sup morsum serpentis p
dest. Item rapa inflat et semen seu sperma in homine
generat. Item due sunt species rapaz scz domestica
que superius dicta est et agrestis q̄ vocat rapola secū
dū Pandectā cuius succus mirabiliter herpenibz et fi
stulis impositus medet et semē eius ē teriaca venenis
Rape cocte et comeste nutriunt et generant ventosita
tes et incitant ad libidinem et augent in spermate Et
decoctio rapaz applicata sup podogrā et sup scissu
ras que fiunt a frigore pfert eis. Et quādo fit empla
stz cum rapa cōtrita cū succo ebuli facit ad idem. Et
qñ fodiat rapa vna ad cuius cauaturā ponat cera li
quefacta cum oleo roī et ponitur sup cineres calidos
et calefiat multum confert scissuris ulceratis que fiūt
a frigore. Item folia rapaz cocta cum petrosilino z
feniculo et boragine in iure carniū et comedantur
puocant urinā. Item semen rape ponitur in confecti
onibus teriacaz que fiunt contra venena. et semen ra
pe agrestis administratur in medicinis que mūdificāt
faciem corporis scz cum farina lupnozet farina faba
rum et cerusa in aqua miscendo. Et est alia species ra
pe q̄ pue qñ p̄medit generat inflatōes. et eius nutrim
tum est minus alterius rape. Serapio.

Li

credo semper

Ribes fant iohans trublin

Ribes est frigida et sicca in secundo gradu et est fructus cuius fructus est rubens et dulcis cum acetositate et stipticitate. et ex hoc contingit quod infrigidat stomachum et abscindit fluxum ventris et vomitum et situm et rob eius. i. succus eius profert cordiacis et vomitui et fluxui qui fiunt a colera: et puocat appetitum cibi sua frigida te et succus eius exprimitur ex fructibus quando teruntur et coquitur expressura illa donec habeat solum et tunc succus abscindit situm que accidit a calitate et a colera

Et confert morbillis et bothar que fiunt in corpore
sicut sunt variole cum similibus. Et modus siropi eius
est sicut siropus de berbaris et est frigidus et siccus q̄
potest isto modo fieri. R. succi ribes. lb. j. succi bora-
ginis q̄r. lb. seminis plantaginis seminis citoniorum
añ. 3. ij. buliantur cū paz aceti ad consumptionē ter-
cie ptis et colature addatur zuci albi qđ sufficit pro
dulcoratione et fiat siropus queniēs calori febrili et
fluxui ventris ex colera. valet etiam contra pestilēciaz
cum aqua acetose exhibendo et sinim extinguit Et stu-
pefacit dentes eius succus ori exhibitus et succus ri-
bes cum aqua plantaginis potatus cōfert emoroidi-
bus et ebrietati Serap. et Pandecta auctoritate raf-
ribes est frigida et sicca stringit ventrem. et idē aucto.
mesue frigida est et sicca in scdo gradu. rob eius. i. suc-
cus fructuum Ribes est sicut rob acetositas citri ca-
lorem colere et exuberantiam sanguinis extinguit Et
valet apostematibus pestiferis seu pestilentie Item suc-
cus ribes cum pulvere thucie nirtus acuit visus. etiā
succus eius valet dolori capitis exfrigiditate.

Erri

Rubeatinctoz klebekrut

Rubeatinctoz est calida ⁊ sicca in secundo fm plu-
res autores: Sed fm auerroim in colliget ca. de ru-
beatinctoz ca. est ⁊ sicca i tercio gradu Et est duplex
scz domestica ⁊ siluestris vel maior ⁊ minor. Adaior e
que maiora habz folia. Adinoz que minora habz fo-
lia et minoris virtutis. habz autem virtutem cofortā
di sua pnoticitate ⁊ diuretica est sua amaritudine Cō-
tra debilitatem stomachi et epatis ex relaxatōne de
vinum decoctionis eius ⁊ masticis. Valet eciam em

1123
plastrum sup stomachū factum et puluere radice rubee
beetinctoz 7 puluere galange 7 mastice et oleo 7 cera
ad menstrua puocāda 7 fetū mortuū 7 secūdinā educē
dam cōtundatur radix rubee tinctoz cum melle vngā
tur 7 cū scāmonia spergat 7 fiant inde pessaria 7 imic
tatur matrici et valebit ad predicta. Item aqua deco
ctionis eius si caput inde abluat reddat capillos ru
beos Quidam ppinant radices tincture rubee pulue
risatas cū mellicrato sciaticis necnō paraliticiis Suc
cus eius auribus infusus dolorem auriū mitigat cū sul
phure mixtus Mandecta. Virtus eciam radice rubee
tinctoz mundificat epas et splenem et aperit opilati
ones eoz et puocat menstrua et vrinam grossam pu
uocatione forti. et abstergit absterfione tempata om
nia que indigent absterfione. ideo cōfert morpheae al
be puluis radice eius cum puluere aloepatici 7 succo
allei et paz mellis inde vngendo morpheam. Et ra
dix hui⁹ herbe est rubea sicut appellatur. et habz vir
tutem puocandi vrinam. 7 quando bibitur succ⁹ ra
dice cū mellicrato cōfert ictericie sciaticae 7 paralisi
et facit mingere vrinam multum grossam. et fortassis
facit mingere sanguinem ideo valet miscere mastice.
Serapio capitulo eodem.

Solatrium nachtschat

Solatriū est siccū in scdo. et sunt quatuor species. una earū comeditur alie vero nō .et illa que comeditur est domestica .et est herba non magna habens ramulos plurimos .et folia eius nigra similia folijs baselico nis .et habet semen rotundum cuius color est viridis et niger .sed quando maturatur fit rubeum .et quando frangitur inuenitur in eo humiditas multa ⁊ granula sunt semina ei⁹ .et sapor ei⁹ est stiptic⁹ ⁊ ē ꝑpositū ex vtriusq; cōpositis vult inuere serapio qz in eo sunt

1073
due substancie scz terrea 7 aquosa. Et quando fit em-
plastrum ex folijs solatri 7 lappacio acuto cum ace-
to 7 sale factum resoluit apostemata 7 curat scabiem
ulcerosam 7 puritū eius. Et idem valz inflatōni sto-
machi. et succus solatri v3 doloribus capitis ex cau-
sa calida ab extra applicando. Et succus eius misce-
atur cum cerusa 7 litargiro et oleo rosaz 7 parū aceti
confert erisipile 7 alijs apostematibus multū ignitis
Et quando idem miscetur cum pane valet scabiei vl-
cerose. et quando fit nastale vel pessarium cū succo so-
latri 7 plantaginis 7 puluere boliarmeni confert cur-
sum humiditatum matricis. et cum succo solatri 7 suc-
co scolopendrie cum zucro fit siropus cum clarifica-
tione cui addendo reubarbaz 7 maxime cōfert opi-
latōni splenis 7 epatis. **Uel q̄ melius est.** R. succi so-
latri. ℥. iij. reubar. ℥. j. spice. ℥. ʒ. zucri ℥. ʒ. terēda terā
ē z tepide administret. et cōtra calida apostemata sto-
machi vel epatis vl̄ intestinoy confert succus solatri
cum aqua ordei 7 multū approbat. Idem valet con-
tra calefactōnem epatis pecia panni intincta in suc-
co eius sepe applicata regioni epatis prodest. Idem
fiat cōtra colicam 7 podogram. vel ipsa herba trita
cum oleo vel aqua rosarum desuper ponatur Contra
calida apostemata in principio confert solatrum cum
aceto contritum p̄ percussione. 7 solatrum raro p̄
alimento sumitur. sed vt medicina gracia infrigida-
tionis. **Handecta. Serapio 7c.**

Æriij

Spinachia Spenatkraut

Spinachia ē frigida et humida in fine primi gradus
Lenire habet ventrem ⁊ cōfert dolori pectoris ⁊ pul
monis et doloribꝫ qui fiunt a colera ⁊ sanguine. Et
nutrimentū eoz est melius nutrimento atriplicis. et ē
operatio spinachie prope operatōnem atriplitis. et ī
ipsis est virtus abstersiva lauativa ⁊ vincūt coleram.
et comeduntur in oleribꝫ uel buliantur cū carnibꝫ re
centibus. Conferunt eciam doloribus dorsi vicō san
guinis et est lenitina ventris. et fortasse restringunt

stercus a iure eorū ergo auferantur spinachie a iure suo et si comedant conferunt anbelicū et pectori et pulmoni calido. Item spinachia ingreditur optimū genus olerum tempe cōstipatiōis vētris quod notāter potest sumi tempe estatis et fit isto modo. R. spinachie et blettes et atriplex et lactuce borago. que omnia buliant maxime in iure carniū recensium et multum conferunt ad predicta accidencia. Sed ubi est maior intentio in frigidatiōis in corpore exuberāter calido possunt addi portulace. Et ubi est maior intentio lubricatiōis precipue in corpore multū cōstipato ex calore addat mercurialis cū uispassulis. In hieme uero cōferunt olera facta ex nasturcio aquatico petrosilino et urtica minori et feniculo et spinachia quod omni tempe potest sumi. et nunquā expedit corpori tempato quod herbe crude sumantur exceptis lactucis et portulacis et boragie temporibus feruidis ad cōpescendū sanguinis feruorem et estuationem in stomacho et epate. Et usus frequens olez non cōfert ut per Auerroim quito colligz omnia olera generant melancoliā. dempta lactuca et boragine.

Siler montanū wilkōmel

Siler montanum. i. siselios calidū ⁊ siccū in fine secun-
 di gradus sibi ⁊ Sandectā ⁊ Alucēnam. Virtutem ha-
 bet incidendi et dissoluendi humores fleumaticos fi-
 scosos ⁊ congelatos. et ꝑpter hoc aperit vias or-
 ⁊ cannales opilatōnes ⁊ ꝑuocat urinam ⁊ me-
 Et confert asmāti et omnibꝫ egritudinibus fl-
 cis. Et semen sileris montani ponitur in me-
 Virtutem habet diureticam. Linū decoctō-
 eius cōfert cōtra stranguiriam et dissuriā ⁊ contra

opilatōnem splenis ⁊ epatis renū ⁊ vesice. Et puluis
seminis sileos cū ficubꝫ siccis mixtus cōfert ad idem
Fumigatio eciam facta cū herba sileris montani et
abrotano menstrua puocat ⁊ valet cōtra stranguiri
am ⁊ dissuriam ipse herbe in vino cocte pectini empla
strata stranguiriam soluit. Et vinū decoctōnis sileris
montani et radicis yreos cōfert in asmate et epilēcia
Et Serapio auctoritate Dioscoridis. Virtus eius est
calefactina scz radicis eius et seminis. Et quando su
mitur vinum decoctōnis eius puocat urinam. ⁊ coar
tatōni anhelitus pfert ⁊ suffocatōni matricis ⁊ in pu
uocando menstruum expellit fetū. et idem eciam pfert
tussi antique ⁊ debilitati digestionis et torsionibꝫ ven
tris et debilitati epatis. et quādo sumit ex semine ei
us aut radici eius in vino et pipere pseruat et defen
dit hominem a frigore aeris. et propter hoc cōfert iti
nerantibꝫ in hieme. et quando homines ⁊ alia anima
lia de hac planta comedūt tempe coitus eoz confert
eis statim ad pregnandū Pandecta et Serapio. Alui
cenna. Chinū decoctōnis radicis eius ⁊ seminis cōfert
in dolorem dorsi. et aqua decoctōnis eius ⁊ ros valz
in soda idest dolore capitis.

LXXV

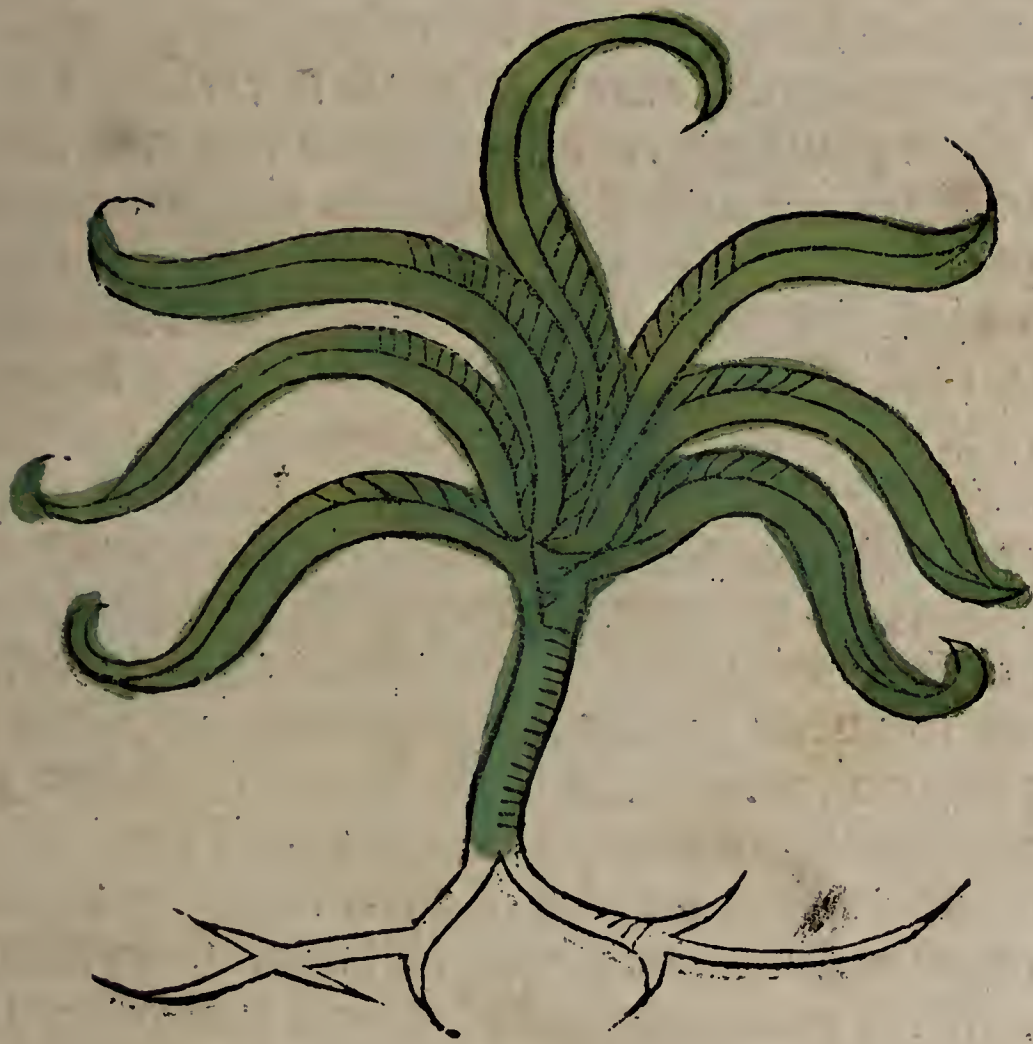

Sinapis

senff.

Sinapis est ca. et sic. in quarto gradu. et eius duplex est species. una est cuius semina exterius sunt subnig interius vero alba. Alia cuius semina interi⁹ et exteri⁹ us sunt alba. et habent unam virtutem sed prima species est acutior scda. Et est eligendū illud quod non est nimis siccum nec extenuatum et fit granum grossū et si frangitur est album. Virtus folioꝝ est ulceratiua propter hoc pungit multum quando teritur et misce- tur cum radice enule puluerisate et dimittat^r p horam

et confert sciaticę ulcerose. Et quādo miscetur cū oleo
launi et inde linitur scabies ulcerosa sanat eam. et idē
confert dolori splenis ⁊ aufert eciam maculas ungui
um. Et quando radix eius suspendit̃ collo patientiū
dolorē dentium p̃dest. Et habet eciam virtutem aŃ
bendi ⁊ p̃sumendi supfluitates cerebri quādo maslica
tur vel fiat gargarismus cū pulvere eius et piretri ⁊ zi
ciberis ana pondere cū melle rosarū ⁊ aqua plantagi
nis miscendo. Idem cōfert apostemati oris ⁊ in casu
vulnē. Et quādo fit ex semine sinapis et vitellio oui et
paz salis ungentū valet ad scrofulas. Et pulvis ei⁹
mixtus cum zyncibere narib⁹ appositus causat sternu
tationem et valet in epilepsia et litargia q̃ exitat eos
taliter patientes. Et eciam quādo fit emplastrū ex eo ⁊ se
mine rute ⁊ eius oleo cōfert in litargia capiti applicā
do pilis prius abrasis. Et semen sinapis cū succo ab
rotani mixtus valet ad alopeciam et ad dolores anti
quos sc̃z splenis ⁊ sciaticę passionis quia trahit ma
teriam ad exteriora et cōsumit eam. Et quando misce
tur eius semen cū cerusa et melle ⁊ aqua dissolutionis
furfuris tritici mūdificat faciei maculas. Et semē ei⁹
coctum cū aceto valet ad scabiem ulceratam. et aqua
decoctōnis eius valet febrib⁹ p̃ioticis siue interpella
tis. Pandecta. Auicenna!

Squinātum kameelgras

Squinātū dicitur palea cameloz quia cameli eā her-
 bā comedūt calidū ⁊ siccū in secō Adāocta ⁊ Aliū.
 In arabia repit. Eligendū est subalbidū. et quod dur
 existit circa stiptitē abiciat. Virtutem habz purgādi
 flecma pncipalī nō qđ p se ponit sed eū purgātibz fle-
 cma vt polipodio esula ⁊c. In ipso est stipticitas q̄
 re confert in fluxu sanguinis intestinoy et renū. Et
 quando bibitur vinum decoctōns ei⁹ cū polipodio
 ⁊ succo sumiterre cū zūcro miscēdo cōfert ī ydropisi

de frigida causa. et vinū decoctionis eius cum pipere
valet in spasmō et dolore lacertoz. Confert etiam in
dolore matricis vicio ei⁹ nimie lubricatōnis fiat ex
ipso et plantagine et bursapastoris cum vino eukaci
sina. Et squinantū est herba similis ciperō et reperitur ī
pratis. Et fortassis ex eo tota terra vbi nascit⁹ et quā
do desiccatur fit album. Et quod ex ipso administrat⁹
sunt folia flores et radices. Alicēna dicit qd squinan
tū est duarū speciez. vna earū est que non habet fructū
nigrū sed apparet vt cauda equina. Aliud est arabi
cum et est boni odoris et est maioris efficacie Squinā
tum in vino decoctum cū arthinesia et cathaplasma
rum pudendis menstrua educit stranguriam et dissuri
am soluit. Et puocat urinam vinum decoctionis ei⁹
et seminis feniculi. et in radice eius est stipticitas. pro
pter hanc stipticitatem administratur in fluxu sangui
nis Serapio. Flos eius est pauce stipticitatis calefa
ctius mollificatiuus frangens lapidem. aperitiuus
orificioz venaz. puocatiu⁹ urine et menstroz et re
soluit inflationes. Et confert sputo sanguinis et do
lori stomachi. Et oleum squinanti pdest in pruritu.
Alicēna. squinantū est stipticū. qd propter cōfert eius
flos fluxui sanguinis vndecunqz fit. **¶ Andecta.**

Serpentaria noterwurcz

Serpentaria. i. draguntea maior calida et sicca. Herba est cuius radix vsui medicine. excessus eius non determinatur ab autoribus Platearius. sed pandecta auctoritate serapionis. c. de luff. i. draguntee dicit qd draguntea est maior ⁊ minor. Maior e que vocatur serpentaria quia habet vestigia in modū serpentis. vel quia venenum serpentis fugat. Sed minor est illa que vocatur aaron. et est illa que habet folia plana. Pandecta eciam auctoritate Galieni. vj. simplicium

capitulo de serpentaria. substantia radice eius subtilior est substantia radice aaron et in sapore eius est acuitas et amaritudo et stipticitas parca. et est calida. et sic in primo. Virtutem habet dissoluendi et mundificandi. et succus eius mixtus cum aqua rosae et cum parte ceruleae et in sole temperetur et inde facies pungetur ipsam enim claram reddit et pannum eius deponit. Et prodest fistule pulvis radice eius conficiatur cum sapone et fistule imponatur foramen eius dilatat intantum quod os fractum seu putrefactum extrahi possit. Item confert etiam ad cancerum isto modo. R. pulueris serpentarie duas partes et tertiam partem calcis vine misceatur cum parum vini vel aceti in modum paste in testa super carbone excutetur et pulvis inde factus cancro supponatur. cancerum corrodit mundificat et curat. Ad apostema maturandum et rumpendum et ad menstrua provocandum folia viridia cum oleo cocta cathaplasma super apostemata et suppositorium inde factum provocat menstrua. Serpentina habet quidam aliquid simile aaron tam in folijs quam in radice sed acrius est eo et amarior ideo magis calefactivum. et radix eius expurgat viscera omnia grossos humores et fiscosos subtiliat. ideo vinum decoctionis eius et scolopendrie mundificat et aperit opilationes splenis et epatis et renum quod subtiliat humores grossos. Adiecta. Sed albertus de virtutibus herbarum dicit. serpentaria cum trifolio inhumata generat serpentes rubeos et virides de quibus si fiat pulvis et ponatur in lampade ardente videbitur copia serpentum.

Lxxviiij

Satirion stendeliwurcz

Satirion. i. testiculus vulpis est calidus et humidus in primo. habet folia similia folijs lilij albi et eciam in floribus conuenit et quod de ipsa administratur est radix que dulcis est. et in humiditate eius est inflatio superflua gracia cuius incitat ad libidinem. Et uinum decoctionis radice eius incitat ad libidinem. et radix eius elixata cum carnibus recentibus vel assata magis conuenit ad carnis libidinem. et Dioscorides dicit capi. orchis. .j. satirion qd si uir comedat maiorem

partem radicis satirionis generat masculos. ⁊ si mi-
nozem partem generat feminam. Et mulieres parciū
ytalie dant eam radicem tritam cum lacte caprino ad
incitandū libidinem. Virtus eciam radicis eius ē que
resoluit apostemata inflata quādo ponitur sup ea de
coctio radicis cū oleo. Et eius succus cū melle rosaz
mundificat vlcera sordida ⁊ apostemata fraudulen-
ta putrida curat ⁊ erisipilam que est defecatio cutis
vicio sanguinis colerici. et in ipsa est stipticitas ideo
retinet paz ventrem quādo bibitur ꝑcipue. alia eius
species que simili modo apparz. sed illa species habz
florem purpureum. et illa species trita cum sale aperit
emoroidas. Et quando administratur sicca ꝑhibzꝑoi
latatōnem vlcerum et abscindit putredinem eorū et
curat vlcera fraudulenta que sunt in ore. Sz est alia
species satirionis que vocatur palma cristi cuius fo-
lia sunt similia folijs prime speciei satirionis sed sunt
graciliora cū nigris maculis que venenis resistit quā
li quis penes se habuerit a maleficijs ⁊ venenis secu-
rus erit ꝑandecta. Et illa species est calida ⁊ sicca ī
scdo ⁊ est ei ꝑprietas mūdificandi cutem ⁊ cōfert mē-
bris nervosis. ꝑandecta auctoritate Auicēn.

Scicadoscitri. mottēkrut

Scicadoscitrinū ē absinthēū marinū calefacit in scdo gradu ⁊ desiccatur in terco habēs minutū semen sile semie herbe que dic' tur abrotani. ⁊ ē plēa semine ⁊ habz folia stricta ⁊ nō est ita amara sicut absinthēum. ⁊ hz odorem grauem. ⁊ nō est tante stipticitatis sicut absinthēum sed virtus ei⁹ est diuersa a virtute absinthei Nam est mala stomacho et occidit vermes in ventre plusq̄ absinthēum quādo apponitur extra et qñ recipitur ab intra. Et quando sumit cum melle interficit

vermes et expellit eos cum laxatione leni. Et quando
coquitur cum lentibus et bibitur facit idem. Citrus eci-
am scicados citrini est instissima resolutiva ventosita-
tum. Et eius cinis cum oleo eius vel oleo amygdalino li-
nitus confert alopecie. et eius oleum facit nasci barbā
que tarda est. et decoctio eius cum aceto prohibet herpestio
meum et carunculos. Item ad obturaciam valet vapor
decoctionis eius in aqua ros. et resoluit eam. Confert
difficultati anhelitus vinum decoctionis eius. Item
decoctio eius et absinthii in aqua et exhibeatur cum pa-
rum mellis extrahit vermes et ascarides et interficit
eos. Et vinum decoctionis eius cum arthemisia et semi-
ne petrosilini puocat urinam et menstrua. Et eius ole-
um confert frigori rigoris febrilis pulsuum manuum et
pedum ante horam rigoris inde unguendo. Idem oleum
confert puncture scorpionis aut aliorum animalium veneno-
rum. Item vinum decoctionis eius et draganti spiritu-
alia calefacit membra miscendo cum parum zuchi propter
eius amaritudinem. Idem valet contra stranguiniam et
dysuriam et ad opilationem splenis et epatis addendo
scolopendriam. Item cum infirmus surgit ab infirmitate
ad nervorum confortationem valet aqua decoctionis ei-
us et lauendule.

Scicadosarabicum von arabien

Scicadosarabicum est calidum et siccum in tercio gradu. *Phaedra*. Sz fm Jo. mesue. ca. de scicadosarabico e cali. in pmo et sic. in scdo. et est compositum ex partibus terreis frigidis dantibus ei stipticitatem paucam et ex partibus igneis subtilibus a quibus insunt ei acuitas et amaritudo. sed acuitas plantae est sua amaritudie. et amaritudo plantae est stipticitate ipsius propter quod est subtiliativum resolutivum

aperitiuum opilatōnum absterſiuum et reſolutiuū na-
ture et eſt preſeruatiuum ꝑhibens a putrefactione . et
eſt ex parte ſtipticitatis pauce ꝑfortatiuum cordis ꝛ
cerebri ꝛ neruoz et viſcerum. Et ꝑhibendū eſt haben-
tibus co.eram in ſtomacho. conturbat enim eam iudcēs
ſitim et vomitum et eſtuationē laborioſam. Et eciam
colericis obest. Et eſt ex debilitate ſoluentibus ꝑpter
quod miſcendū eſt ei ſal gemma aut mirabolani indi-
ſeu kebuli magnificant enim operatōnem eius. Et ſci-
cados arabicum ſolutione educit melancoliam ꝛ ſce-
cma. mundificat cerebrum ꝛ neruos ꝛ membra ſenſu-
um. et ꝑꝑrie in egritudinibus capitis. Effuſio florū ſci-
cados arabici ſz. ʒ. ʒ. vel. ʒ. ʒ. in aqua caſei cum uul-
ꝛ paſſulis additis mirabolanis nigris vel kebulis ʒ. ij .
ꝛ ſtet in fuſione ꝑ noctem coletur ꝛ colature addatur
diaſenicōnis vel dia ſene. ʒ. ij. caſſiſtule. ʒ. ij. miſce ꝛ
fiat hauſtus cōueniens ꝑ ſolutōe humoz vt ſupra. et
fomentatio facta ex eo et maiorana et ſpicaceltica cū
aqua decoctōnis eius. vel lotio capitis ꝑfert egritu-
dinibus frigidis capitis Et oleum ſcicados arabici cō-
fortat cerebꝛ et neruos et os calefacit ꝛ viuificat. et
enaporatō decoctōnis eius aperit opilatōnes nariū.
Et vinum decoctōnis eius ꝛ ſcolopendrie cū ſquilla
eſt medicina bona in opilatōne ſplenis. epatis ꝛ vi-
ſceꝛ et eſt ſedatiuum doloris lacertoz ꝛ neruoz ꝛ iūctu-
raz ꝛ in omēz modū admiſtracōis ADeſne Serapio .

Spargus **spargen**

Spargus calide et sicce cōplexionis. habet virtutē aperitiuam opilatōnum splenis et epatis et renum. ⁊ habet eciam virtutem absterfiuam. et ꝑꝑꝑe semen eius et radix. Et quādo decoquitur radix eius et bibit̃ decoctio ipsius cōfert stranguirie ⁊ ictericie ⁊ sciaticę passionibꝫ in vino decoquendo. Et quādo ex decoctione eius cum vino addito piretro fit mixtio ⁊ inde abluatur os cōfert cōtra dolorē dencium. Et quādo elixatur vna elixatione seu ebullitione et comeditur

1333
mollit ventrem et puocat urinam . et quando coqui-
tur in vino pdest decoctio eius morsui animalium vene-
nosoz. Et semen eius quando bibitur facit operatōes
radicis. et dicitur q̄ elixatura eius occidit canes . et
dicunt aliqui q̄ quando cornua arietum sepeliuntur
in terra nascuntur inde spargi . et proprietas eius est
remouere dolorem lumboz qui fit a flecmate ⁊ vēto-
sitate . et eciam remouet dolorem colice passionis. qz
mollificat ventrem . et si homo vtitur eo multum fa-
cit nauſeam . Radix ⁊ semē spargi sunt diuretica mo-
dicum nutrimenti habentes et non bene digeruntur
Est eciam abstersiue virtutis non tamē calefacit ma-
nifeste neqz infrigidat ideo tam renum q̄ epatis opi-
latius est magis semen et radices q̄ herba *¶* Ande-
cta ⁊ Serapio. Et fm platearium spargus est calid⁹
et siccus in tercō et semen et radix vsui medicine com-
petunt. et extremitates spargoz ante pductōnem se-
minis cum carnibz elixate . vel cum sola aqua valent
contra opilatōnem splenis ⁊ epatis ⁊ cōtra strangui-
riam et dissuriā . et similiter cōtra dolorē stomachi
et intestinoz et ptra yliacam passionem . Item vniuer-
saliter aqua decoctionis seminis eius valet ad predi-
cta. Et semen eius p annū seruatur.

Sauina **siebenbaum**

Sauina calida et sicca in tercio gradu. solū folia medicine cōpetunt. Gluū decoctōnis eius valet cōtra dolorem stomachi et intestinoꝝ et yliace passionis et cōtra stranguiriam. Et sauina cocta cum semine aneti et folijs altee in vino et cathaplasmata super pectinem valet contra stranguiriam et dissuriam et et idem puocat vrinam sedando dolorem vesice. est enī sauina diaforetica ⁊ diuretica fomētato ex ea facta ex aq̄ decoctōis eius vel vino valz cōtra predicta scz

1073
p̄uocando vrinam et menstrua. et secūdinā educit de
cocta in oleo. et contra tenasmon ex frigida causa
decoctio in vino et aceto cū taro barbato. miscēdo ⁊
fiat eukacisma. i. est sessio sup talē decoctōnem ⁊ mul
tum valebit. Adonitur eciam saffina puluerisata cum
sulphure ⁊ litargiro et succo lappacij acuti ⁊ paz au
rugie porci et fiat inde ungentū cōtra scabiem. vlcerō
sam seu saniosam. Vapor eciam decoctōnis savine ⁊
bethonice in vino decoquendo p̄dest aduersus reuma
frigidū p̄ nares sumendo Adandecta. Itē virtus eciz
am eius dissoluit ⁊ dispergit putredinem vlcerum pu
tredoz maloꝝ corrodencium antiquoꝝ. et succus ei⁹
cum melle mixtus mūdificat vlcera melancolica sor
dida ⁊ aufert erisipilam. et propter causam sue subti
litis p̄uocat menstrua plus omī alia medicina. Et
eius vsus nimi⁹ facit mingere sanguinem ⁊ interficit
fetus viuentem ⁊ expellit mortuum. Serapio. ⁊ folia
eius contusa cū aceto p̄hibet dilat atōnem vlceꝝ cor
dencium et sedat apostemata corrosiua Et aqua deco
ctionis eius cum cerusa aufert liuorem cutis. ⁊ aufert
escaram factam ex igne.

Sempervivum tectorum

Sempervivum est herba sic dicta quia semper viridis frigida est in tertio gradu cum siccitate pauca. Et viridis est multe efficacitatis et in medicinis non ponitur exsiccata. Virtutem habet infrigidandi et alterandi cathaplasmata cum aceto vel agresta mixta super membra multum calefacta et apostemata calida quia extinguit calorem extraneum et sedat dolorem factum ex causa calida cum sibus membris in principio applicatio gratia repulsionis materiei licet postmodum absit inspissando materiam. Contra

combustionem aque vel ignis fiat unguentum ex succo
eius et oleo rosae et cera sed non debet poni in pri-
mis tribus diebus sed calida ponantur ut fumositas
et fiat euaporatio, unde prius inungamus sapone et
similibus. post tertium vero diem inungimus unguento
ut supra ad liniendum. Item succus sempervivae vel ei-
us aqua confert fluxui sanguinis narium ungerendo frō-
tem tempora et guttur et epar miscendo par- sandali
rubei. Et experimento habetur quod multum valz notā-
ter fluxum narium puenienti ex ebullitione sanguinis in
iunioribus et epate calefacto. Et sunt due species scilicet
maior que ut plurimum nascitur in locis edificatis
ex lateribus. Quidam faciunt eam nasci in domibus su-
is super tectum Sed minor scilicet vermicularis nascitur in
muris et in locis petrosis et substantia eius est aquo-
sa et sapor eius stipticus. Confert etiam succus eius eri-
sipile et apostematibus multum calidis que dilatantur
in corpore. Item sempervivae cocta cum radice planta-
ginis posita supra podogram confert et sedat dolore
eius. Item succus cum aceto confert in plaga sancti
anthonii. Serapio.

Squilla

wildczuibel

Squilla ē calida et sicca in tercio gradu et dicit̄ cepe muris quia mures interficit. Est enim p̄posita ex igne is partibz in sup̄ficie dantibz ei acuitatis vehemenciā et ex ptibz terreis adustis dātibz ei amaritudinē ⁊ ex partibz aereis dantibus ei de dulcedine aliquid. Est enim instisiua ⁊ ulceratiua adustiua resolutiua materi erum. attractiua ad exteriora. subtiliatiua parcium grossaz ⁊ viscosaz a putredie p̄seruatiua. ⁊ rectificat̄ cū assatōne. et p̄parat̄ cū aceto ut materias grossas et

adherentes submersas facile poterit expellere. et me-
lius est q̄ cepa squille assetur vel coquat̄ et postea ad-
ministretur ⁊ sic minuetur fortitudo ⁊ acuitas sue d̄-
entis ⁊ assata habet multa ⁊ maxima iuuamenta Et
assatur inter prunas vel inuoluat̄ pasta vel luto ī fur-
no donec coquatur. deinde extrahatur. et acetū squil-
liticum sic fit cepa squille scindatur in laminas ⁊ cū
filo separatum affigantur ⁊ siccētur in umbra xl. die-
bus. postea sumatur quantitas vni⁹ manipuli ⁊ po-
natur in vase vitriato ⁊ picciatur desup acetum fortis-
simum et ponatur in sole. xl. diebus. Et cū aceto liquil-
litico fit ablutio oris et restringit gingiuas laxas et
cōfirmat dentes cōmotos ⁊ aufert putredinem oris. ⁊
eliratura squille p̄parata cū melle in potu administra-
ta fortificat tracheam arteriam et clarificat vocem et
confert ad debilitatem stomachi et ad maliciam dige-
stionis ⁊ opilatōnes eius et ad melancoliam ⁊ appo-
plexiam et epilenciam ⁊ frangit lapidem vesice et cō-
fert suffocatōni matricis ⁊ apostematibz splenis ⁊ ad
sciaticā et meliorat colorem ⁊ acuit visum. et eius suc-
cus picciatur ad aurem ⁊ cōfert grauitati auditus. Et
vniuersaliter valz omnibz egritudinibz corporis p̄ter
q̄ ulceribz intrinsecis. et p̄fert in ydropisi ⁊ ictericie ⁊
stranguirie ⁊ palisi. Auicēne. P̄adecta. Serapio.

Sambucus holder

Sambucus est calidus ⁊ siccus in tercio gradu. est q̄dam diureticum. i. aperitiuum ⁊ diaforeticū idest sudoris prouocatiuum. Folia sambuci humida non sicca quando cōtusa cū aceto ⁊ sale ponuntur sup empitiginem. i. malam speciem scabiei et pannum faciei multum confert ⁊ resoluit omnem supfluitatē cutis. Adē aqua decoctionis eius cum cerusa. Et odor florū sambuci inducit sodam. i. dolorem capitis illius qui sunt calide complexionis ⁊ si tales odorent nimium de eo

incurrunt fluxum sanguinis narium .et vinū decoctō
nis eius et lauendule cōfert in catarro ⁊ hominibus
habūdantibus flecmate salso et senibus frigide cōplexi
onis .et confert doloribus qui fiunt ex flecmate viscoso
Folia vel flores sambuci et folia altee cū vino cocta
et emplastrata p̄dest .Et oleum floꝝ sambuci confert
egritudinibus frigidis in nervis .et odor eius licet cau
set dolorem capitis verū tamen cum hoc resoluit sedā
factam a flecmate qñ odoratur .et facit possidere ru
bedinem in facie multitudo odoramenti ei⁹ . Et folia
ei⁹ quādo coquunt̄ cum alijs oleribus laxat flecma
Similiter sumitates ramoꝝ elix̄e ⁊ comeste faciūt Ra
dix vero eius p̄ se vel cū radice ebuli in vino cocta et
datur ydropicis miro modo cōfert .et quando coquit̄
in aqua cū arthumesia ⁊ fiat eukacisma in q̄ sedet mu
lier laxat duriciem matricis et dilatat orificium eius ⁊
mundificat eam et secūdinam expellit . et est bonum cō
bustioni ignis et morsui canis succus eius . Et succus
eius denigrat capillos et cōglutinat vlcera cōcaua et
fistulas . et ex succo eius et sepo ircino addito succo al
tee p̄fert podagre . et succus eius immissus auri sedat
tin itum eius ⁊ occidit vermes in eis . Serapio . Aui
cenna . Mandecta .

Salix

^{widen}
weden

Salix est frigide ⁊ sicce cōplexionis i p̄rio gradu. Chir-
ms folioꝝ ⁊ corticū et fructus salicis et succi eius est
stiptica Et quādo bibunt̄ folia eius cū vino et pipe-
re cōferūt celice passioni. Et quādo sumit̄ aqua deco-
ctōnis eius p̄hibet impregnatōnē. Et aqua decoctō-
nis fructus eius cōfert sputo sanguinis q̄n bibit̄. Et
cortex eius similiter facit hoc. Et decoctio eius admi-
nistrata sup pedes podagricorum confert eis multū
Idem mundificat fuffures capitis lixiuum in d̄ factū

Et aqua seu humiditas repta intra corticem abster-
git oculum ⁊ aufert tenebrositatem eius. Item succ⁹
salicis glutinat vulnera recencia. et succus eius ꝑfert
fluxui sanguinis. Item cinis salicis scz corticis ei⁹ est
ericcatus multum in omnib⁹ in quib⁹ medicus indi-
get ericcatione. Item succus eius cum aqua plantagi-
nis multum confert in dissinteria. et succus folioꝝ sa-
licis cum aceto remouet verrucas ⁊ nodos et pustulas
in corpore genitas. Item succus eius ꝑfert in dolo-
re auris. et virtus fructus ⁊ folioꝝ eius est stiptica si-
ne punctione. et desiccatur ericcatione occulta. Et ex aq̃
decoctionis folioꝝ salicis ⁊ corticū eius et plantagis
cum boloarmeno fit clistere illi qui egerit sanguinem
et succus eius mittitur in aures ex quib⁹ emittitur sa-
nies. et succus eius ꝑglutinat ⁊ consolidat vlcera ma-
gna. et operatio in hys rebus est fortior quando bibi-
tur cum vino stiptico nigro. et quando ex folijs recē-
tibus eius solis fit emplastr⁹ cōfert fluxui sanguinis
vndecunq̃ exeat. Et succus folioꝝ eius cū aqua endi-
uicie cū ꝑꝛz zuci albi. valet cōtra calorem febrilem ī
potu exhibitus. Item aqua eius valet contra icterici-
am ⁊ opilatōnem epatis. Itē folia eius in cubili sper-
sa febricitantes refrigerant. **Aliucenna. Serapio.**

Saxifraga

steinbrech

Saxifraga calida est et sicca in tercio. sic dicitur. qz saxum frangit. Virtutem habet diureticam ⁊ dissolui-
 tiuam. lapidem frangit in renibus ⁊ vesica. Valet eci-
 am cōtra stranguiream ⁊ dissuriam ⁊ vicium lapidis.
 Vinum decoctōnis saxifrage et semis feniculi petro-
 silini miliij solis ꝑfert multum talibus discrasijs iam
 dictis. Idem valet contra colicam et yliacam passio-
 nes Et puluis saxifrage in ouo sorbili exhibitus valz
 ad idem. Cel deē sequēs pot⁹ qui maioris ē efficacie

aduersus predictas discrasias. ℞. saxifrage scabiose
catupucie añ. m. j. floꝝ boraginis. violaz vuaz passu
laz añ. ʒ. ʒ. seminũ feniculi petrosilini apiꝝ milij solis
et anisi liquiricie añ. ʒ. ij. omnia contundant̃ ⁊ bulian
tur in duabus lb. aque fontalis ad cõsumptõem ter
cie partisz colatum dulcoret̃ cum sufficiẽti zucro al
to et fiat potus manet sero sumendus pro qualibz
vice in quãtitate mediꝝ cipi tepide sumendo. q̃ potu
cõsumpto sequens euformatũ exhibeat̃ circa medium
noctis. ℞. benedictæ laxatiuæ diafenicionis añ. ʒ. ij.
cassie extracte. ʒ. ʒ. misce cũ decoctione cõmuni et fiat
baustus. postea sumat̃ electuariũ ducis vñ diaciminũ
pro cõfortatiuis et sup̃ intestina dolorosa vngat̃ vn
gentum dialtee et miro modo conferre habet. Itẽ vi
num decoctõnis saxifrage et florum tamarisci cõfert
multum aduersus opilatõem splenis ⁊ epatis. Itẽ
vinum decoctõnis saxifrage et radice feniculi et esu
le necnon hermodactulli añ. ʒ. ij. post coletur ⁊ de ta
li colatura mixta cũ paz zucri det̃ patienti i mane sto
macho ieiuno existente ⁊ confert aduersus ydropisim
ex frigida causa.

Scolopēdria hirczczunge

Scolopendria calida est in p̄mo et sicca in sc̄do gra-
 du. Virtutem habet incidendi ⁊ resoluendi duriciem
 splenis. Et scolopendria stipticitate cū amaritudine pri-
 cipat. qua p̄pter confert spleni bibita cum aceto. Vel
 vinum decoctionis eius cōfert ad idem addito tama-
 risco de quo poterit quadraginta diebus resoluit et ex-
 tenuat splenem. Et hec herba crescit in muris et fon-
 tibus i locis petrosis. ⁊ folia scolopendrie cum folijs
 altee in vino cocta et cathaplasmata super splenem

et confert debilitati eius. Et vinum decoctōnis scolopendrie et petrosilini confert distillatōni vrine. Et vinum decoctōnis eius cū menta confert singultui. et vinum decoctōnis eius cum endiuiā pdest yctericie. et vinum decoctionis eius et saxifrage bibitū frangit lapidem vesice et renum. Et putant quidam q̄ ip̄a p̄hibet impregnatōnem si suspenditur sola ad colū mulieris. Et oximel factum oximelle ⁊ aceto decoctōnis scolopendrie magnifice cōfert opilatiōni splenis et ictericie ⁊ singultui. Et hec herba nascitur in muris edificiorū et in petris. et non habet stipitem neq; florem neq; semen. et folia ei⁹ sunt sicut folia polipodij et pars eius inferior est quasi rubea et pars superior viridis. Et substācia eius est subtilis. et virtus ei⁹ prima ē calida. et sc̄da v̄tus ē q̄ incidit et resoluit. Et tertia virtus est que frangit lapidem et resoluit duriciē splenis. Et ex puluere scolopendrie ⁊ puluere tamari sci eiusdem ponderis sc̄z. 3. j. et cinamomi. 3. 5. et pulueris sene. 3. j. mutuo misceantur cū duabus uncis zucri albi in modū tragee ⁊ v̄tat̄ in cibus cōfert ad singula predicta. Auicenna. Serapio. Pandecta.

cxvix

Scabiosa **grintkraut**

Scabiosa calida est et sicca in secundo gradu. Valz
contra scabiem. Succus eius cū sulphure ⁊ litargiro
et oleo lauri fit ungentum cōtra scabiem. Et idē un-
gentum addito pulvere abrotani cōfert alopicie. Et
succus eius lumbricos necat et eo magis quāto cum
succo absinthei et paz mellis miscetur et potui erbi-
beatur. Etel fiat cathaplasma sup ventrem ex folijs
decoctōnis eius et abrotani ⁊ absinthei cum melle ⁊
aceto miscēdo. et decoctō tocius herbe i vino cōfert

ad em oroidas cōstringendas. Dicitur q̄ sanctus vrbanus ad peticōnem cuiusdam sororis sue anbelantis super scabiose virtutes quoniā ipse utebat cōtinue misit sibi sup peticione infrascriptos versus. Urban⁹ pro se nescit p̄cium scabiose. Nam purgat pectus qd̄ comprimit erga senectus. Lenit pulmonem purgat latez regionem. Apostema frangit si locū bibita tāgit. Tribus uncta foris an tracē liberat houis. Ex illo habetur q̄ scabiosa est herba magne virtutis. qz̄ t cōfer pectoris vicio flecmatis ibidē peccāris et p̄cipue semib⁹ confert in pectore discrasiat̄is. Similiter e⁹ succ⁹ cūliquiricia lenit pulmonem et dolorem laterum sedat Et aqua decoctōnis eius et betonice cum parum zucri bibita apostēa dissoluit. Et similic̄ emplastrata scabiosa cū plantagine in aceto et aqua rosaz decocta sup antracem aut alia apostemata ignita applicata. liberat patientem ad aliquas horas a tali discrasia. Item balneū decoctionis scabiose z taribarbati sup tales herbas sedendo cōfert ad exitum ani z ad restringendū emorroidas. ¶ Adecta. ¶ Platearius.

Erl

Salvia

^{salmen}
selben

Salvia est calide ⁊ sicce cōplex onis. Succus saluie et succus herbe paralisis cum oleo castorij valet ad membra neruosa et valet in paralisi vngēdo loca et mēbra paralicata. Ad idem cōfert vinum decoctio nis saluie et roisimari et herbe paralisis pprie flus selblommē. et aqua saluie valet in tremore manuum. Unde lauencur manus cum aqua saluie. Item succ⁹ saluie pfert ad pfortandū gingiuas os inde abluēdo cum parum mellis rosati miscendo. et salvia in cibis

comesta cōfortat stomachū Et vinū decoctioni sal-
uie et petrosilini aperit viam vrinarū. Item caput pur-
gium factum ex succo saluie cui misceat̄ piretrū istud
maxime educit flecina de capite. Decoctio folioꝝ sal-
uie et ramoꝝ eius et arthemisie quando bibit̄ puocat
vrinam et menstrua ⁊ expellit fetum Et succus saluie
confert morsui venenoso. Et succus saluie demigrat
capillos liniendo eos cū succo. et cōfert apostemati-
bus. Et abscindit fluxum sanguinis. et mundificat vl-
cera fraudulenta. Et decoctio saluie in aqua cū parū
mellis rosarū cū qua abluantur genitalia virorū ⁊ mu-
lierū sedat ipsoꝝ mēbroꝝ pruritus. Chircus saluie ē di-
uretica. i. aperitiua. mēstruis imperat. abortum facit
et sanguinem ex vulneribꝫ fluentem stringit. sordida
vulnera purgat Chirum decoctōnis eius cōfert para-
liticis ⁊ cathaplasmatum sup partem paralicatam
Et dicunt magi de saluia q̄ ipsa putrefacta sub fumo
generat̄ anis quedam habens caudam serpentinam ⁊
albam de cuius cinere si ponat̄ in lampade apparz q̄
domus sit plena serpentibus Pandecta. Idem dicit
albertus de virtutibꝫ herbarū .

Lxij

Spicanardi spicanardē

Spice tres sunt species. quedam est spicanardi q̄ etiā
aromatica dicitur. et est calida in primo et sicca in se
cūdo gradu. Et alia est spica romana et dicit celtica.
Et est alia montana. hic intelligitur spicanardi. cui⁹
substantia est composita. ex tribus substācijs. vna ea
rum est virtus stiptica et seča est acuta non nimis. ter
cia declinat paz ad amaritudinem. Et vinū decoctō
nis spice bibita urinas mouet. et mordicatōnē stoma
chi sanat. et fluxum ventris siccāt et caput confortat

confert epati et ori stomachi. et virtus spicenardi est
abstersina autoritate serapionis. et cōfert epati et ori
stomachi et quando bibitur et ponitur extra prono-
cat vrinam et desiccatur humores q̄ adueniūt ad intesti-
na et confert humoribz qui cōgregant̄ in capite ⁊ pe-
ctore. et fortior specieꝝ spice in hoc est indica de qua
nunc loquimur Et idem autoritate diascorid̄. Virtus
spicenardi est calida et sicca et prouocat vrinam et p̄-
pter hoc quando bibitur stringit ventrem. et quādo
fit ex eo nastale siue pessarium cū mūnia et parū olei
rosaz stringit mensura et desiccatur humiditates que
currunt ad collum matricis. et quando bibit̄ cū aqua
frigida sedat̄ sincopum et cōfert cordiace passioni et
inflammationibz epatis ⁊ ictericie et egitudinibz re-
num. et quando decoquitur in aqua ⁊ sedet in ea muli-
er cōfert apostematibus calidis que fiunt in matrice
et confert talis spica casui capilloꝝ et palpebrarū pro-
pter eius stipticitatem et facit ip̄os pilos nasci. et cō-
fert medicinis oculoꝝ scz puluis spice cum puluere
thucie misceatur in aqua ros̄ et fiat colirium. Cont̄
debilitatem cerebri applicetur spica naribz. et contra
sorditatem et frigida causa valet oleum de spica. Et
vinum decoctionis spice cōfert cōtra opilatōnē sple-
nis et epatis. et oleum de spica optimum est parali-
ticis et arteticis. Auicenna. Serapio

Spicaceltica romana spica

Spicaceltica est spica romana q̄ nascit̄ ī siria. ⁊ ē cali-
de et sicce ꝑplexiōis. et ē planta hñs folia lōga c^o. co-
lor vergit ad rubedinem. Et flos est citrinus. et meli-
or ex ea est recens boni odoris multarum radicū non
facile frangibilis. et quod de ipsa administratur est
radix eius et stipites et flores. quia in eis est bōitas
odoris. Et ipsa euellitur cum radicibus et fiunt ex
ea fasciculi plene manus. Et vinum decoctionis
eius prouocat urinam. et multum confert stomacho

quando bibitur cū decoctione ab sinthei. et aqua decoctionis eius cōfert apostematibz calidis epatis ⁊ ictericie ⁊ inflāmatōni stomachi. Et quādo bibit cū vino confert apostematibz splenis et dolori ventris et vesice et renum. Et acetum decoctōnis eius cōfert moribus venenosoz animalium. Et pprietas eius est q̄ retinet menstrua supflua quādo sumitur in potu. Et fin diascoridem eius virtus est diuretica ⁊ p̄dest icteris umori. ⁊ ictericis cōfert aqua decoctōnis eius et ab sinthei. Et spleni vesice et renibus medet. Sed ⁊ moribus venenatis cū vino data opitulatur. Et spicaceltica ingrediūt in cōfectōnibz ungentoz calidoz. et omnes species spice cū bibūt cū vino cōferūt spleni. et omnes spice prouocant vrinam. et p̄hibēt omnia apostemata matricis sedendo in decoctōe eaz. et cōferūt doloribz renum et p̄hibent cursum materiez ad intestina. et habent proprietatem in retinendo fluxum supfluum matricis. et spicaceltica est calidior spicamōtana. et est in virtute similis spicemontane nisi quis p̄uocat plus vrinam et cōfert magis stomacho. Serapio. Sandecta.

Serpillum **quendel**

Serpillum calefacit et desiccatur in tercio gradu. Et dicitur serpillū qz serpit sup terram. Et est serpillum domesticū et aliud siluestre. Domesticū ramos diffundit sup terram. siluestre in longum crescit. Serpillum prouocat menstrua ⁊ urinam quādo sumitur in potu. Et idem confert torsionibz ventris et attrit ōnibz musculoz et apostematibz epatis calidis. et est bonū contra nocumentum venenoz quādo bibitur. Et fit emplastrū supra morsum aialiu venenosoz. ⁊ qñ serpillū

coquitur cum aceto et pars olei ros. et picitur sup ca-
put sedat sodam idest dolorē capitis .et est cōueniēs
proprie litargie ⁊ frenesi. Et quādo sumitur acetum
decoctōnis ei⁹ in potu sedat vomitum sanguinis Et
vinum decoctōnis eius in potu exhibitum cōfert cō-
tra sincopim et cōtra distillatōnem vrine scz contra
stranguiniam et dissuriam. et cōfert lapidi renum et
vesice. Et emplastrum ex eo cum aceto factum valet
contra puucturam apum. et aperit opilatōnes viarū
vrine. et de eo bibitum tumorem epatis cōpescit. Itē
emoptoicis mederi dicit acetum decoctōnis eius da-
tum. *¶* *Andecta.* Et *Aluicenna* dicit. quādo pecudes s̄
serpillo pascuntur facit emulgere sanguinem. Et deco-
ctio serpilli cū radice yreos cum zucro penidiij dulco-
rata extrahit humiditates viscosas a pectore et pul-
mone. et confert conturbatōni stomachi et nauseae et
pronocat menstrua et vrinam fortiter. quia virtus ei-
us est subtiliatina et resolutina ⁊ aperitina qz aperit
opilatōnes narium. Et folia et flores medicine cōpe-
runt que in olla calefacta in sacculo posita et capiti
exhibito valet cōtra frigidū reuma. Et vinum decocti-
onis eius cum succo liquiricie valet cōtra tussim. Et
vinum decoctōis ei⁹ cū aniso v3 cōtra dolorē stōgchi
ex v̄tositate. *¶* *Plateari⁹.* *¶* *Andecta.* *¶* *Serapio.*

Tarusbarbat⁹ himelprät

Tarusbarbatus est frigide et sicce complexionis. Et duo sunt eius genera scz masculus et femina. Una est masculus et est alba. et alia femina et est nigra. Masculus aut habet folia oblonga 7 angusta et hastam tenuem et semen tenue. Femina vero habet folia cauliculo similia. sed asperiora et latiora et hastam longam unius cubiti albam et asperam flores virides et albos et semen nigrum. Radix est dura grossitudinem pollicis habens et nascitur in campis .

Item radices omnis generis sunt scriptice fluxum ven-
tris cum vino stringit. Elixaura eaz bibita cōquassa
tiones et dolores latez tollit. tussim mitigat vinum
decoctionis eius cū succo liquiricie miscendo. Et do-
lorem dencium cōpescit succus eius cum piretro os i-
de ablueudo vel gargarizando. et folia eius cocta in
aqua et cathaplasmata sup duricies et tumores ocu-
loz cōferūt. Et maligna vulnera succus eius melle et
vino mirrus ad sanitatem pducit. Aceto vero mirro
vulneribz recentibus singulare p̄sidium est. Et succ⁹
taribarbari punctum scorpionis mitigat. et folia cō-
trita cum aceto p̄ustioni opitulantur. Radix fluxi-
biles passiones iuuat. Quidā gargarizant radice de-
coctionem cū aceto ⁊ piretro addito ad dēcium dolo-
rem. Folia vero diaforetice sunt virtutis cū decoquā-
tur cū calamento in vino et cathaplasmentē super sto-
machum. Decoctio eciam floz taribarbari capillos
purificat. Fomentatio eciam facta ex vino decoctio-
nis eius valet cōtra emorroidas fluentes. Ad idē va-
let si an⁹ ex vino decoctionis ei⁹ tergat p⁹ assellatōz
Valet eciam ad tenasmonem eukacissima et aqua deco-
ctionis eius ⁊ archimesie Pandecta. Platearius ꝛc.

Erbo

Tormentilla tormentill

Tormentilla est herba similis pentaffilomi, nisi quia
habet septem folia utraq; pilosa. Cuius radix rubea
et tortuosa similis galange sed non habet acumen, flos
eius rubeus. Et ipsa indicatur frigida et sicca in ter-
cio, et habet virtutem consolidandi et confortandi co-
ceptum. Adulus eius cum pulvere yreos sup vulnera
spersa consolidat ea. Et vinum decoctionis radicez tor-
mentille et spice bibitum multum facit ad coceptionem. Et
similiter fomentatio facta ex folijs tormentille et melisse

et taribarbati in uiuo ad sex vel ad septem dies desup
sedendo notanter post purgationem cofert ad coe
ptonem. Et valet ad suriam et diffuriam cu vino de
coctonis eius. Ad pstringendum menstrua fiat fome
tum ex aqua pluuiali decoctionis pulueris eius. Et
ex duabz partibz tormentille et vna parte spice cum
melle miscendo et sup ventrem vngat iuuat ad conce
ptionem. Et puluis tormentille et lunature cornu cer
uini cum parum zucrialbi in modum tragee in vno da
tus multum confert ad conceptionem. Item puluis
tormentille cu albumine ouis coquatur sup regulam
et detur patienti cofert contra vomitum ex debilitate
stomachi. Et tormentilla valet contra tenebrositate
oculor coquatur in vino et cu thucia in lapide calmi
nari trita et colatum exhibeatur. Idem valet ad lipo
tomiam et in obtalmia et rubore oculor. et aqua tor
mentille valet ad idem. Item puluis eius valz ad ca
crum z contra venenum animale aut pestilenciale ab
intra sumptus cum aqua acetose **¶** Andecta.

viola.

veiel

Viola frigida est et humida in primo gradu. De floribus violarum fit siropus et zuecum violarum et oleum violarum. Et siropus violarum fit sic. flores violarum coquantur in aqua et ex colatura et zueco fit siropus. vel ex succo florum violarum et zueco fit siropus violarum. Et flores violarum dimittantur in aqua tepida per noctem ex cuius colatura et zueco fit siropus violarum. Sed ex violarum succo et zueco melior fit siropus. Et oleum violarum fit per decoctionem florum violarum in oleo oliue

et eius colatura dicitur oleum violarum. Et unctio
olei violarum exterius facta super epa[m] confert contra
calefactionem epatis. Unctio etiam facta super tem-
pora et frontem dolorem capitis ex calore factum re-
mouet et somnum inducit. Siropus ergo violarum v[er]-
tutem habet leniendi in frigidandi humectandi. ideo
valet in febribus acutis notanter in terciaria continua
seu interpellata. et zuchrum violarum fit eo modo quo fit
zuchrum rosarum ut puta succus violarum misceatur cum
zuchro albo. Gel folia florum violarum minutum inscisa
cum zuchro albo mixta et soli presentent in vitro albo
per dies. xl. dies p[er] ipsius fermentatione. Item viole
contrite siue ipsa herba applicata super calidum apostema
confert in principio. Fomentatio etiam facta ex deco-
ctione ipsius herbe violarie et super pedes et frontem
applicata somnum inducit in acutis febribus. Flores
vel folia violarum comesta cum boragine et lactuca cum
carnibus recentibus elixata confidunt in afflictione fe-
brili. Decoctio etiam violarum bona est scabiei loco scabi-
oso applicata. Et odor florum violarum vel succus earum
fronti illinitus sedat sodam siue dolorem capitis ex
causa calida. Et decoctio earum cum zuchro penidi confert
tussi calide et limit pectus et profert in pleuresi et pi-
pulmonia. Et idem valet inflationi stomachi. et siro-
pus violarum confert dolo[re] renum et prouocat urinam et
soluendo educit coleram. Aluce. Plateari. Serapio

Eruij

Virgapastoris

karten

Virgapastoris eius virtus in frigidat ⁊ desiccatur in principio tercijs gradus. Et radix eius desiccatur in secundo gradu. Et sunt due species scilicet masculus et femina. Succus ei⁹ mixtus cum litargiro curat scissuras ani et fistulas ⁊ emorroidas interiores. Et vermes que in capite huius plante inveniuntur in curio ligati et collo suspensi dicuntur febrem quartanam penit⁹ curare. Et virgapastoris habet virtutem repudiandi ⁊ incarnandi. et confert inflammationi oris stomachi.

quando se3 apponitur extra cōtrita cu aqua rosarū
Et idem confert apostemati quod erisiplia appellat̃
et apostematib3 antiquis. et idem repercutit 7 p̃hibz
humores qui fluunt ad mēbra. Et est ex melioribus
medicinis érisipile quando dilatatur et quando extē
ditur ambulans de mēbro ad membrum. et confert vl
ceribus alijs ad que fluunt humores. Et succus eius
conglutinat vulnera recencia cum suo sanguine. Et
confert ulcerib3 auris. et si est in ea sanies desiccat eā
Et abscindit fluxum menstruoꝝ immoderatum fomē
tatio facta ex virgapastoris 7 arnoglossa cōtusis et
matrici applicatis. Et decoctio eius cum b oloarme
no in potu data curat ulceratōnem intestinoz 7 spu
tum sanguinis Et sistit fluxum humoꝝ vnde cūq3 flu
unt cum succo plantaginis miscēdo. Idem cōfert flu
xi sanguinis antiquo vicio colere. Et decoctio eius
cum viuo p̃fert distillationi vine quia puocat vniā
prouocatōne forti. Et quando idem bibitur in febrī
bus p̃oticis ante accessionem p̃orsini p̃ horam cou
fert multū Idē valz in morib3 venenosis. Et succus
eius cōfert in fistula matricis. ¶ andecta. Serapio.

Urticij

Urtica

neffel

Urtica 7 semen eius sunt calida in principio terciij 7 sic
ca in secundo. et semen e minoris siccitatis. q̄ ip̄a her-
ba. et virtus urtice est ulceratiua attractiua resolutiua
et in virtute adustiuua. et in ipsa eciam est virtus aperi-
tiua 7 abstersiua fortis. Urtica cum raffano cocta 7
farina seminis lini disrumpit apostemata maturatō
ni propinqua. et cinis cōbustionis eius cōfert in can-
cro. et cinis talis cum sale mirrus prodest vlceribz q̄
accidūt a morsura canū et vlceribz malignis 7 cācro

Et emplastrum ex ea ⁊ sale factum valz contricōni
neruoz. et folia vrtice contrita abscondunt fluxū san-
guinis narium. Et semen eius contritum et naribus in-
flatum aperit opilatōnem colatorij fortiter. Quan-
do bibitur semē tritum cum aqua ordei mūdificat pe-
ctus educendo humores grossos. Et semen eius in vino
coctum eritat coitum. Et puluis seminis vrtice in ovo
sorbili sumptus valet ad idem. Aperit eciam orificiū
matricis vt matrix recipiat sperma. Et similiter si co-
medatur cum cepis ⁊ ouis idem facit. Et quādo sup-
ponitur cum mirra puocat menstrus ⁊ aperit matri-
cem. Et similiter quando bibitur eius decoctio cū pa-
rum mirre. vel folia vrtice cōtrita cū mirra et parum
vini in modū emplastri confert aperiēdo matricē quā-
do ei applicatur soluendo educit flegma et humorem
crudum sua abstersione non cum virtute solutiva que
fit in ipsa vrtica. et oleum vrtice cōfert ad idem. ⁊ cō-
fert eciam ad mēbra paralyticata uniendo ea. et sup-
positoria facta ex melle ⁊ puluere vrtice solūnt. et vrtica
habet in se aliqd ventositatis ad luxuriam puo-
candam maxime si cum sapa bibit. i. vino dulci. **Qui-
cenna. Pandecta. Serapio.**

Exlix

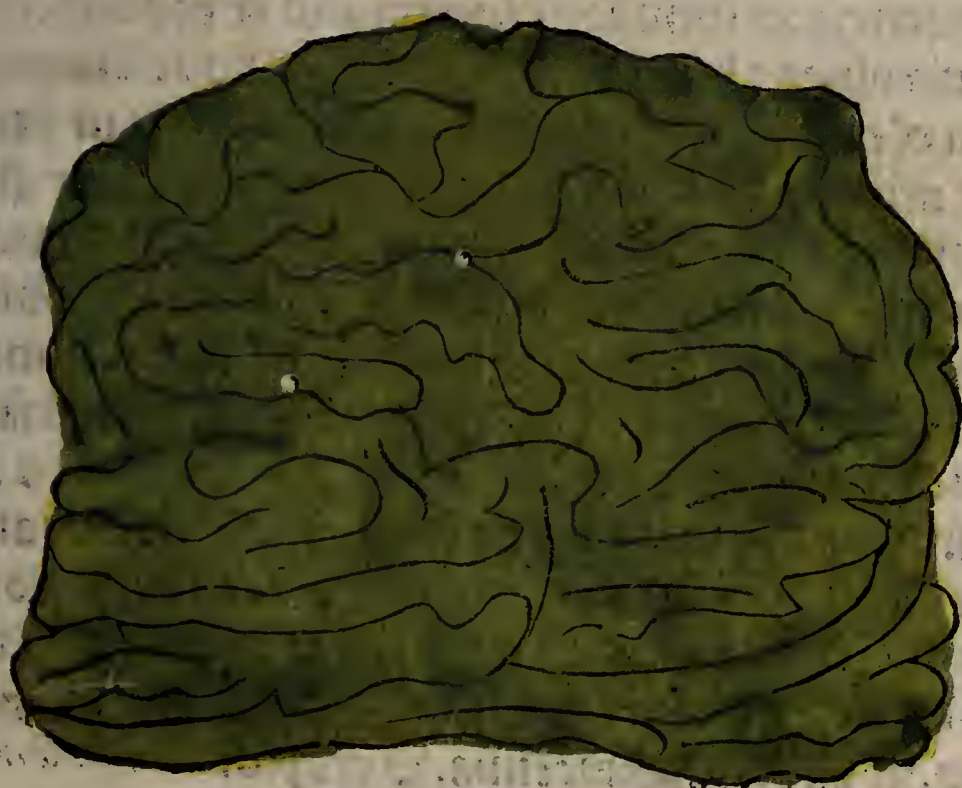

valeriana

baldrjan

Valeriana est calida in secundo gradu. sicca in fine eius
Et virtus eius assimilatur virtuti spiccnardi Et multi
valerianam nardū agrestem appellant. et radix eius
in medicina ponitur. Virtutem habet diureticam. Di-
ascorides dicit. f. i. valeriana feruentis est virtutis i-
ctualis in prouocando vrinam Chinum decoctionis
eius cum semine feniculi et apij multum prouocat vri-
nam. Et eius elixatura mitigat lateris dolorem et in-
cit ad purgationem menstruorum Confert etiam contra

stranguiriam et dissuriam. Detur vinum decoctionis
eius addita radice petrosilini. Valeriana eciam cum
vino cocta cum apio et emplastrata pectini puocat uri
nam. et vinum decoctionis eius confortat digestiuam
et confert dolori stomachi ex frigida causa. et vinum
decoctionis valeriane et mastice et mente est maioris
efficacie in confortando virtutem digestiuam et in pa
cificando dolorem stomachi. Contra viciu pectoris
ex frigida causa. Detur vinum decoctionis valeriane
et radice yreos et liquiricie et draganti et multum vale
bit in scindendo et eradicando humorem crudum et
filicosum per viam screatus. Idem confert contra tussim
siccam ex frigida causa. Et ad supfluitatem matricis
desiccandam fiat fomentum ex aqua decoctionis vale
riane et arthemisie. Contra opilationem splenis et epa
tis ex frigida causa. Chinum decoctionis valeriane et
floy tamarisci in potu detur. Pandecta. Diascorides.
Alicenna.

Ufnea

Ufnea est res nascens sup arborem quercus vl nucis vel sup lapides Et melius horz est quod repitur sup arborem nucum et quod est magis odoriferz z albidioris coloris. et peius ea est que ad nigredinem e tendens. Sapor eius est stipticus tempate. et virt⁹ ei⁹ est que non infrigidat frigidate forti. s⁹ ppe tepiditatem Et virt⁹ alia est q⁹ resoluit z mollificat z p⁹rie illud qd est sup arbore nucum. Et estimauerunt quoda q⁹ e calida in primo gradu et sicca in secundo gradu. quod

mielz

Handecta innuit in caplo de vsnea autoritate Auicenne. ubi dicit vsneam cor cō. ortare qđ idē vult Auicenna de viriby cordis. Et vinū decoctōnis eius ⁊ arthimesie cōfert doloribus matricis Et quando mulieres sedent in decoctōne eius cōfert multum in dolore matricis. et idem facit fomentatio ex ea facta. Et decoctio vsnee ⁊ herbe paralisis pprie flusselblommen cum oleo de castorio vel lini multum cōfert in paralisi et artetica passionibz. Et quando infunditur aliqt diebus in vino. facit istud vinum dormire dormitōne forti. Et quando infunditur in vino stiptico confert stomacho et curat fluxum ventris ⁊ abscindit vomitum ⁊ aromaticum est aperit opilationes et stringit carnes mollificatas et linitur sup apostematas ⁊ linitur sup apostemata calida et sedat eorū inflāmatiōz et resoluit duricies iuncturaz. et vinum decoctionis eius abstergit visum. Et confert tremori cordis ⁊ dolori epatis ⁊ confert dolori matricis ⁊ p̄uocat menstrua. Handecta. Auicenna. Serapio.

Particula secunda De simplicibus lxxxiij. li-
nitinis seu lubricatis su-
perioribus antiquis de-
seruientibus :

Cap. i. de aloepatico.

Secm de agarico.

ii. de coloquintida.

iii. de cassia fistula.

iv. de enforbio.

v. de emblicis kebulis mi-
rabolonis citrinis.

Septimū de manna.

viii. de reubarbaro.

ix. de scammonea.

Xecimū de sene.

xi. de tamarindis.

xij. de zucro.

Tercia particula de spe-
ciebus aromaticis con-
tatiuis et alijs consimili-
bus confortatiuis.

Cap. xiiij. de cinamomo.

xiiij. de cardamomo.

xv. de croco.

xvi. de calomo arōatico.

xvii. de carioffilis.

xviii. de galanga.

xix. de genciana.

xx. de liquiricia.

xxi. de macibus.

xxii. de nuce muscata.

xxiiij. de pipere.

xxiiij. de reupontico.

xxv. de sandalo albo citri-
no et rubeo.

xxvi. de tamarisco.

xxvij. de visco.

xxviii. de zinebere.

Quarta particula De
fructibus et seminibus her-
barum et ortis ab eis

Cap. xxix. de amigdalibus
dulcibus et amaris.

xxx. de citonijs et piris.

xxxi. de capparibus.

xxxii. de castanijs.

xxxiii. de ficibus et pine-
is et uuispassulis.

xxxiiij. de iuibis et sebe-
sten.

xxxv. de brunis.

xxxvi. de aniso.

xxxvii. de baccis lauris.

xxxviii. de cubebis.

xxxix. de carui.

xl. de fabis.

xli. de fenugreco.

xlii. de semine lini.

xliii. de lupinis.

xliiiij. de milio.

xlv. de nucis et auellanis.

xlvi. de ordeo.

xlvii. de orobo.

xlviii. de oliuis et oleo oli-
uarum.

rlx. de pomis granatis :

L. de vino & aceto

Quinta particula de
gūnis & alijs verisilibus.

Lj. de camphora.

lii. de draganto.

liii. d̄ gummi arrabico

liiiij. de laudano.

lv. de mastice.

lvi. de mirra.

lvij. de pice.

lviii. de resina.

lix. de storace sicca et hu-
mida.

lx. de serpentina.

Sexta particula d̄ ge-
neribus salis & mineris ter-
re & lapidibus:

lxi. de alumine.

lxii. de argento uiuo.

lxiii. de bologarmino.

lxiiii. de cerusa.

lxv. de calcemina.

lxvi. de corallis rubcis &
albis.

lxvij. de emantite.

lxviii. de litargiro.

lxix. de lapide lasuli.

lxx. de perlis.

lxxi. de sulphure.

lxxii. de sale cōmuni.

lxxiii. de tartaro.

lxxiiii. de thutia.

lxxv. de vitriolo.

lxxvi. de viridi eris.

Septima particula de aia
libus & ortis ab eis.

lxxvii. de aneta & anseri.

lxxviii. de bobus.

lxxix. de capris.

lxxx. de cancribus.

lxxxi. de columbis.

lxxxii. de castorio.

lxxxiii. de cerno.

lxxxiiii. de hedis.

lxxxv. de lepore.

lxxxvi. de porcis.

lxxxvii. de vitulis.

lxxxviii. de vulpe.

lxxxix. de butiro.

xc. de coagulo.

xc. de caseo.

xcii. de cera.

xciii. de lacte.

xciiii. de melle.

xcv. de spodio.

xcvj. de sapone.

Capitulū primū.

Loepaticū calidū est ⁊ siccū in secundo gradu et fit ex succo cuiusdā herbe. que simili modo appellatur. Et sunt tria genera scz cicocitrinū epaticū ⁊ caballinū

Primū aloe dicitur citrinū ⁊ discernit̃ ex citrino colore seu rufo. et precipue cū frangitur apparet crocij coloris. Epaticū autē colori epatis assimilāt. i. subnigrum ⁊ citrinū. et habet foramina ⁊ obscuram substantiam. Caballinū autē nigrū est ⁊ amarissimā ⁊ feculentam habz substantiam ⁊ horribilē odorem. Aloe virtutem habz purgādi flegma ⁊ coleram ⁊ mūdificādi melancoliam. Habet etiam virtutem cōfortandi omnia membra neruosa. vnde valet cōtra supfluitatem humoz frigidoz in stomacho cōtentoz quē confortat ⁊ ipsum caput a dolore preseruat qui ex grossa ventositate stomachi causat̃. Uisum clarificat cum aqua rosarum miscēdo. opilatōnem splenis ⁊ epatis aperit menstrua prouocat. vlceratōnem virge cōsolidat ⁊ scabiem curat. Et valet cōtra ydropisum ex causa frigida. Betur aloe. ʒ. j. ⁊ mastice. ʒ. ʒ. cū succo absinthi in ebdomada bis in mane administrādo. Item puluis eius cū melle datus lūbricos interficit. **Platregius:**

Cap. ij.

Baricus calidus est in secundo. siccus in tercio. Et agaricus est fungus qui circa radicem abietis rescit. ⁊ sunt due species. Aliud est masculinum. aliud femininum. Femininum est melius ⁊ habet formam rotundam. et cum desiccatur fit albissimum. Masculinum habet formam oblongā ⁊ non est adeo albū. Et agaricus pncipaliter purgat flegma secundario melancoliā.

Et valet cōtra quottidianā ex flegmate. Betur agaricus i quantitate duarū dragmarū cū. ℞. j. squinanti cū decoctōne sene 7 radice elule. 7 valet idem cōtra ylicam passionem. 7 p̄tra dissuriam accipe saxifragā cōctam in vino in quo dissolue agarici. ℞. ʒ. ʒ. 7 da paciēti. cōtra fistulā. ℞. agaricū puluerisatū cū sale tartari 7 sale p̄mūi mixtū cū melle p̄ficiat 7 cū tēta inūcta mitte in fistulam 7 ossa fracta extrahit 7 malam carnem corrodit 7 fistulam sanat Et contra morpheam accipe sal cōmune vstum 7 agaricū 7 tartarū equaliter 7 scarificatōne facta sup̄pōe puluerē 7 fortiter frica.

Capitulum. iij.

Coloquintida calida in tertio sicca in secundo. Pomum est cuiusdam fruticis quod etiam cucurbita alexandrina appellatur. et sola recepta mortifera est. Valet cōtra quartanam aqua decoctōnis coloquintide. ℞. ʒ. ʒ. 7 ʒ. ʒ. sene. cuius colatura dulcoret cū zucro et det̄ ante accessionis horam. et decoctio coloquintide in aceto cum quo abluatur os in modū gargarismi valet cōtra dolorem dencū. 7 puluis coloquintide cū melle mixtus valet cōtra lumbricos. Et pueris fiat emplastrum ex coloquintida et succo absinthie. circa umbilicum applicando. et ad menstrua prouocanda fiat fomentum decoctōnis interioris coloquintide cum arthemisia. et valet etiam cōtra duriciem splenis et epatis decoctio interioris coloquintide cum aqua scolopendrie 7 zucro miscendo.

Capitulum. iiii.

Assiafistula calida 7 humida tempate habet virtutem mundificandi. leniendi. feruorem sanguis mirabiliter mitigandi. colerā d̄purat a sanguine. vñ valz i acutis passionibus vel febribus et ante

74

purgatōnem ventrem mollificat et aptum purgatio-
ni facit. Et cassia fistula gargarisata cum melle rosa-
to apostemata faucium dissoluit.

Capitulum. v.

Euforbium calidū est et siccum in quarto gra-
du. Summi est eiusdem arboris in india quod
in diebus canicularibus colligitur habet vir-
tutem purgandi flegma et attrahendi. Valet etiam con-
tra arteticam et podogram et datur in minima dosi cum
boellio miscendo et parum gerepigii galieni precedē-
te digestionem cum orimelle squillicito. Contra fistulā v-
z euforbium et mastix puluerisata cum sapone miscendo
et ori fistule imponat humiditatem consumit. et sternu-
scio fit inde optima cum quo euacuat materia a capi-
te. Et precipue valet in litargia puluis naribus infla-
tus.

Cap. vj.

Emblici sunt fructus crescentes ultra mare.
et miraboloni. citrini et kebuli etc. Emblici
purgant flegma et melancoliam cum decoctō-
ne radicis esule minoris et sene. et puluis emblici cum
decoctōne taribarbati miscendo valet contra emoroi-
das super anum suppositum. Item puluis emblici cum
pulvere aloes in oleo distemperatus et inde inungatur
caput valet contra casum capillorum. Omnes mirabo-
loni sunt frigidi et sicci in secundo gradu. et mirabo-
loni citrini purgant coleram. sed kebuli emblici bel-
lerici purgant flegma sed indi purgant melancoliam
Aut oēs dicunt quod omnes miraboloni purgant co-
leram sed quidam minus. Citrini principaliter coleram
secundario flegma. Kebuli principaliter flegma secun-
dario coleram. Indi principaliter melancoliam secun-
dario coleram. Platearius:

Capitulū. viij.

Manna calida ē ⁊ hūida tempate. Est autem
ros inuentus sup quasdam herbas diureti-
cas. qui cadit in quadā parte grecie ⁊ indie.
⁊ inuiscať circa herbas ⁊ colligit postea sicut mel ⁊ est
magne efficacie. Quidam sophisticant cū melle ⁊ zu-
cro. quidam cū succo liquiricie. Pura autem manna
est subalbida et interius habet quasdā concanitates
Et nil dulcius est pura manna. sophisticata autē dul-
cis est cū quodam acumine. Virtutē habz mundificā-
di sanguinē. vnde valet in acutis febribus cum cassia
fistula miscēdo.

Capitulū. viij.

Rubarbarz est calidū ⁊ siccum in secundo g-
du dicit reubarbarz quia in barbara regiōe
reperit. vel in india vť transmarinis partibz
Et est radix in pondere grauis nō perforata cū fran-
gitur habens venulas interius distinctas hinc rufas
hic subpallidas ⁊ cū masticať tigit istō ē eligēdū. ꝓtra-
riū vō n̄ eligēdū. virtutē hz purgādi colerā ꝓcipalit̄
et confert cōtra calefactōnem epatis ⁊ splenis ex hu-
moribz calidis. Cōfert eciam cōtra tercianam simpli-
cem ⁊ duplicem isto modo. In aqua decoctōnis qtu-
or seminū frigidoz vt citrulli melonū ⁊c. resolugatur
cassiafistula ⁊ tamarindi ⁊ in colatura misceat reubar-
bari puluerisati. ʒ. ij. ⁊ spice. ʒ. ʒ. ⁊ sumat in mae. Idē
valet contra ictericiam cū aqua endiuie miscendo.

Cap. ix.

Sammonea est calide ⁊ sicce complexio-
nis. Solutōne educit coleram cum forti-
tudine attrahendi eam a sanguine ⁊ a ve-
nis vehement. Et dos eius ē a granis tribz vsqz ad. ʒ

.5. cui additur paz mastice propter claudere orifi-
cia venarum que scamonea se solo sumpta aperire
habet. Confert eciam admiscendo sibi medicinas cor-
diales stomaticales z epaticales. sicut sunt crocus ci-
namomū z spica z de sandalo rubeo. Cap. x.

Sene calide z sicce est cōplexionis. et crescit
in transmarinis partibus. valz contra melā
colicas passiones z contra epilenciam z sin-
copim z cōtra opilatōnē splenis z epatis. Confert
eciam aduersus febrem quartanam z ptra fluxū emor-
roidaz. Et siropus factus ex decoctōne sene z scolo-
pendrie z boraginis cum zucro miscendo cōuenien-
ter conuenit ad predictas passiones Et dosis eius est
a. ʒ. ʒ. ad. ʒ. j. cū parum zinciberis miscendo.

Capitulū. xi.

Amarindi solutōne educunt coleram z rep-
riment feruorem eius z mūdificant sanguinē
et cōferunt inflatōni epatis et stomachi. Est
medicina vera febris acute que indiget lenificatōne
Dosis eius est ab. ʒ. ʒ. ad. ʒ. j. cū succo feniculi vel suc-
co endiuie vel apij vel sero caprino administrando.

Capitulum. xij.

Ucrum calidum est humidū tempate citra
primum gradū Virtutem habet humectādi:
lubricandi z aliqualliter infrigidandi si fue-
rit album vel trum decoctōnum. z virtutem habz le-
nitivam z abstersiuam z lauatiuam quia itestina red-
dit lubrica z lenit pectus z confert stomacho.

Tercia particula de speciebus aromaticis confortati-
uis z alijs consimilibus confortatiuis.

Capitulum. xij.

Inamomū calidū est in secūdo gradu. siccū
c in tercio. Eligitur enī per gustū et discernit
bonum. Virtutem habz cōfortandi cerebrz
ex aromaticitate. p̄solidandi ex cōglutinositate. Cla
let contra debilitatem stomachi ex frigidoitate. Detur
pulvis cinamomi cum pulvere carni in cibis. Conpe
tenter eciam in salsamētis ponitur ad appetitum p̄
uocandū. Cinamomū masticatū reddit os aromaticū
Contra sincopim z cordiacā passionē detur pulvis ei
us cū pulvere garioffiloz in sorbili de ouis .

Ardamomū ca. ē z sic. in Cap. xiiij.
c secundo. Semen est cuiusdā arboris. z sunt
due species maius z minus. Adains dicitur
domesticū. minus dicit̄ filuatecū. Adains est meli⁹. qz
magis aromaticū z in colore subrufum. Virtutē habz
cōfortandi ex aromaticitate dissoluendi p̄sumendi
ex qualitatibz suis. Clalet cōtra cordiacam passionē
ex frigida causa. fiat decoctō eius in vino arōtico cū
paz aque rosaz miscendo detur patienti. Ad digesti
onem cōfortandam z debilitatem stōchi pulvis cina
momi cū semie anisi detur ī cibis. Cōtra debilitatem
cerebri ex renmate. Pulvis eius cū pulvere cubebaz
naribz inflatus confert. Cap. xv.

Rocus ca. et siccus est in p̄mo gradu. Cuius
c due sunt species scz ortensis qui in ortis repi
tur z crocus orientalis qui in p̄tibz oriētali
bus repit̄. Virtutē hz cōfortādi ex qualitatibz suis ex
arōticitate sua. Cōfert cōtra debilitatē stōchi z p̄tra
sincopi. et v̄z cōtra yliacā strāguiriā z dissuriā passio
nes fiat decoctio croci in oleo z melle z lo
co dolenti cathaplasma fiat. Cap. xvj.

c Alamus aromaticus ca. est z siccus in scdo

gradu. Radix est cuiusdam fruticis et valde aromatica est. Virtutem habet confortandi et psamendi. Contra dolorem stomachi et intestinoꝝ ex frigida et ventositate certum est remedium. Puluis eius in quantitate. ℥. ꝑ. cum succo absinthii et parte vini miscendo datur patienti ad digestionem confortandam. et si additur puluis cinamomi valebit eo melius. Idem valet ad cordiacam passionem.

Capitulum. xvij.

Gariofoli calidi et sicci in tertio quidam dicunt in secundo gradu. Habet autem virtutem confortandi ex aromaticitate et virtutem dissoluedi et consumendi ex qualitatibus. Valet ad digestionem confortandam. datur vinum decoctionis gariofilorum et masticis mire prodest. Confert etiam ad dolorem stomachi ex frigida causa vel ex ventositate datur vinum decoctionis eorum cum semine feniculi. Valz etiam contra suffocationem matricis. Puluis gariofilorum conficiatur cum vino odorifero et supponat vel iniciatur per passarium fumus eorum et receptus inferius valet. Ad precipitacionem matricis odorantur gariofoli. Et vinum decoctionis eorum etiam datur. Ad cerebrum confortandum applicentur gariofoli naribus et confert.

Capitulum. xviii.

Allanga calida est et sicca in secundo gradu Radix est et eligitur que subrufa est et nodosa et ponderosa et acutum saporem habens. Que autem inbalbida et lenis et fere nullum saporem habens et perforata abicienda est. Habet autem virtutem confortandi ex aromaticitate sua et dissoluedi et consumendi ex qualitatibus. Datur vinum decoctionis eius ad digestionem confortandam et dolorem stomachi ex frigida causa vel ventositate.

Et ad cerebꝝ confortandū puluis galange applicet̃
naribꝫ. Ad coriacam passionē ⁊ contra sincopi det̃
puluis eius cū succo boraginis. Cap. xix.

Genciana calida est et sicca in secūdo gradu.
Est herba cuius radix eodem mō appellat̃ ⁊
radices vsui medicine cōpetunt. Et qui so-
lida citrinū habens colorē ⁊ non pforata incolnmi-
or est. similiter multam habēs amaritudinē bona est
Virtutem hꝫ dissoluedi cōsumēdi attrahēdi. est enī
diureticū. Valz aduersus antiquū asma detur puluis
cum vino addita aqua ordei. epilepticis detur puluis
eius cū succo pionie. Et suppositoriū. vel pessariū fa-
ctum ex puluere genciane cū succo arthimesie cū pa-
rum mellis valet ad mēstruū puocandū ⁊ fetū mortu-
um ⁊ secundinā excludit. Cap. xx.

Liquiricia calida est ⁊ humida tempate. Eli-
gēda est que tota interius crocea est. et cum
frangitur non puluerisatur. et que pondero-
sa est. que aut̃ subalbida vel subnigra ⁊ lenis vel viri-
dis abicienda est. Et succus eius est eiusdem efficacie
Valz decoctio eius cū aqua contra omnia vicia pe-
ctoris ⁊ maxime pleureticis ⁊ peripulmoniacis. ⁊ vi-
nū decoctōnis eiꝫ valet cōtra tussim. et liquiricia ma-
sticata ⁊ sub lingua retenta sitim ⁊ asperitatem stōa-
chi ⁊ gutturis mittigat. Cap. xxj.

Alcis cali. ⁊ sic. in secundo gradu flos est. Et
māces reperunt̃ circa nuces muscatas ī cir-
cumferencia. Virtutem habet pfortandi ex
aromaticitate dissoluedi psumendi ex qlitatibꝫ suis.
eligēdꝫ est q̃ sbrufus ē. q̃ eciã acutū hꝫ sapore cū aliq̃
li amaritudie. niger aut̃ ⁊ terreꝫ. q̃ nō hꝫ acutū sapore
abiciat̃. ⁊ vinū decoctōis eiꝫ vꝫ p̃t̃ indigestiōz ex frigi

ditate. Et masticatio macis v3 ad pfortādū cerebz. 7
puluis macis in cibo et potu datus palet cōtra cordi
acā passionē. **Cap. .xxij :**

Ulcus muscata ca. 7 sicca in secūdo gradu fru
ctus est cuiusdam arboris que ī india nasci
tur. eligēda est que ponderosa est 7 cū frā
gitur interius non puluerisatur. 7 est acuti saporis si
ista desunt non est ponenda in medicinis. Virtutē h3
confortandi ex aromaticitate 7 cōsumēdi ex qualita
tibus. Flux muscata media vel integra in mane come
sta valet cōtra idigestionē stomachi 7 discoloratōnē
faciei ex frigiditate istud patz p expienciam. 7 vinum
decoctōnis nucis muscate 7 mastice valz cōtra fri
giditatē stomachi epatis 7 intestinoz. **Cap. .xxij.**

Piper ca. ē citra quartū gradū. sic. in medio
eius. et sunt tria genera piperis. est enim pi
per nigz qđ melopip dicit. et piper longum
qđ macropip dicit. et pip albū quod leucopip dicit. et
est fructus arboris in india nascentis. Dicūt quidam
pip nigz fieri p decoctōnem. cū m enī debz colligi p
pter copiam serpentū apponit ignis circa arbores. **P**i
per nigz virtutem h3 dissoluēdi pncipaliter 7 cōsumē
di. pip albū sedario 7 lōgū. **S**uluis piperis in cibis
mixtus digestionē pfortat 7 precipue piper longum
sed sanguineis 7 colericis nocet vsus piperis. dissol
uit enī nimis 7 quibusdā qñq3 leprā inducit.

Raponticū ca. 7 sicce est cōpleri. **Cap. .xxiiij**
onis. Et est fere simile reubarbaro quātū ad
interiora. Virtutem habz mūdificādi ex pō
ticitate. 7 diureticū est sua amaritudine vel ex qualita
tibus suis. Chinū decoctōnis eius cū succo feniculi cum
paz zucris miscēdo sobrie datū soluit opilatōz spleis

et epatis ex frigida causa. Et puluis eius cum melle
datus valet contra lumbricos. et cerotum seu empla-
strum factum ex puluere eius cum oleo ⁊ cera valz cō-
tra debilitatem stomachi. Cap. xxv.

Andalum frigidū est in tercō siccum in secū-
do. Quis tres sunt species scz. albū rufum ⁊
citrinū. Et melius ex sandalo ē citrinū pin-
gue. post citrinū rubeum. post rubeum album. et cōfe-
runt dolori stomachi et epatis ex colera rubea. et ru-
beum est frigidius albo ⁊ citrino. et est magis iuuati-
uum. Nā ipm p̄hibet fluxum humorū ad mēbz. et cō-
fert cordiace passioni cū febre quādo humectat in aq̄
endiuie ⁊ inde linitur cor. ⁊ talis linitio sup epar ap-
plicatū cum p̄ano linio p̄fert epari cal efacto ex febre
Et quādo puluis sandali rubei miscet cū parum cam-
phore ⁊ aqua rosaz et t̄pibz applicetur cōfert dolori
capitis qui fit ex caliditate. Et puluis sandali rubei
mixtus cū aqua solatri vel sempvine vel portulace va-
let in dolore podagre calide. Cap. xxvi.

Amariscus ca. et sicce ē complexionis. Cli-
num decoctōnis eius v̄z ad opilatōnē sple-
nis et epatis ⁊ ad stranguriam ⁊ dissuriam
et diureticus ē. Et puluis corticis eius in cibis deco-
ctus et frequēs eius vsus p̄fert ad easdem passiones
Et potus in quo bibitur tamariscus cōfert ad idē. et
cortices eius sunt maioris efficacie. Cap. xxvii.

Yscus nascitur in arbore glandium. et repi-
tur etiā in arbore p̄roz. Est autē optimus
qui ī arbore querc⁹ nascit. ⁊ manet diu viri-
dis. Virtutē habz subtiliandi at̄rabēdi ⁊ dissoluēdi
Et q̄ ex eo bonus ē recēs plan⁹ coloris porri interi⁹
viridis exterius. ⁊ non calefacit nisi post moram. ⁊ in-
ipso est humiditas superflua indigesta. et est calidus

et sic. in tercō z est resolutiu⁹. resoluit enī hūiditates
grossas ex p̄fundo corp̄is p̄pter forsitudinē virtutis
attractiue z lenit apostemata z maturat cū rasina pi
ni miscēdo. Idē duriciē splenis curat z lenit iunctu
ras cū tāta cēra q̄ntū est ip̄z z cū rasina pini miscēdo

Zinciber ca. in tercō z hūidū in S^cap̄. xxviiij

3 p̄rio est. Radix ī trāsmarinis partibz nascēs
Cinū decoctōnis eius z ficū siccaz z passulaz valz
ad tussim frigidā z sp̄naliū frigiditatē. Et puluis ei
us cū ficibus siccis inmissus z cōmēdat̄ p̄fert ad idē
z vinū decoctōis zinciber z cimini v̄z ad dolorē stōchi z
intestinoz ex ventositate z digestionē p̄curat. Pul
uis zinciberis cū baubace supposit⁹ valz cōtra tena
smonē. et puluis eius naribz inflatus p̄fert p̄tra apo
plexiam actu affligentem. Stis ab eis.

Quarta partick̄a de fructibz z semibz herbarz et or
Amdigdale dulces z amare. S^cap̄. xxix.

8 Dulces sunt calide et hūide in p̄rio gradu.

Amare calide z sicce in sc̄do gradu Et ama
re cōpetunt medicīe. Dulces cōferūt esui. Amare va
lent cōtra ḡlma z tussim ex frigida causa. terant̄ ami
gdale amare z addito zūcro p̄pter amaritudinē z fi
sunt pultes. Oleum amigdalaz amaraz valz ad sor
ditatem aurīū. Et vsus amigdalaz amaraz valet cō
tra lumbricos. et emplastrū ex eis factū z applicatiū
sup umblicū valz ad idē. Et pessariū factū ex ei⁹ oleo
z triffera maḡ puocat mensura. Cap̄. xxx.

Stonia sunt diuersaz qualitātū. quedā sunt
c dulcia quedā pōtica seu stiptica. q̄dā acetosa

In dulcibz ē hūiditas temperata. in acetos̄ et
alijs ē frigiditas maifesta. et v̄t⁹ citonioz ē p̄glutina
valnez. z p̄hibz illud q̄d currit ad ap̄ta in p̄ncipio

eor. et fornicat os stomachi. et p̄fert stomacho laro
et contra fluxum ventris stipticitate eor. sed dulcia
sunt minus stiptica. Et oleum eius valet ad idem .et
semen eius est limitinum sine stipticitate. et eius vsus
valet cōtra sudorē .et oleum eius valz scissuris frigo-
ris et est vtile vlceribus scabiosis .et succus citonio-
rum valet contra sputum sanguinis. et semen eius va-
let contra asperitatem gutturis et lenit pect⁹ seu cā-
nam pulmonis. Ad idem prodest ipsor. muscilago
Et citonia valet contra vomitum et sitim sedāt et con-
tra ebrietatem valent. Et siropus citonioz cōfert ad
easdem passiones. et pira valent similiter licet remis-
sius.

Capitulū. xxxj.

Apparis ca. est et sic. in secundo gradu. Ra-
c dir cortex folia fructus et flores p̄ferūt vsui
medicine. Virtutem habēt p̄fortandi appe-
titum et in frigidatum stomachū calefaciunt. Contra
epatis et splenis vicium et eor. duriciē p̄ferunt. vinū
decoctōnis corticis cappari optime valet. Ad idem
valet electuarium factum de pulueribz corticū cappa-
ri et tamarisci cū zucro. Ad lumbricos cōferunt fru-
ctus capparoz et ad splenis discrasiam. Valent etiā
ad yliacam passionem isto modo. Accipe libram me-
diam corticum cappari et coquatur ī succo radicē ebu-
li et addatur zucrū et fiat siropus et sumatur mane et se-
ro. Idem siropus valet ad arteticam. Cap. xxxij.

Alstanea ē frigida frigidatōne pauca et citra
c primū gōū caliditatis et siccitatis existit. et in
ppatōne ad glādes sunt maioris digestiōis
tussietibz sunt nocue castanee. dolorē capitis p̄stant
p̄pter duiciē digestiōis. nocumentū auferūt. cū assant
sūt p̄stipatine. et cōferūt medicie mortifere Serapio.

Capitulū. xxxij. °

Ficus pinee et vnepassule. Ficus sunt recētes et sicce. et virtus recencū est d̄bilis propter humiditatem eaz supfluā. et sicce sunt meliores et maxime carnose. Et virtus ficū est calida in fine primi gradus. et sicca in principio sc̄di. Et alia eius virtus est maturatiua et resolutiua apostēatum quando miscet̄ cū farina ordei aut cum medulla panis frumenti. Et recentes et sicce laxant ventrem. Et aqua decoctōnis ficū simplis est melli in virtute sua. Et sicce valent esui et inducūt sitim et molliūt vētrem. et sunt cōuenientes gutturi et cāne pulmonis et vesice et renibz et asmaticis et discoloratis. Et decoctio eaz cū ylopo purgat pectus a supfluitatibz et cōfert tussi antique et dolori pulmonis. Pandecta. Pinee sunt calide et humide ī primo gradu. Valēt asmaticis et in dolore pulmonis et cōferūt eciam p̄sumptis. Virtutem habent leniendi. mūdificādi et humectādi. Et est optimus cibus laborantibz in dolore pulmonis et apostematibz pectoris. Vnepassule virtutē habent leniendi et humectandi. Cinū decoctōnis eaz valet p̄tra frigidam tussim et in cibus date valēt p̄tra vomitū colericū.

Cap. xxxij.

Iube et sebesten sunt calide et humide. Iube habent extinguerē acuitatē sanguinis colerici et conferūt pectori et palmoni et conferūt vesice et dolori renū et pectoris ex caliditate. et est malū stomacho et nutrimentū eaz est paucū et digestio eaz dura et generant flegma. Serapio. Sebesten est medicamē mediū in cōplexiōe sua ī caliditate et frigiditate. laxat ventrē febricitaciū et p̄ferūt tussi calide et leniūt pectus et sedāt catarrū calidū et conferunt

ardori urine que fit ppter mordicationem colere i ve
lica et renibus ¶ Dandecta. ¶ [Capitulū. xxxv.

Runa sunt frigida z humida. ¶ Quorum alia
p sunt nigra alia rubea. Que nigra sunt z ali
quātulum dura magis valēt z precipue da
mascena. Virtutem habent in frigidandi z leniendi i
testina et valent acute febricitantibus. Et prosunt con
tra cōstipationem ventris ex siccitate. vel ex colera ru
beg desiccante. ¶ Platearius. ¶ [Cap. xxxvi.

¶ Anisum calidū z siccū in tercō. Est semē dul
a ce cuiusdam herbe simili nomine appellate
Habet virtutem cōsumendi dissoluedi vē
tositatem extenuandi. Et alz cōtra vētositates z acidā
eructuationem z indigestionem vinum decoctionis ani
si z mastice z cinamomi Ad menstrua puocanda de
tur triffera magna cum decoctione anisi. Contra opi
lationem splenis z epatis valet decoctō anisi cum sco
lopendria. z puluis anisi sumptus in cibo ac potu v3
ad augmētationem spermatis z lactis. ¶ [Cap. xxxvij.

¶ Elcocalauri est fructus arboris lauri. sunt ea
b folia que eciam medicine competūt. z sunt
calide z sicce cōplexiōis sed grana sunt for
ciora. Virtutem habent cōfortandi ex aromaticitate
z dissoluedi z cōsumendi. ¶ fructus lauri cōtriti z in
testa calefacti z cū sacculo capiti applicati multum cō
fert cerebro fleumatico. Et contra frigidū reuma ca
pitis decoquant baccelaury z rose in aliquo vase ore ei
us opilato z recipiat paciēs fumū p os z ex illa aq̄ la
uent frōs z tpa. oleū bac. lau. v3 ptra dolorē stōchi ex
frigiditate z p̄t arteticā fōm̄tū ex aq̄ decoctōis folioz
lauri matricē p̄fortat z mūdificat z p̄ceptu ipeditū ex
frigiditate adiuvat. ¶ Dandecta. ¶ Plateari⁹. ¶ [Cap. xxxviij

Cubebe sunt calide et sicce temperate. sunt fructus cuiusdam arboris in india nascētis. Virtutem habēt confortandi ideo valēt. contra sin-
copiam cum aqua boraginis exhibendo. Et vinum decoctionis eius multū valet cordiacis. Idem confert epilepticis. et contra frigidū reuma. Conferunt cubebe cum zucro perfecte et eaz odor similis multum potest.

Pruina. et sicca in tertio gradu. § Cap. xxxix
est semen vnius herbe sic appellate. Virtutem habet diureticam. Vinum decoctionis eius valet contra stranguriam et dissuriam. Puluis eiam eius in cibo sumptus digestionem confortat. venter sitates secludit. semine in salsalsamēti s vtimur. appetitum puocat et semine tantum in medicinis vtimur.

Faba est frigide et sicce complexionis. § Cap. xli
nis. et cum est viridis est humida in principio parum nutrit. humores grossos generat et stomacho nocet. sanguinem grossum et melancholicum creat et fumum grossum. ideo cerebri offendit et somnia vana inducit. sed per decoctionem et assationem remittit eaz malicia. Et aqua decoctionis fabaz mundificat faciem cum amido miscendo. aqua florū fabaz vbi contra obscuritatem oculorum

Fenugrecum. ca. et sicce complexionis est. § Cap. xlii.
Virtutem habet coagulandi maturandi relaxandi. Ad maturandum aqua exteriori accipiat farina fenugreci cum vitello oui perficiat et supponat maturat et attenuat. Ad maturandum et rupendum perficiat cum terepentina maturat et rumpit. et si misceat cum farina seminis lini et cum se. altee maiorem habet efficaciam. Item fiat decoctio ex farina fenugreci. et se. lini et altee super aqua stochi et intestinorum applica-
emē lini. ca. in principio et in humiditate sta valebit. § Ca. xliij
f et sicca. mediocre inflatum est et stomacho nocivum et par

diureticum est et parum nutrit. ad tussim frigidā valz
pectus purificat a fleumatica superfluitate ī cibis sum
ptus ⁊ ab extra farina ei⁹ cum farina seminis lini cū
butiro miscendo valet cū tali vngere pectus. mollifi
cat materiam fleumaticam ibidem peccantem. et idem
sedat dolorem vniuscuiusq; membri. Idem valz ī spa
simo. ⁊ virtus semis lini prima est virtuti fenugreci.

Capitulū. xliij.

Lupinus calidus ⁊ siccus in tercio Virtutem
habz diureticam ⁊ sunt lupini dulces ⁊ ama
ri. Et amari precipue vsui medicine compe
tunt. Et farina lupinorum amarorum confecta cum
melle confert contra lumbricos. ⁊ si puluis absinthei
vel eius succus additur fit eo efficaci⁹. Et emplastrū
factum ex farina lupinoꝝ amaroꝝ ⁊ succo absinthei
addendo parz aloepatici valz pueris contra lumbr
icos sup vmbilicum applicando. Chinum decoctionis
eius valet ydropicis ⁊ contra opilatōnem splenis. et
epicis de causa frigida

Capitulum. xliiij.

Milium frigidum in pmo. siccum in secundo.
semen est. Et virtus eius est desiccatiua ideo
desiccatur ventrem seu cōstipatur. sed quādo po
nitur exterius infrigidat in primo ⁊ ericcat in fine ter
cij. et milium modicū dat nutrimentū. Et quādo ap
plicat ab extra in saccellis actu calidū super itestina
valet contra fluxum ventris ⁊ puocat vrinam.

Noces ⁊ auellane. Nux vsualis § Cap. xlv.
indigestibilis est ⁊ coleram nutrit et dolorē
capitis commouet. tussientib; contraria est
a ieiunis cōmesta nauseam puocat. venenis cōtraria
est cōmesta si fuerit. Et nucces cū cepis ⁊ melle et sale

mutuo mirra morsum hominis et canis ad sanitatem
perducit. Ceteres nuces cōtrite et cācro cathapla
smate prosunt. Nuces calide et sice sunt que multū
comeste faciunt paralisiſim lingue ⁊ puocant vomitū
et larant vētrem Auerrois. Auellane in cibo sumpte
dolorē capitis incutiunt. stomachū inflāt. corpori sa
no pinguedinē conferūt ⁊ sedant molestiam tussis ve
tustissime. et auellana nutritibilior est nuce. Auicenna.
qm̄ est magis solida ⁊ minus vinctuosa. decliat ad ca
liditatem ⁊ siccitatem ⁊ est tardioris digestionis ⁊ eri
tat ad vomitum. Pandecta. Capl̄m. xlvj.

o Rogem frigidū est ⁊ siccum in secūdo gradu
Eius nutrimentum minus est tritico. Ex fari
na ordei ⁊ aqua fit mixtura cum zucro albo
⁊ vuispassulis miscendo cōfert loco cibi febricitati
bus ⁊ aqua ordei loco potus. ex farina ordei ⁊ aceto
fit emplastrum contra apostemata calida in p̄cipio
ad rep̄cussione. et aqua ordei mixta cum amido valet
pro mundificatiōne faciei. Cap. xlvij.

o Robus in primo siccus in secundo. Habet
virtutem aperiendi abstergendi ⁊ insciden
di. Habet saporem amarum ⁊ prouocat vri
nam. ⁊ qui nimium eo vtuntur facit vrinari sanguinē
Et quādo boues de eo comedūt impinguantur. Fa
rina orobi larat vētrem ⁊ prouocat vrinā ⁊ meliorat
colorem corporis. ⁊ quando miscetur cum melle mun
dificat vlcera. et lentigines et faciem mundificat eius
mixtura cum farina ordei ⁊ amidi. Idem delet pruri
tum mēbrorum. Et farina eius cum aceto cocta ⁊ po
sita sup pectinem confert stranguirie ⁊ curat tenasino
nem et punctiones intestinorum. Serapio.

Capitulum. xlvij.

Liuia ⁊ oleum liuiaz. Oliue virides sunt fri-
gide et sicce. stringunt vētrem ⁊ oliue aqua-
tice excoziant stomachum propter eorū pō-
ticitatem. et quādo ponunt in aceto sunt plus excozia-
tiue stomachi. ⁊ nigre ex eis sunt calide cum pauca sti-
pticitate indigestibiles plus alijs. Et humor qui ge-
neratur ex oliuis vituperatur. et que comeduntur in
medio prandiū acuum appetitū. et magne ex eis sunt
maioris operatōnis. Oliue paucum dant alimētum
corpori. et qñ sunt mature complete sunt calidi cali-
ditate tempata. ⁊ imature frigide ⁊ stiptitōres. Et oli-
ue noue stringunt ventrem ⁊ sunt bone stomacho. sed
nigre oliue mature sunt parate corruptōni ⁊ sunt ma-
le stomacho. Et emplastrum ex eis factum prohibet
vlcera quoz nomen est antrox. i. apostema ignitū. Et
emplastrum ex folijs oliue cum melle sup umblicum
occidit lumbricos. Et quando fit ex eis emplastrū cū
farina ordei pfert fluxui vētris antiquo ⁊ fluxui hu-
miditatū que a matrice emanant. Oleum oliuaz ma-
turaz confert sanis et est bonum stomacho. propter
stipticitatem que est in eo ⁊ restringit gingiuas. et cō-
fortat dentes quando tenetur in ore et prohibet su-
dorem ⁊ lenit corpus ⁊ prohibet aduentum frigoris
corpori ⁊ tale oleum debilitat virtutem medicinarum
vulnerancium. Et datur in potu cōtra medicinā mor-
tiferam vt vomatur ab eo Serapio. Pandecta.

Capitulum. xliij.

Omnia granata quedam sunt dulcia quedam
P acetosa. et acetosa sunt maioris stipticitatis
Omnia granata sunt boni humoris
et sunt bona stomacho pauci tamen nu-
trimenti. et dulcia quidem sunt boni saporis nisi quia
inferunt caliditatem stomacho licet paucam. ideo non
sunt multum conueniencia febricitantibus. sed acetosa
magis conferunt. Et succus granatorum ventris com-
pescit fluxum. et infusus in aqua et potui dat⁹ emopto-
icis et dissintericis medetur. Et succus eorum cum mel-
le valet ad ulcerationem oris. Granatum quod dulce
est frigidum est in primo et humidum in secundo. Et ace-
tosum est frigidum et humidum in secundo. Et ace-
tosum repunit coleram et prohibet cursum superflui-
tatum ad viscera et proprie vinum ei⁹. **San decta. Quis-
cenna etc.** **Capitulum. V.**

Vinum et acetum. Vinum est calidum in secun-
do gradu. et vetus ex eo in tercio. et mustum
in primo. et manifestatur unumquodque vinum
in quo gradu est per estimationem caliditatis inuen-
te in eo. Vinum immoderate sumptum nocet nervis et
sensibus. Et vinum vetus album prouocat urinam ni-
si quia facit dolorem capitis. et qui ex eo bibit satis
nocet stomacho. Nouum vinum generat inflationem
et est difficilis digestionis inducit somnia mala. Et
vinum album subtile est bonum stomacho et prouenit ei⁹
usus magis in sanitate et egritudine quam rubrum quod in-
ter album et nigrum medium est. Et vinum nigrum est grossum
et tarde digestionis et inebriat et ingrossat carnem et pferit

in fluxu ventris et est inflatum. Dulce vinum est tar-
de resolutionis. inflat stomachum. laxat ventrem sicut
mustum et confert vesice et renibus. Acetum frigidum est
in primo gradu siccum in tertio. Virtutem habet penetrandi
et subtiliandi et constringendi ex qualitatibus. Gla-
let acetum contra vomitum et fluxum ventris. bulian-
tur in aceto rose et cortex quercus et imbibatur in tali
aceto lana et ponatur super stomachum vel super umbilicum.
Et appetitum incitat carnes cum eo comeste. et acetum
stomachum cum inuenit plenum laxat. vacuum autem re-
stringit. Et valet contra frenesim fricatio facta circa
volas manuum et pedum cum sale et aceto. Plateari-
us. Serapio. etc.

Quinta particula de gummis et consimilibus:

Amphora frigida est Cap. l. j.
et sicca in tertio gradu. Est eligenda alba et
lucida. Glacet contra geomorream. i. inolu-
tariam spermatis emissionem. Distemperetur camphora
cum succo solatri vel lacte etc. et supponatur pectini vel
renibus et confert. Idem valet contra diabeticam passi-
onem et contra calefactionem epatis cum pannis hume-
ctatis apponatur regioni epatis. et camphora mixta
cum succo sanguinarie valet contra fluxum sanguinis
narium. Et contra libidinem odoretur camphora per na-
res. et camphora satis competenter ponitur in electua-
rijs contra acutas egritudines.

Ragantum frigidum est in se-
cundo. humidum in primo gradu. est gummi et
quod album est clarum et purum est maioris effi-
cacie. Contra siccitatem pectoris deest patienti decoctio
draganti et gummi arabici in aqua ordei. Alqua decoctionis

ordei et succi liquiricie in qua dissoluatur dragantū
valet cōtra tussim siccam. Electuarium eciam confe
ctum ex partibz. ij. draganti et. j. parte liquiricie cū zu
cro cōficiat quod valet cōtra tussim ex calida causa.
Et aqua ordei decoctōnis draganti valet cōtra sitim
Et contra diarriam valet aqua plumialis in qua
dissolutum sit dragantū. Dragantum cum albumine
oui mirtum contra ignis combustionem optimum ē
Platearius. Serapio. Capitulum. liij.

Gummi est arabicū calidum est ⁊ humidum.
simile est draganto. ⁊ dicitur arabicum quia
in arabia reperitur melius est. Habet autem
virtutem relaxandi et leniendi. Valet cōtra asperita
tem lingue. Dissolutum gummi arabicum in aqua in
qua fricetur lingua. Contra vomitum ex debilitate ū
tutis retentive. Detur puluis eius cū puluere cinamo
mi. Puluis gummarabici misceatur cū succo plāta
ginis et confert. Et puluis eius cum puluere sangui
nis draconis in aqua rosarū miscendo pfert cōtra flu
rum menstruoz et sanguinis. Capitulum. liiij.

Laudanum calidum et humidum in secundo.
gradu. est ros in quibusdam herbis inuisca
tus. et est eligendū quod est ponderosum et
nigrum. Eius odor valet cōtra catarrum ex frigida
causa. Et laudanum et mastix misceantur ⁊ circa gingi
uas et dentes intus et extra ponat dentes relaxa
tos cōfirmat. Ad suffocatōnem matricis recipiat pa
ciens eius fumum p inferius. Et contra p̄cipitatōne
matricis recipiat paciens fumum laudani p os. Et
suppositoriū ex eo factum ⁊ matrici immissum cōfor
tat matricē ⁊ iuuat ad cōceptionem. Cap. lv.

Masticis calida est et sicca in secundo gradu. gummi est cuiusdam fruticis. Eligenda est masticis que alba est et clara. que vero obscura abicienda. Virtutem habet confortandi conglutinandi consolidandi et constringendi. Et unum dissolutionis masticis et olibani cum albumine oui miscendo et temporibus superponatur. valet contra humores fluentes ad oculos et ad dentes et confert etiam contra dolorem temporum que fit ex fumositate ascendente a stomacho ad caput. Masticis masticata deuoluta in ore comprimendo in dentibus pluribus vicibus facit descendere humiditates per sputum eiciendo. Emplastrum factum ex masticis boloarmeno et albumine oui et sceto et super orificium stomachi positum vomitum colericum constringit positum super renes et pectinem fluxum colericum restringit.

Cap. lvi.

Mirra est calida et sicca in secundo gradu. gummi est cuiusdam arboris in india nascentis. Eligenda est que clara et citrina et lucida est. Virtutem habet confortandi ex glutinositate conducendo partes in unum et virtutem dissoluendi et consumendi mediocriter ex qualitatibus suis. et etiam preseruat a putredine. unde corpora condita cum mirra conseruantur. Et valet mirra contra fanem oris stomachi et intestinorum. et mirra valet contra putrida ulcera et fumus eius per os receptus cerebrum confortat et per vuluam matricem calefacit et confortat ad conceptum. Et mirra valet contra fetorem oris vicio humorum putridorum. et unum decoctionis eius et ficium siccarum valet contra asthma et viciu pectoris et contra tussim. Et pillule de storace calamita et mirra valent contra catarrum et valent etiam ad digestionem confortandam.

Cap. lvii.

p **I**r alia naualis alia liquida et est calida et
sicca in secundo gradu. **M**analis minus est
calida et sicca. et pix liquida virtutem habet
consumendi lacandi et dissoluendi. **E**ngētum ex ea fa-
ctum cum litargiro et oleo lauri et parum aceti vix cō-
tra scabiem. **C**ontra dolorem splenis fit emplastrum
ex pice resoluta cum puluere absinthii et cera et oleo
et pix naualis in emplastris ponitur que fiunt ad vul-
nera. **E**t dicitur naualis quia abraditur a nauibus. et
ipsa desiccatur superfluitates et dissoluit eas propter mo-
ram quam facit in aqua maris. **D**icunt quidam dissol-
uit superfluitates quia acquisiuit virtutem ipsam ab aqua
marino. **S**erapio. **C**apitulum. lviij.

r **R**esina diuersificatur secundum diuersitates arborum
a quibus colligitur. et omnes resine sunt
calefactiue et dissolutiue et mundificatiue. et
est in resina res que abstergit adeo quod curat scabiem
et ipsa quidam attrahit ab interioribus plus quam alie
species glutinis. **E**t dicunt quidam quod resina sit sudor
arboris pini. **E**t resina ingreditur vngenta facies ea
odorifera et bene colerata. et confert ad vlcera corpo-
ris humiditates putridas attrahendo. **A**dandecta.

Torax calamita sicca et **C**apitulum. lix.
liquida. sunt calide in primo et sicce in secun-
do gradu. **E**ligenda est storax calamita ru-
bea. valet contra frigiditatem et debilitatem cerebri
cum laudano et storace liquida miscendo in modum
pomi ambre naribus applicando multum confert ce-
rebro. **A**d idem valet melius fumigium de ea posita
super carbones. **C**linnum decoctionis eius gargarisatum
humiditatem vne seu vuule desiccatur. **E**t pillule de ea
facte valent contra frigiditatem stomachi et frigidum

renna capitis. et fumigium eius valet cōtra suffoca-
cionem matricis per inferius applicatum. et valet eci-
am contra p̄cipitatōnem matricis. i. casum eius p̄ su-
perius applicatum. Storax liquida multum valet in
emplastris cōtra tineam ⁊ pustulas. et similiter valz
ad plura emplastra ⁊ reddit ea multum odoufera.

Ereperina calida ē ⁊ sicca. Cap. lx

Fumus eius recept⁹ circa annum curat terna-
simonem. Similiter valz eius fumus p̄tra suf-
focatōcem matricis inferius recipiat. et cōtra p̄cipita-
tionem matricis superius recipiat fumum tereperie
vel fiat suppositorium matrici cū bōbice inuoluta te-
reperina in suffocatōne matricis. Et rūpenda apo-
stemata fiat ex ea ⁊ farina ordei emplastrum.

Sexta particula de generibz salis ⁊ mineris ter-
re et lapidibus. Cap. lxi.

Lumen calidum est et siccum in quarto gra-
du habet virtutem cōsumendi ⁊ fortiter de-
siccandi. Suluis eius spersus super cancrū
malam ⁊ putridam carnem eradicat. et alumen mixtū
cum paz mellis cū quo licinium vngat ⁊ inmissum fi-
stule multum prodest. prius lauetur vlcus cancri cum
aceto. inflatōnes ginguarz sanat si fiat ablutō earum
cum aceto mixto cū alumine precedente ventositatiōe
cum sacrificatōne circa caput ⁊ spatulas. Cōtra sca-
biem sulphur ⁊ litargiz ⁊ alumen buliantur in aceto
et oleo ⁊ inunge in balneo. postea abluē cū aqua cali-
da ⁊ post itez inunge. Balneum aque aluminis valet
ydropicis scabiosis arteticis

Argentumvium calidū est ⁊ Cap. lxij.
humidū ī quarto. Quidā dicūt q̄ sit frigidū

in quarto Ex effectu eius calidū pbat qz dissoluit in
scidis penetrat. licet actu sit frigidum. potencialiter
est calidum. Contra scabiem. Recipiatur litargirum
et cerusa z oleum lauri misceantur in patella circa ig
nem infrigidato adde argentumvium z vsui reserua
Cōtra pannū faciei post partum accipiatur aurugia
galine cum cerusa z argentoviuo z inde vngat facies.

Pluzarmenus frigidus est Cap. lxiij.
b et siccus in secūdo gradu. Est quedam vena
terre. Virtutē habet cōstringendi. Et eliz
gendus est qui est subrufus fm omnes ei⁹ partes. con
fert bolus cōtra emoptoicam passionem. fluxū san
guinis per os. sumatur aqua ordeī in qua sit dissolu
tum gummiarabicum v^l dragantum cum holoarme
no. Et prodest idem cōtra dissinteriā cum succo plā
taginis amministrando. V^l fiat emplastrum super ite
stina cum albumine oui et holiarmeni z semine plāta
ginis Et contra fluxum sanguinis ex naribus miscea
tur bolus cum succo sanguinarie et imponatur nari
bus et confert.

Capitulū lxiij.

Cerusa frigida est et sicca in secundo gradu.
c est flos plūbi. Habz virtutē mundificandi ex
tenuandi superfluitatē et extergendi. Alqua
resolutionis ceruse et amidi mundificat faciem mulie
res ea vtuntur. Et cerusa valet ad creandam bonam
carnem in vulneribus z ad sanandam vulnera. et qui
cerusam faciunt sepius incurrunt. apoplexiam epilen
ciam. paralysim. arteticam propter maliciam vaporū
plumbi.

Capitulum lxiij.

Alrvina calida est et sicca in secundo gradu
c mirra cum sepo z oleo v3 ad putrida aposte
mata. et virt⁹ calcis est islatina mordicativa

adustina cauterisatiua. sed si miscetur cū auxugia aut
oleo fit maturatiua .et oportet q̄ sit noua uina quam
non tetigit aqua. et est forcior q̄ illa 'quam' tetigit
aqua. et quando lauatur calx fit sine mordicatione.
¶ Sandecta. Capitulū. lxxvj.

Coralus rubens et albus frigidus est ⁊ sic-
cus in secundo gradu. Est autem eligendus
rubens grossus ⁊ clarus. et quanto plus ac-
cedit ad rubedinem tanto melior qui nulla habet fo-
ramia vel pauca. Albus similiter eligendus est quā-
to albior tanto melior qui etiam non sit perforat⁹ fo-
raminibus. Virtutem habet cōfortandi. depurandi:
constringendi. virtutem habet occultam contra epi-
lenciam. Contra fluxum sanguinis narium imponat̄
puluis coralli rubei cum succo sanguinarie naribus et
confert. Et puluis eius in ouo sorbili valet contra dis-
sinteriam. vel datur cum aqua plantaginis. Et cōtra
emoptoicam passionem .i. sputum sanguineum fiant
pillule ex duabus partibus pulueris coralli rubei ⁊
una parte draganti cum aqua ordeī miscendo et fiāt
pillule que tenentur in ore ⁊ transglutiat post resolu-
tionem earum. Capitulū. lxxvij.

Emantites frigide ⁊ sicce est complexiōis
est lapis. Habet virtutem cōstringendi fluxū
sanguinis intestinorū. Fiat emplastrū ex pul-
uere emantitis et albumine oui ⁊ oleo rosarum ⁊ ace-
to et applicetur super intestina. Idem valz cōtra flu-
xum menstruorū cum aqua vel succo plantaginis. Idē
valet contra fluxum sanguinis narium cum succo san-
guinarie naribus imponendo. et fiant pillule ex pul-
uere emantitis ⁊ gummis arabici ⁊ draganti cum aqua
rosarū conficiant̄ ⁊ teneantur pillule in ore sub lingua

z transglutiat transsolutas.

Capitulū. lxxviiij.

It argirum temperate frigidum ē z siccum
l fm quosdam frigidum z siccum in quarto. et
litargirum ē duplex quoddam dicit spuma
auri .et quoddam dicit spuma argenti. Virtutem ha
bet cōsolidandi depurandi constringēdi. Puluis li
targiri vulneribus impositus saniem cōsumit z vlce
ra consolidat. Valet contra scabiem precipue cum fit
ex hęcmate salso sumatur litargirum buliatur cū oleo
nucum et parum aceti et inde liniantur loca scabiosa
Et confert etiam litargirum contra ulcerationē vir
ge. Puluis eius applicatus vlceri prius cū aqua alu
minis mundificetur. Confert etiam contra pannum
oculoꝝ cum aqua rosarum fiat colirium. Et ad faciē
depurandam fiat unguentum ex aurugua galine cum
pulvere litargiri et oleo rosaz miscendo. Ca. lxxix.

Lapis lasuli frigidus est z siccus. similiter la
l pisarmenus. sed eoz excessus non est determi
natus ab autoribus. Est autem lapis lasuli
eligendus qui multum assimilatur colori celesti. pur
gat principaliter melancoliam. Valz lapis lasuli con
tra vicium splenis z emorroidaz. Datur cum vino de
coctionis sene et seminis feniculi. valet contra cordi
acam passionem. Datur cū succo boraginis et pulue
re ossis de corde cerni. Et vt breuiter dicam valz con
tra omnes passiones factas de melancolia.

Erili sine margarithe

Cap. lxx.

m frigide sunt et sicce. lapis qui in quibusdam
piscibus reperitur. eligende sunt albe z cla
re z lucide. Virtutem habent confortandi. Contra
sincopim et debilitatem ex medicina vel fluxu ven
tris vel sanguinis. et contra cordiacam passionem et

in febribus. datur pulvis margaritarum cum zucro
rosarum. Cap. lxxj.

Sulphur calidum est et siccum i quarto. Est
aliud sulphur viuum quod ex terra [sulphu
rea producitur. Aliud e mortuum quod ar
tificiose preparat. et istud non est tante efficacie. Est
autem eligendum quod viride est. Virtutem habz dis
soluendi consumendi. Ungentum factum ex puluere
sulphuris et elleborialbi et oleo lini et cera multu co
fert contra paralysim arcticam podogram et epileci
am zc. Valet cciam contra asma inueteratum. datur,
z. s. in ouo sorbili. Capitulu. lxxij.

Al calidum est et siccum. Ex sale et aceto et
oleo in aqua resolutis potest puocari vomit
tus digitis in ore immissus vel penna. Ad
dolorem ex ventositate fiat saccellatio ex sale torrefa
cto z calefacto et supponatur loco pacienti. Et ex sa
le et melle fit suppositorium ad ventris constipatioz

Artarus calidus et siccus in Cap. lxxij.
quarto. quod de vino puriore existit melius
est. Et fit ex tartaro et litargiro et oleo nuciu
et parum aceti comixtio ad ignem in modum ungen
ti quod cofert ad malas species scabiei. Et pulvis tar
tari in cibis datus pinguedinem consumit z extenuat.
Et pulvis eius scilicet. z. ij. datus cum melle rosarum
vel conserua rosarum vl cum alio consimili ducit ad
v. vel. vij. asellas puluere masticis addito.

Tuthia est infrigidatiua Capitulu. lxxiiij.
stiptica replet vlcera carne z conglutinat z
est desiccatiua. Et tuthia preparatur. quan
do pluries extinguitur in aqua rosarum tunc ingre
ditur coliria oculorum. et virtus tuthie ablute multu

confert oculis fluentibus et ad plures alias egritudi-
nes oculorum. et pulvis thutie desiccet ulcera virge et hu-
miditates ibidem consumit. **¶** Mandecta.

Capitulum. lxxv.

¶ Triolum est minozale est adustine cōstrictive
virtutis. calidum est et siccum in quarto. et quā
sumit ex eo in potu. 3. 5. cū ydromelle expellit
lumbricos. et quando sumitur in potu. 3. 1. aufert no-
cumentum fungoz faciens euomere. et pulvis eius im-
missus in nares cōstringit sanguinem fluentem ex eis
et mundificat ulcera narium. et pulvis eius positus in
aures occidit vermes earum. **¶** Mandecta.

Capitulum. lxxvi.

¶ Yride eris calidum et siccum. carnem superflu-
am cōsumit vnde cumq; nascit. p̄cipue in ari-
bus cū melle mixtū. **¶** Mixtū cū aqua mellis fi-
stulas curat et gingiuas putridas sanat et canceratas
carnes emendat. Et mixtum cum sale armonico et te-
repentina et resma in modum unguenti leprosos curat.
¶ Mandecta.

Septima particula de animalibus et ortis ab eis.

Meta et anser. Anas est ca **Cap. lxxvij.**

¶ lidior omnibus avibus domesticis. Dicunt
quidam ipsa calefacit infrigidatum et facit
calefactum possidere febrem. Eius pinguedo est mari-
ma dolorem sedando et est melior pinguedinibus anmū
Et caro eius est grauis digestionis. et auget sperma.
Et eius pinguedo clarificat colorem. et eius caro im-
pinguat et clarificat vocem. Et caro anseris est grauis
et tardatur in stomacho. sed leuius et melius quod ē
in ipsa sunt ale. Cū autē caro digeritur harū animum

est nutritibilior omnibus carnibus auium. augmentum
efficit in coitu et multiplicat sperma **¶** Sandecta.

b **¶** Os carnibus suis reficit et **Cap. lxxviii:**
nutrit. unde nichil est in boue quod diuersis
vsiibus non sit utile. Unde eius finus ut di-
cit plinius li. xviiij. capitulo. xi. Finus bonus cum ace-
to inuat contra dolorem articulorum. ydropicis etiam sin-
gulare remedium est si inde unguantur ad solem consu-
mit enim humorem inter cutaneum. Est autem animal
non solum vsibus hominum necessarium sed etiam ad plu-
ra alia quantum ad eorum cornua ut pelles ex quibus va-
ria fiunt **Bartholomeus an. Cap. lxxix.**

c **¶** Apra est velocissima in cursu. leuissima in sal-
tu. acutissima in aspectu. dulcissima in gustu
et sanissima quo ad esum. sagacissima que ad
pastum. Nam visu gustu et olefactu discernit inter her-
bas et arborum ramusculos quorum extremitates teneras
comedit et depascit. Capre viuunt per undecim annos et
frequentant coitum usque ad senectutem. et aliquando
generant gemellos. urinam etiam caprarum calefacta
auribus instillata dolentes aures sanat. **Bartholo-
meus anglicus. Capitulum lxxx.**

¶ Anceri flumiales multum conueniunt in egritu-
dinibus calidissimis et quando comburuntur et fiat
inde cineres qui misceantur cum pax genciane et bi-
bitur cum vino est optimum medicamen contra morsum
canis rabidi. Et talis cinis canerum mixtus cum melle-
cissuris manuum et pedum et ani et excoctio mi que fit
sa rigo et cancro confert. Et quando coquuntur et potatur
de ure confert ulceribus pulmonis. **Serapio.**

Capitulum lxxxj.

Columba est avis mansueta hominū frequē-
ciam ⁊ consorcium diligens quā antiqui auē
veneriam nuncupabant. eo q̄ frequentat ni-
dos ⁊ osculo ⁊ amore ꝑcipit ⁊ vñeri multum vacat.
ideo colūba dicitur quasi colēs lumbos. Sanguinē
medicinalem habet. sanguis eius sub dextra ala extra-
ctus ⁊ sanguis calidus oculis inpositis instillatus do-
lorem mitigat et obralmiam sanat oculoꝝ. Caro co-
lubarum dura est ad digerēdū ⁊ viscosa. vnde gros-
sum dat mcrementum. sed quādo volare incipiūt ra-
cione motus sunt melioris digestionis quāto autē ve-
tustior tanto durior ⁊ peior ad digerendum. Capitulum.

Castor animal est cōmorans culū. lxxij.
cum piscibus sub aquis ⁊ graditur sub terris
et dicitur castor a castrando. Nam eoz testi-
culi medicine sunt apti. cum senserit venatorem ip̄e se
castrat ⁊ moribus sua virilia amputat. Castorū vir-
tutem habet dissoluendi ꝑsumendi ⁊ attenuandi loca
neruosa maxime cōfortandi. vnde valet epilepticis et
contra frigidās passiones capitis ⁊ paralysim lingue
soluit ⁊ loquelam reddit subito ablatam si sub lingua
resoluitur. Et valet cōtra vniuersalem corporis pa-
ralysim si decoctum cum vino fuerit ⁊ ruta ⁊ salvia in
potu sepius sumatur. Capitulum. lxxiij.

Cervus est animal diutissime viuens plus q̄
centum annis. Et est animal fel non habēs
nisi in intestinis. ideo habet intestina amara
et fetida vt dicit Aristoteles ⁊ Auicēna. Itē sanguis
cerui et leporis nunq̄ coagulat. Et ossa inueniuntur
in eoz cordibꝫ cōferūt ad multas passiones notanter
cordiales ⁊ i nobilibus confectionibus administrētur

Dicitur q̄ lapis quidam reperitur in cervis qui miro modo dicitur iurare mulieres quando sunt pregnantes. Bartholomeus anglicus. Cap. lxxiiij.

Dus ab edendo dictus. Carnis enim est et pinguis et iocundi saporis. ut dicit ysidorus li. xij. et est tempore cōplexionis. unde melior et digestioni competentior maxime si est masculus unde ei⁹ caro bene nutrit et sanguinem bonum gignit ideo carnes conline cōveniunt maxime humane nature. maxime his qui delicōse viuunt. Et pelles edorum sanant morsus venenosos si calide desup ponantur et adustio piloz odore fugat serpentes. Cap.

Lepus dicitur habere utrūq̄ serū lxxv. ideo multi putarūt leporē gigni et gignere sine mare ut plinius. Sūt autem lepores animalia ita fecunda q̄ vno fetu nascente statim altero fetu uterus gravidatur. unde utile est animal quo ad esum cum fuerit iuuenis. Nam eius coagulū valz cōtra venenū. restringit ventris fluxum. sanguis eius mitigat dolorem oculoꝝ et quanto coagulū eius est veterius tanto melius Bartholomeus anglicus.

Dicus nascitur denta Cap. lxxvi. tus et multis infirmitatibus subiacet. et quando infirmatur obliquum tenet caput. et in luteo pl⁹ iacet in dextro latere q̄ i leuo Et meliores sunt filij qui nascunt̄ in hieme et peiores in estate. Est aut animal immūdū et gulosum auide deuorans q̄libz fetidum et immūdū. ideo caro eius licet sit facilis digestionis tñ ex ea multū comesta plures inde generant supfluitates flegmatice putrefactōi abiles et impinguat

porcus vel sus inquiete. 7 septima pars sui cibi conuertitur in pilos 7 in sanguinē 7 in hac dicit Aristoteles libro septimo.

Capitulum .lxxxviij.

Vitulus statim quando nascitur a virtute propria ad querēda matris ubera erigitur 7 statim reficitur matris uberibus. Nascitur ei sicut et equo in fronte pustula quedā nigra quam magi asserunt incensiuū fore anioris. hanc pustulā statim mater amputat nec admittit ad ubera nisi predictū virus auferat. Et sunt boni nutrimenti 7 facilis digestionis. et multū vehetare habent.

Capitulum .lxxxviiij.

Vulpis est animal multū dolosum. quā enim canes insequunt eum caudā inter crura recolligit. 7 quā videt se nō posse euadere ī cauda recolligit urinā quā sup canes insequētes ipm p̄ijcit 7 diffundit. cuius fetorem canes sunt abhorrētes aliquātulū ei cedūt. Adeps enī eius 7 medulla multū dicunt valere cōtra neruoz contractōnē. Sanguis eius dicit diureticus vnde multū valere credit ad lapidem vesice 7 renū. vt dicit Plinius libro .xxviij. Et dicit plinius ibidem q̄ si quis linguam vulpis habuerit. in annulo talis non paciatur caliginē oculoz. Bartholomeus anglicus.

Capitulum .lxxxix.

Butirum accipit̄ ex lacte vaccarum caprarum et ouium. Et butirum resoluit 7 maturat. et p̄pter hanc causam administrati apostematibus que sunt sub aure quando volumus ea mollificare 7 maturare. Et valet in tumoribus gignarum in fancium eas linientes cū butiro quando volumus q̄ dentes cito oriantur et sine dolore. et confert alijs apostematibus oris. Et miscetur etiā cum emplastris

conferentibus ad dolorem lumboꝝ ⁊ mēbroꝝ alioꝝ
Et quando sumitur butirū mirtū cum melle iuuamen
tum magnū spuenticis saniem ex apostemate pulmo
nis confert. Et similiter valz in pleuresi. Et valet eci
am sine melle ad excreandū saniem ab intra et ab ex
tra administrando. Serapio. Cap. xc.

Coagulum est substācia lactis in stomacho
coagulata. Et omne coagulum est subtilia
tium resolutiuū ⁊ sicū. et coagulum lepo
ris in omnibus hys qualitatibus est forcius. Confert in
furibus ventris ⁊ menstruorum et debilitati virtutis
retentive quādo datur in modū castanee in potu vi
ni. et datur cōtra sanguinem coagulātū. et quādo mu
lier facit sibi pessarium cum eo ⁊ butiro post mundi
ficatōnem menstruoz confert impregnatiōni. et quā
do sumitur ex eo in potu prohibet impregnationem.
Serapio. Capitulum. xcj.

Casus a carendo dictus. quia separatur ab
aquosa substancia lactis qua caret. Est au
tem casus fer lactis frigidus est et grossus ⁊
ad digerendū durus. et magis strinet stipticitati q̄ la
ratōni. et est grauis stomacho et epati et spleni maxi
me si illa loca fuerint opilationibus preparata ⁊ cal
culum in renibus impregnat. Ideo dicit constanti
nus. q̄ omnis casus vniuersaliter est malus. tamē ca
sus qui lacti est vicinus minus est nocius. ⁊ casus
nimis salsus minus ē desiccatiu⁹ ⁊ stomacho nociu⁹
⁊ carens sale magis est nutritiu⁹ ⁊ corporis humecta
tiuus. stomacho tamē est nociu⁹ ⁊ defacili in fumosi
tates resolutiuus si stomachus fuerit calid⁹. si vero fu
erit frigidus in acetositatem defacili est conuersiuus.

Et vetus caseus omnino non valet qz valde ericcati-
uus et dure digestionis Bartholomeus anglicus.

Cera est fex mellis. Est enī cera Cap. xcij.
multis vsibus necessaria. Galet enim i medi-
cinis in cōfectōnibz varijs z vngentis. Hā
virtutem habet calefactiuam resolutiuam aperitiuam
maturatiuam attractiuā euaporatiuam z cōsumptiuā
Cera quāto recentior tanto odorabilior ductibilior
et purior z ad diuersaz impressiōnū z figurarū susce-
ptōnem aptior Bartholomeus anglicus de pprieta-
tibz rez. Cap. xcij.

Lac est liquor dulcis z candidus in manil-
lis per actōnem caloris ex sanguine genera-
tus. Eadem est enim materia mēstrui sangui-
nis z lactis. z ideo natura creat lac ppter cibum na-
ti quo cibāt extra. non ergo debet esse lac ante tem-
pus partus nec post multū nisi accedat contra natu-
ram. et lac dulce est magis sapidū vicinū sanguini i
ipsum defacili cōuersiuum. et ideo laudabile est ipsi-
us nutrimentū. Est autem cōpositum ex tribz substāci-
is in virtute scz ex serositate q̄ est subtiliatua z acuta
et ex caseali substācia q̄ est grossa ideo opilatiua z hu-
tirosa z vinctuosa que est mollificatiua. Cū serū est de
opilatiuū z grossoz humoz inscisiuū z ventris soluti-
uū p̄cipue sez capnum Bar. anglic⁹. Cap. xcij.

Mel est liquor dulcissimus a materia purissi-
ma solertia apum generatus Cū mellis dul-
cedo ceteris ē magis calida. f̄ min⁹ hūida. z
indicat mel calidū z siccū i sc̄do ḡ. est mūdificatiuū la-
uatiuū z subtiliatiuū z suo calore grossoz hūoz i cor-
pore inscisiuū z humoz putridoz expulsiuū z amari-
tudinis temperatiuum. ideo ponitur in medicinis ad

conseruandū medicinas mixtas cum eo: Et mel cru-
dura non bene despumatum valde est ventosum ⁊ in-
flatiuum rugit⁹ in ventre generatiuum. in malos hu-
mores faciliter cōuersiuum. splenis ⁊ epatis viscosi-
tate sua opilatiuum. colere inflāmatiuum. yliacis ⁊ co-
licis nociuum. Serapio. Pandecta. Cap. xcv.

Spodium frigidum in terco siccum in prio
Spodium est os elephautis habēs medullā
et comburitur sed ossa dencium nō cōburū-
tur. vnde illud spodium eligendū est subpallidū est ni-
mis leue habens tamē quāsdam ptes subnigras nō
multum tamē efficacie. Confert in dīssinteria ⁊ contē-
moptoicam passionem. Datus puluis eius cū aqua
plantaginis vel succo eius. Et puluis spodij naribus
inflatus sanguinē narium sistit. Platearius.

Apo calide ⁊ sicce Cap. xcvi.
complexionis. Valet contra cōbustionē ex
aqua vel ex igne et mor debet apponi men-
bro leso ⁊ ibi morari per tres vel quatuor horas. Cō-
fert eciam ad scabiem cum ungitur loc⁹ scabiosus cū
eo. Et dealbat sapo carnem inde lotam. Valet eciam
vt inde fiant suppositoria desup spergātur pulueres
de esula ⁊ puocabunt assellatōnem.

JOHANN PETRI

HERBARIUS PATAVIE.

1485.

Hain *8,445; B.M.C. II, 616; Schreiber 4,206.

Printed with gothic types, in quarto 152 mm., and the text measures 156 mm. form, 34 lines to a page. It has 174 × 88 mm. In original boards covered with stamped brown leather. The size of a leaf is 206 ×

THESE were three great varieties of the fifteenth-century herbal: the *Herbarius*, the *Gart der Gesundheit*, and the *Hortus Sanitatis*, each with a number of editions, amounting to about forty issues. According to Dr. Arnold C. Klebs, "The *Herbarius* is the prototype; the *Gart der Gesundheit*, though based on the *Herbarius*, is a new creation in the vernacular, distinguished by original concepts, both textually and artistically, while the *Hortus* proper, combining both the virtues and vices of the former, is more ambitious in scope, more complex because of added material — an elaboration of the *Herbarius*, but less lucid and original than the *Gart der Gesundheit*."

The Library has now copies of all three. The October 1936 issue of MORE BOOKS described an edition of the *Hortus Sanitatis* published by Johann Prüss at Strassburg about 1499; the November 1940 issue, one of the *Gart der Gesundheit* published by Johann Schönsperger at Augsburg in 1488; and finally there is the present copy of the *Herbarius* printed by Johann Petri at Passau.

This is the second edition of the work, and it closely follows the first, which was published by Peter Schoeffer at Mainz in 1484. The volume contains 150 woodcuts, also copied, mostly in reverse, from the Mainz edition. Each figure is on the recto page, followed by its description, which ends on the verso. The name is given below in both Latin and German. The cut of the nasturtium, no. 96, is upside down. (The cut of the nettle, which is also upside down in the Fairfax Murray copy, is here in the right position.) All the woodcuts are colored.

Bought in November 1939, from the Codman Fund.

